

LIETUVOS TEISMAI VEIKLOS REZULTATAI

2018 m.

Turinys

Ižangos žodis	4
1. Teisėjų korpusas	5
2. Bylų nagrinėjimo teismuose tendencijos	8
2.1. Gautos ir išnagrinėtos bylos	9
2.2. Bylų nagrinėjimo greitis	24
2.3. Teismų darbo krūvio skaičiavimas	27
2.4. Bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė	30
2.5. Baudžiamosios bylos, nutrauktos suėjus senaties terminui	33
2.6. Europos Žmogaus Teisių Teismo priimti sprendimai bylose prieš Lietuvą.....	34
2.7. Elektroninės bylos.....	36
3. Teisminė mediacija	40
4. Teismų reorganizavimas	44
5. Teismų savivalda ir komisijos	49
5.1. Visuotinis teisėjų susirinkimas	50
5.2. Teisėjų taryba	51
5.3. Teisėjų garbės teismas	52
5.4. Teisėjų etikos ir drausmės komisija.....	53
5.5. Pretendentų į teisėjus egzamino komisija	55
5.6. Pretendentų į teisėjus atrankos komisija	57
5.7. Nuolatinė teisėjų veiklos vertinimo komisija	59
5.8. Teismų sistemos apdovanojimų komisija	61
6. Saugumas Lietuvos teismuose	63
6.1. Teismo psichologai	64
6.2. Teismo savanoriai.....	67
7. Teismų informacinių technologijų plėtra	68

7.1. Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalas e.teismas.lt.....	69
7.2. Nuotoliniai teismo posėdžiai	70
7.3. Informacinių technologijų srities naujovės ir pasiekimai.....	71

8. Mokymai ir tarptautinis bendradarbiavimas	74
---	-----------

9. Visuomenės informavimas	80
---	-----------

10. Kokybė teismuose.....	85
----------------------------------	-----------

11. Projektai	91
----------------------------	-----------

12. Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas.....	94
--	-----------

13. Teismų finansavimas.....	96
-------------------------------------	-----------

14. Nacionalinės teismų administracijos veikla	99
---	-----------

Priedai.....	103
---------------------	------------

Ižangos žodis

2018-ieji Lietuvos teismams buvo ypatingi – minėjome Lietuvos teismų 100-metį, žymintį teismų sistemoje įvykusių didžiųjų pokyčių rezultatus ir naujus ambicingus tikslus, dar tvirtesnę ryžtą tarnauti teisei ir visuomenei.

Susitelkę ir susivieniję 2018-aisiais įrodėme, kad žmonių pasitikėjimas teisingumu priklauso nuo mūsų. Metai iš metų nuosekliai dirbome atvirai ir aiškiai kalbėdami apie teismų sprendimus, būdami reiklūs sau, pripažindami klaidas ir ieškodami efektyvių sprendimų, – visuomenė aukštai įvertino mūsų pastangas išreikšdama pasitikėjimą – jis pernai siekė net 49 proc.

Siekdami, kad teisingumas būtų arčiau žmonių, išdrįsime imtis reikšmingų pokyčių – daugiau nei 50 proc. sumažinus teismų skaičių pernai džiaugėmės įgyvendintos teismų reformos rezultatais: užtikrinome spartesnę teismo procesą – buvo suvienodintas teismų darbo krūvis; pradėjus organizuoti išvažiuojamuosius teismo posėdžius teisingumas tapo dinamiškesnis; pagerėjo klientų aptarnavimo kokybė – skaičiuojame gerėjančius klientų aptarnavimo teismuose rezultatus.

Praėjusiais metais gavome beveik 225 tūkst. naujų bylų, maždaug 830 jų išnagrinėjome per vieną darbo dieną. Siekdami gyventojams palengvinti ginčų sprendimą, pernai dideles pastangas dėjome populiarindami taikų ginčų sprendimo būdą – teisminę mediaciją. Mediacijos būdu pasiekta daugiau nei 200 taikių susitarimų.

Suvieniję jėgas, sugebėjome išlaikyti teisingumo kokybę – tik 1,7 proc. iš visų teismuose priimtų sprendimų buvo pakeisti arba panaikinti. Kartu neapleidome savo pozicijų ir išlikome vieni iš sparčiausiai civilines bylas nagrinėjančių teismų Europoje. Per pastaruosius trejus metus baudžiamųjų bylų, užsitęsusių ilgiau kaip metus, skaičių sumažinome daugiau nei 2 kartus, o administracinių bylų – 30 kartų.

Suprasdami sparčiai modernėjančio pasaulio prioritetus toliau užtikrinome greitą ir modernų ginčų sprendimą. Išlikome vieni pirmaujančių Europoje pagal galimybę teismui teikti elektroninius dokumentus – elektroninių bylų skaičius pernai siekė 144 tūkst., suorganizavome 2 kartus daugiau nuotolinių teismo posėdžių, o pagal mūsų sudarytas galimybes gyventojams susipažinti su informacija apie teismų sistemą internetu esame treči Europoje.

Siekėme, kad žmonės teismuose jaustųsi saugūs, girdimi ir suprasti. Todėl dideles pastangas dėjome siekdami užtikrinti jaunųjų proceso dalyvių psichologinį saugumą teismuose: padidinome psichologų skaičių, atnaujinome vaikų apklausos kambarių infrastruktūrą, teismo savanorių pagalbos sulaukė 5 tūkst. teismo lankytojų. Šios socialinės iniciatyvos pernai buvo pripažintos vienomis pažangiausių Europoje.

Tikėdami, kad teisingumas turi būti matomas ir girdimas, pernai inicijavome galimybę žiniasklaidos atstovams leisti filmuoti ir įrašyti teismo sprendimų paskelbimą. Sprendimai ir toliau išliko pagrindine teismo žinia – ištikus metus teisėjai visuomenei aiškino savo sprendimus, pateikdami 850 komentarų žiniasklaidai. Visuomenei pristatėme teisingumo herojus, į teisinio švietimo iniciatyvas pakvietėme tūkstančius moksleivių, senjorų ir kitų lankytojų.

Ar teisingumas šiandien tebėra vertybė? – klausėme savęs, susidurdami su bandymais manipuluoti teismų nepriklausomumu ar suabejoti jų skaidrumu. O atsakymas visada buvo vienas ir vienintelis – teisingumo balso reikėjo ir reikės, o skaidrus ir efektyvus teisingumo vykdymas visada buvo ir bus svarbiausias teismų veiklos prioritetas.

Teisinės valstybės širdis plaka tik tada, kai jos gyventojai tiki, kad sulauks teisingumo, pagalbos ir paramos. Mūsų darbo prasmė – visuomenės pasitikėjimas, kuris mus ir visą valstybę daro stipresnius. Dirbdami daug, dirbsime dar daugiau, priimsime bebaimius sprendimus tam, kad šis tikėjimas gyvuotų!

Algimantas Valantinas, Teisėjų tarybos pirmininkas, Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas

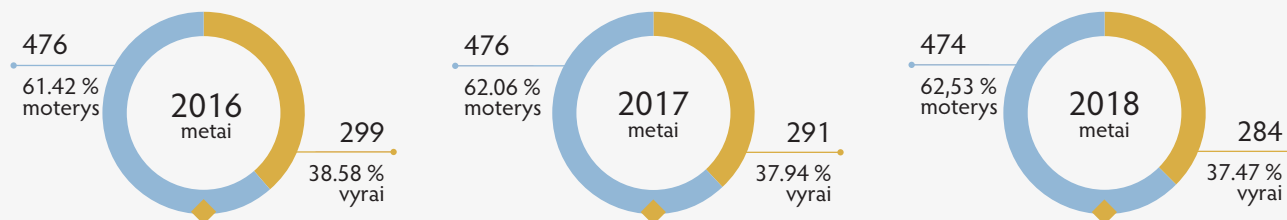
1. Teisėjų korpusas

2018 m. teismuose dirbo 758¹ teisėjai (2017 m. – 767, 2016 m. – 775), iš jų 473 – apylinkių teismuose, 156 – apygardų teismuose, 47 – apygardų administraciniuose teismuose, 30 – Lietuvos apeliaciniame teisme, 19 – Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme, 33 – Lietuvos Aukščiausiajame Teisme.

Didžiausiame Lietuvoje Vilniaus miesto apylinkės teisme dirbo 102 teisėjai, mažiausiai teisėjų dirbo Plungės (17) ir Tauragės (18) apylinkių teismuose.

Lietuvos teismuose dirbo:

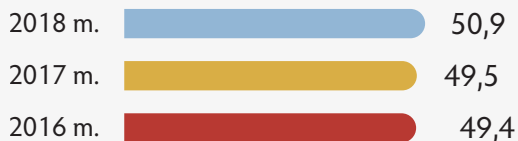
Naujai paskirti teisėjai:

¹ 2018 m. gruodžio 31 d. duomenimis.

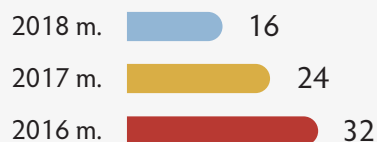

Teisėjų korpuso amžiaus vidurkis išlieka panašus:

Pastebėtina, kad kasmet didėja dirbančių teisėjų amžiaus vidurkis – per pastaruosius trejus metus 16,75 proc. padidėjo virš 61 m. amžiaus grupėje dirbančių teisėjų, kai tuo tarpu kitose amžiaus grupėse – sumažėjo.

Naujai paskirti teisėjai:

2018 m. paskirta 10 teismų pirmininkų:

- ♦ R. Giedraitis – Regionų apygardos administracinio teismo pirmininku;
- ♦ D. Maneikienė – Telšių apylinkės teismo pirmininke;
- ♦ L. Noreika – Marijampolės apylinkės teismo pirmininku;
- ♦ M. Kursevičius – Vilniaus miesto apylinkės teismo pirmininku;
- ♦ R. Milvydaitė – Šiaulių apylinkės teismo pirmininke;
- ♦ E. Činka – Panevėžio apygardos teismo pirmininku;
- ♦ E. Jurgutis – Plungės apylinkės teismo pirmininku;
- ♦ I. Kliučinskienė – Alytaus apylinkės teismo pirmininke;
- ♦ I. Vapšvienė – Utenos apylinkės teismo pirmininke;
- ♦ E. Mockaitis – Tauragės apylinkės teismo pirmininku.

3 teisėjai paskirti teismų skyrių pirmininkais:

- ♦ A. Budrys – Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininku;
- ♦ S. Bagdonavičius – Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininku;
- ♦ L. Misiūnas – Panevėžio apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininku.

Atleisti teisėjai

2018 metais iš pareigų buvo atleisti 24 teisėjai – mažiau nei 2017 m. (2017 m. – 31, 2016 m. – 19): 18 teisėjų buvo atleista pasibaigus įgaliojimų laikui ar sulaukus įstatyme nustatyto pensinio amžiaus (2017 m. – 22, 2016 m. – 11), 4 – savo noru (2017 m. – 5, 2016 m. – 4), 1 – už teisėjo vardą žeminantį poelgį (2017 m. ir 2016 m. – po 2), 1 – išrinkus į kitas pareigas (2017 m. – 2, 2016 m. – 2).

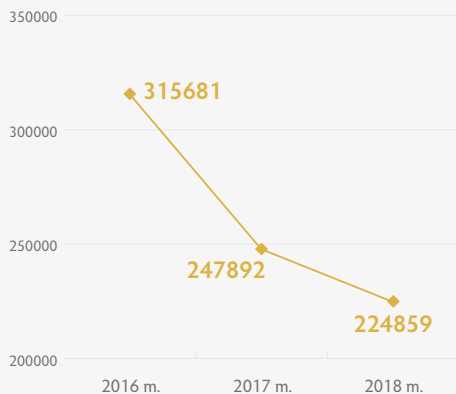
2.

Bylų nagrinėjimo teismuose tendencijos

2.1. Gautos ir išnagrinėtos bylos

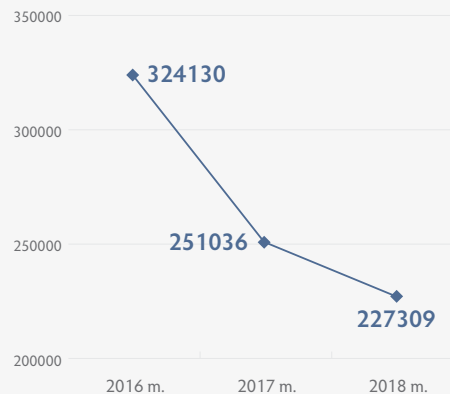
2018 m. Lietuvos apylinkių, apygardų (I instancija) ir apygardų administraciniuose teismuose:

Gautos bylos:

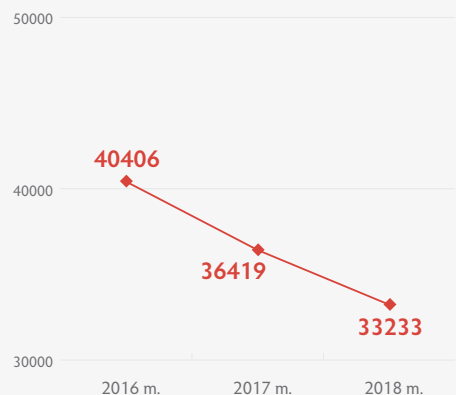
Gautų bylų skaičius, lyginant su 2017 m., sumažėjo 9,29 proc., lyginant su 2016 m., sumažėjo 28,77 proc.

Išnagrinėtos bylos:

Išnagrinėtų bylų skaičius, lyginant su 2017 m., sumažėjo 9,45 proc., lyginant su 2016 m., sumažėjo 29,87 proc.

Neišnagrinėtų bylų likutis:

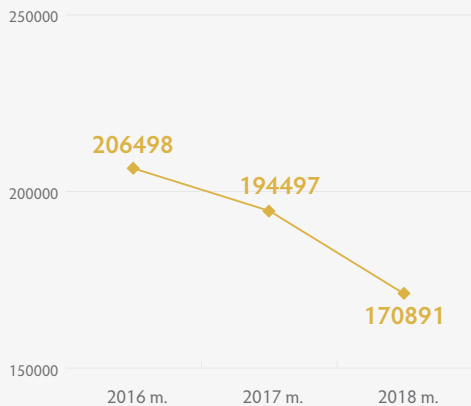
2018 m. gautos 224 859 bylos, išnagrinėtos 227 309 bylos. Didžiausią įtaką teismuose gautų ir išnagrinėtų bylų skaičiui turėjo civilinių bylų pokytis – lyginant su 2017 m. civilinių bylų sumažėjo 12 proc.

2018 m. matyti bylų likučio mažėjimo tendencijos. Metų pabaigoje apylinkių, apygardų (I instancija) ir apygardų administraciniuose teismuose neišnagrinėtų bylų likutį sudarė 33 233 bylos, 2017 m. pabaigoje – 36 419 bylų, 2016 m. pabaigoje – 40 406 bylos. 2018 m. bylų likutis buvo 8,75 proc. mažesnis nei 2017 m. ir 17,75 proc. mažesnis nei 2016 m.

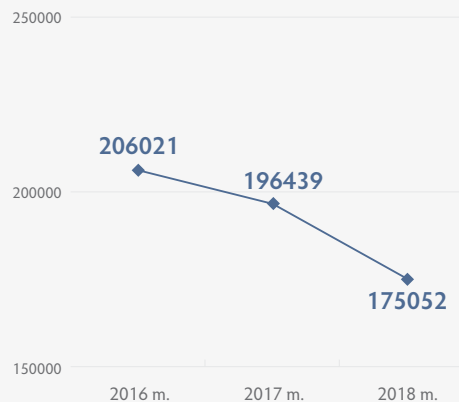

CIVILINĖS BYLOS

Gautos bylos:

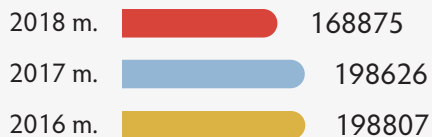
Išnagrinėtos bylos:

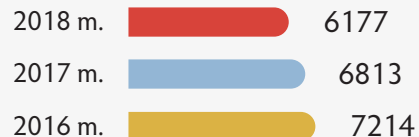
2018 m., palyginti su 2017 m., išnagrinėtų civilinių bylų skaičius apylinkių ir apygardų teismuose (I instancija) sumažėjo 10,89 proc. ir buvo 15,03 proc. mažesnis nei 2016 m. Lyginant su 2017 m., gautų civilinių bylų sumažėjo 12 proc.

IŠJŲ:

Apylinkių teismuose išnagrinėta:

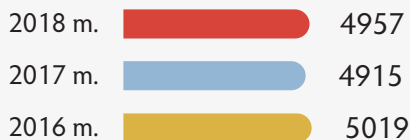

Apygardų teismuose išnagrinėta:

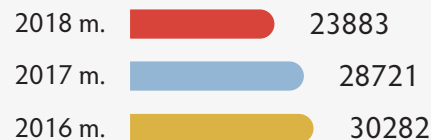

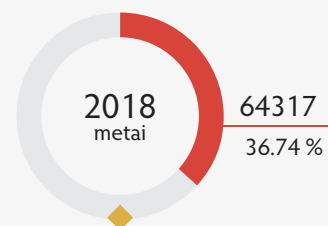
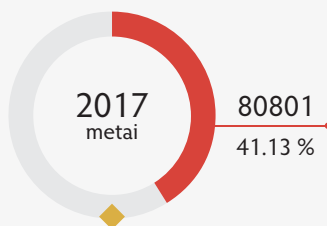
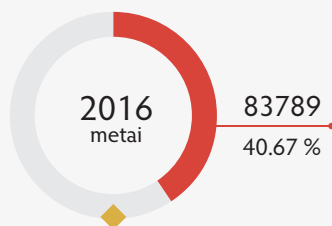
Apylinkių ir apygardų teismuose civilinių bylų nutraukta teismams patvirtinus taikos sutartį

Apylinkių ir apygardų teismuose neišnagrinėtų civilinių bylų likutį sudarė:

Dėl teismo įsakymo išdavimo išnagrinėtos civilinės bylos (bylų skaičius ir procentinė dalis nuo visų išnagrinėtų civilinių bylų*):

* 2018 m. bylų dėl teismo įsakymo išdavimo sumažėjo, ir toliau matyti bendro išnagrinėtų civilinių bylų skaičiaus mažėjimo tendencijos. Šių bylų dėl teismo įsakymo išdavimo mažėjimą galėjo lemti ir bendras skolininkų fizinių asmenų sumažėjimas 2017 m. ir 2018 m. Remiantis kredito biuro „Creditinfo“ pateiktais duomenimis, 2019 m. sausio 1 d. skolininkų fizinių asmenų buvo 177 055, 2018 m. sausio 1 d. – 207 000, 2017 m. sausio 1 d. – 252 479.

2018 M. PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMŲ DAŽNIAUSIAI NAGRINĖTOS CIVILINĖS BYLOS DĖL:

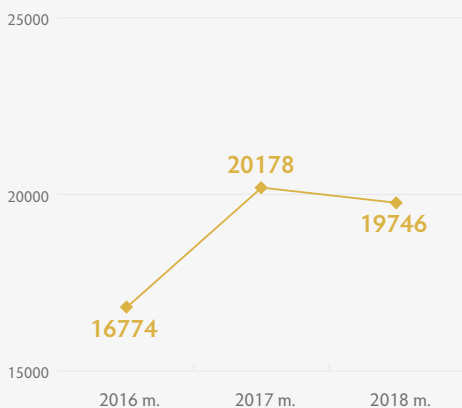
- ◆ **prievolių** (dėl paskolų grąžinimo, pirkimo–pardavimo įsipareigojimų ir kt.) – 60 869 bylos (2017 m. – 68 862, 2016 m. – 87 432);
- ◆ **šeimos teisinių santykių** (dėl santuokos nutraukimo, išlaikymo vaikams priteisimo ir kt.) – 18 564 bylos (2017 m. – 18 389, 2016 m. – 18 600), iš jų dėl santuokos nutraukimo išnagrinėta 10 041 byla (2017 m. – 9 927, 2016 m. – 10 220), dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu išnagrinėta 7 708 bylos (2017 m. – 7 400, 2016 m. – 7 565), bylų dėl įvaikinimo išnagrinėta 185 bylos (2017 m. – 190, 2016 m. – 198);

- ♦ **juridinių asmenų** (dėl bankroto, valdančių organų sprendimų teisėtumo ir kt.) – 3 980 bylų (2017 m. – 4 401, 2016 m. – 4 324);
- ♦ **daiktinių teisinių santykių** (dėl nuosavybės teisės gynimo, hipotekos ir kt.) – 3 836 bylos (2017 m. – 3 079, 2016 m. – 3 182);
- ♦ **dėl fizinių asmenų bankroto** – 1156 bylos (2017 m. – 1091, 2016 m. – 909);
- ♦ **darbo teisinių santykių** (dėl darbo užmokesčio, darbo sutarties pasibaigimo bei nutraukimo ir kt.) – 755 bylos (2017 m. – 919, 2016 m. – 1 076).

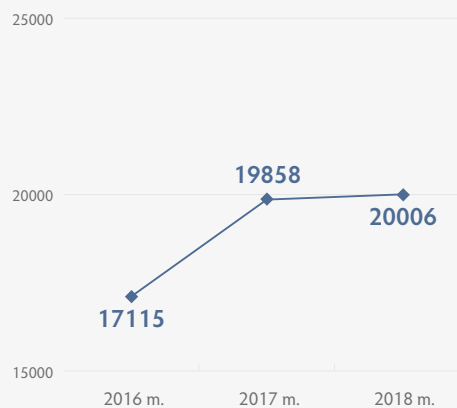
2018 m., lyginant su 2017 m. ir 2016 m., buvo išnagrinėta mažiau su prievolių teise susijusių bylų, bylų dėl juridinių asmenų, darbo teisinių santykių. Tačiau, lyginant su 2017 m. ir 2016 m., pastebimos išnagrinėtų bylų dėl daiktinių teisinių santykių ir fizinių asmenų bankroto bylų didėjimo tendencijos.

BAUDŽIAMOSIOS BYLOS

Gautos bylos:

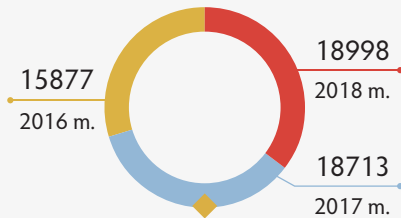
Išnagrinėtos bylos:

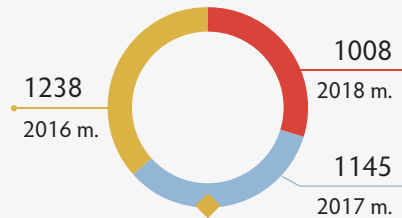
Palyginti su 2017 m., išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičius padidėjo 0,75 proc., palyginti su 2016 m., – 16,89 proc.

IŠ JŲ:

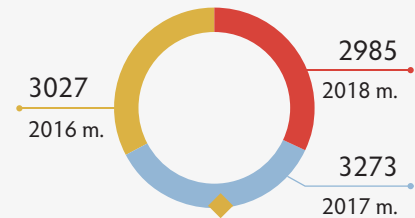
Apylinkių teismuose išnagrinėtos baudžiamosios bylos:

Apygardų teismuose išnagrinėtos baudžiamosios bylos:

Apylinkių ir apygardų teismuose neįnagrinėtų baudžiamųjų bylų likutis:

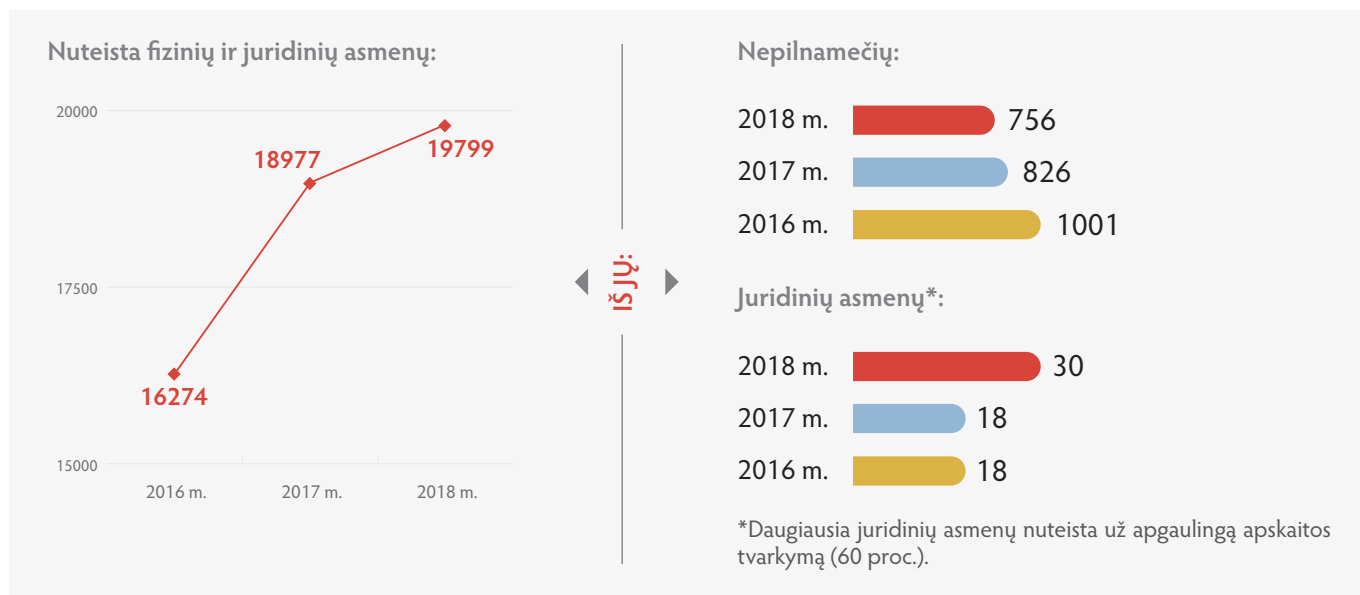

2018 M. PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMŲ DAŽNIAUSIAI NAGRINĖTOS BAUDŽIAMOSIOS BYLOS DĖL:

- ◆ **nusikaltimų žmogaus sveikatai** – 6 236 bylos (2017 m. – 5 947, 2016 m. – 5 735), iš jų dėl fizinio skausmo sukėlimo ar nežymaus sveikatos sutrikdymo savo artimam giminaičiui ar šeimos nariui – 3 828 bylos (2017 m. – 4 024);
- ◆ **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų transporto eismo saugumui** – 4 596 bylos (2017 m. – 3 771, 2016 m. – 460), iš jų kelių transporto priemonės vairavimas arba praktinio vairavimo mokymas apsvaigus nuo alkoholio, kai kraujyje buvo daugiau negu 1,5 promilės alkoholio, – 4 253 bylos (2017 m. – 3328); kai buvo nesunkiai sutrikdyta kito žmogaus sveikata arba nukentėjusiam asmeniui padaryta didelė turtinė žala – 54 bylos (2017 m. – 73, 2016 m. – 40); kai buvo sunkiai sutrikdyta kito žmogaus sveikata – 14 bylų (2017 m. – 14, 2016 m. – 13); kai žuvo žmogus – 9 bylos (2017 m. – 15, 2016 m. – 30);
- ◆ **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams** (vagystės ir kt.) – 3 971 byla (2017 m. – 4 427, 2016 m. – 4 987);
- ◆ **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų, susijusių su disponavimu narkotinėmis ar psichotropinėmis, nuodingomis ar stipriai veikiančiomis medžiagomis**, – 1 578 bylos (2017 m. – 1 382, 2016 m. – 1 163);
- ◆ **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų viešajai tvarkai** (visuomenės rimties ir tvarkos pažeidimai necenzūriniais žodžiais ar nepadoriu elgesiu ir kt.) – 1 226 bylos (2017 m. – 1 164, 2016 m. – 1 318);

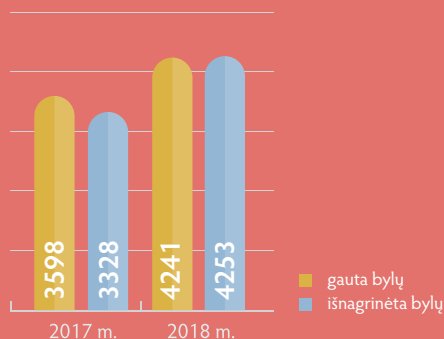
- ◆ **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų finansų sistemai** – 641 byla (2017 m. – 738, 2016 m. – 879);
- ◆ **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams** – 324 (2017 m. – 424, 2016 m. – 572), iš jų dėl kyšininkavimo – 26 bylos (2017 m. – 27, 2016 m. – 33); dėl prekybos poveikiu – 6 bylos (2017 m. – 11, 2016 m. – 14), dėl papirkimo – 266 bylos (2017 m. – 357, 2016 m. – 488);
- ◆ **dėl žiauraus elgesio su gyvūnais** – 27 bylos (2017 m. – 24, 2016 m. – 28).

2018 m. padidėjo baudžiamųjų bylų dėl nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų transporto eismo saugumui skaičius. Tai lėmė 2017 m. sausio 1 d. įsigalioję Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso pakeitimai, kuriais numatyta baudžiamoji atsakomybė asmenims, kurie vairavo kelių transporto priemonę arba mokė praktinio vairavimo būdami apsvaigę nuo alkoholio, kai kraujyje buvo daugiau negu 1,5 promilės alkoholio.

DĖL KELIŲ TRANSPORTO PRIEMONĖS VAIRAVIMO ARBA PRAKTIŠIO VAIRAVIMO MOKYMO APSVAIGUS NUO ALKOHOLIO, KAI KRAUJYJE BUVO DAUGIAU NEGU 1,5 PROMILĖS ALKOHOLIO:

Nuteista asmenų:

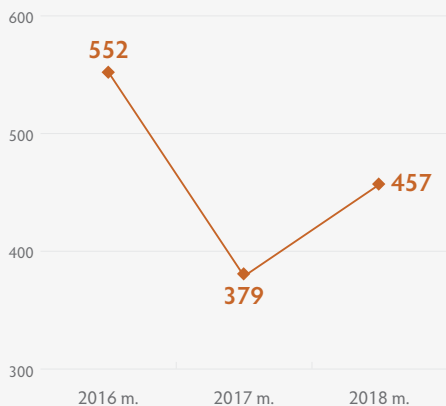
2018 m. – **3695**

2017 m. – 2944

Dažniausiai skirtos šios baudmės ir poveikio priemonės:

- ◆ uždraudimas naudotis specialia teise – 3542 (2017 m. – 2543),
- ◆ turto konfiskavimas – 3143 (2017 m. – 1937),
- ◆ bauda – 2523 (2017 m. – 2275),
- ◆ areštas – 840 (2017 m. – 475).

Išteisinta fizinių ir juridinių asmenų

Priverčiamosios medicinos priemonės buvo taikytos 276 asmenims (2017 m. – 198, 2016 m. – 212).

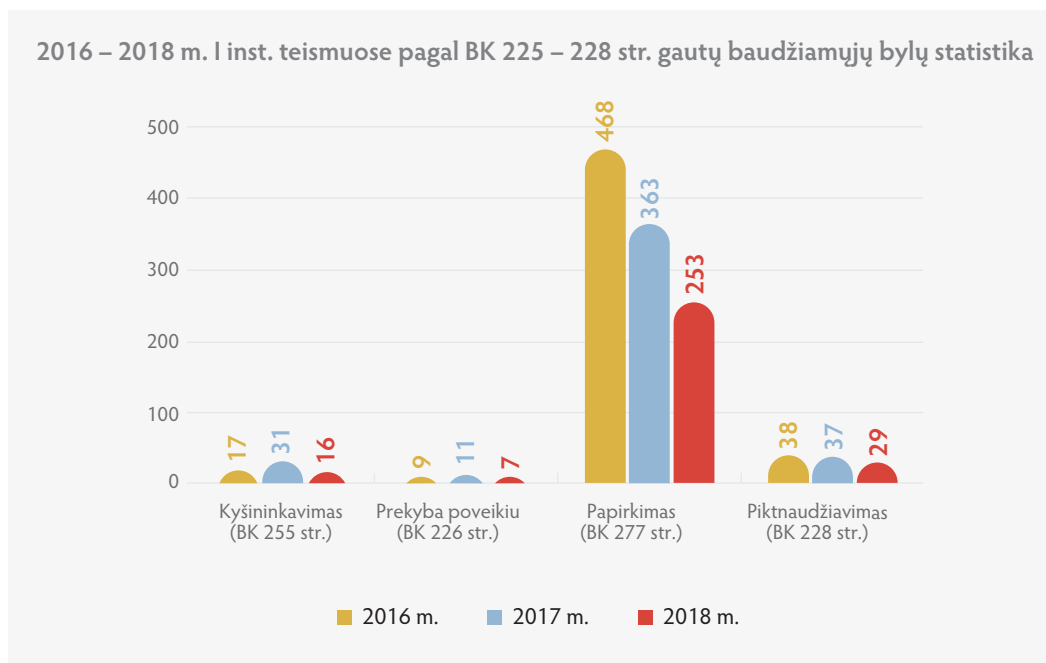
Atleisti nuo baudmės 5 nuteistieji (2017 m. – 12, 2016 m. – 5).

DAŽNIAUSIAI TEISMŲ SKIRTOS BAUSMĖS:

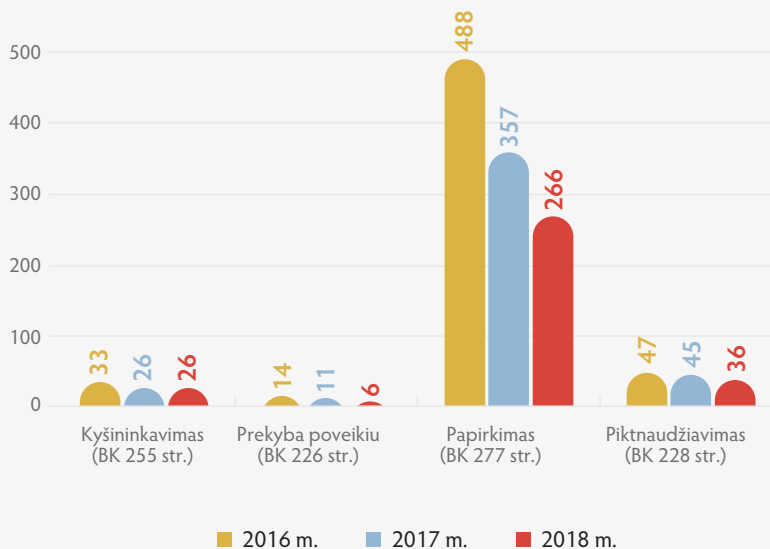
- ◆ **bauda** – 5 715 asmenų (2017 m. – 6 024, 2016 m. – 3 904);
- ◆ **terminuotas laisvės atėmimas** – 4 882 asmenims (2017 m. – 5 140, 2016 m. – 5 029);
- ◆ **laisvės apribojimas** – 4 825 asmenims (2017 m. – 4 068, 2016 m. – 4 135);
- ◆ **areštas** – 3 063 asmenims (2017 m. – 2 275, 2016 m. – 1 849);
- ◆ **viešieji darbai** – 1 303 asmenims (2017 m. – 1 170, 2016 m. – 1 163).

Vyrauja tendencija, jog teismai, atsižvelgdami į bylos aplinkybes, pirmiausia stengiasi skirti su laisvės atėmimu nesusijusias bausmes, t. y. esant galimybei bausmės tikslą stengiasi pasiekti kitomis priemonėmis. Remiantis „World Prison Brief“ duomenimis (<http://www.prisonstudies.org/>), pagal įkalintų asmenų skaičių 100 000 gyventojų, Lietuva užima 5 vietą Europoje (įkalintų asmenų skaičiumi Lietuvą lenkia tik Rusija, Baltarusija, Turkija ir Gruzija) ir pirmauja Europos Sąjungoje.

KORUPCINIŲ BYLŲ NAGRINĖJIMO TEISMUOSE STATISTIKA

2016 – 2018 m. I inst. teismuose pagal BK 225 – 228 str. išnagrinėtų baudžiamųjų bylų statistika

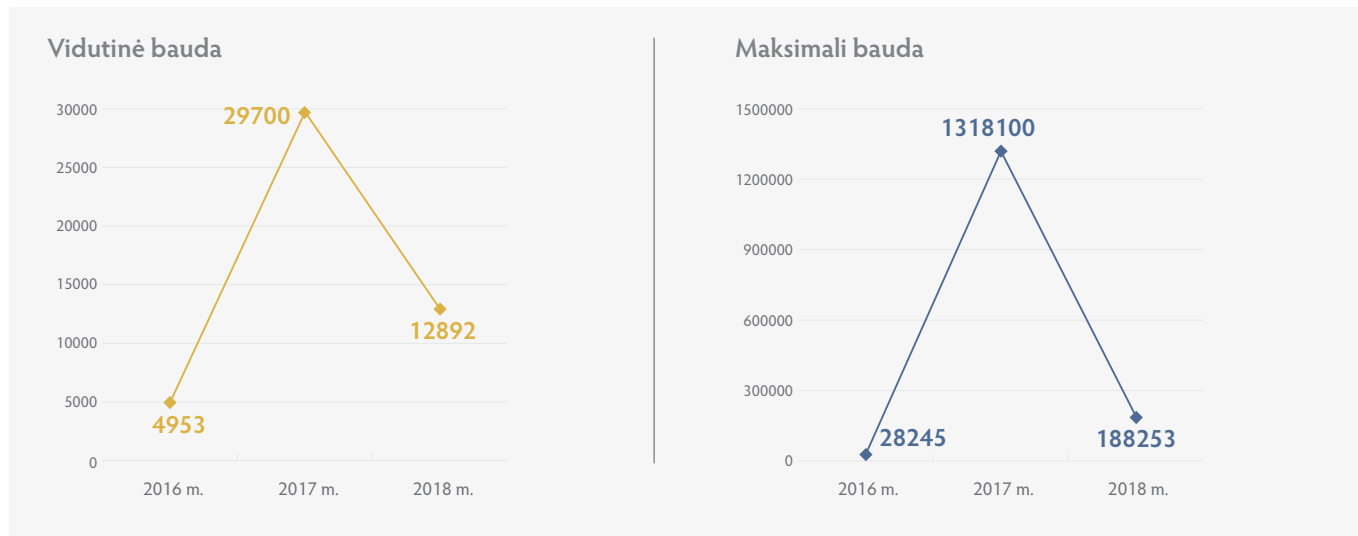
2018 m. fiksuota bendra korupcinių bylų mažėjimo tendencija.

Didžiausią nagrinėtų korupcinių bylų dalį sudarė fizinių ir juridinių asmenų papirkimai – 266 bylos, piktnaudžiavimas – 36, kyšininkavimas – 26, prekyba poveikiu – 6.

VIDUTINIŠKAI KORUPCINIŲ BYLŲ NAGRINĖJIMAS TEISME TRUKO:

- ◆ dėl papirkimo – 59 dienas;
- ◆ dėl kyšininkavimo – 263 dienas;
- ◆ dėl prekybos poveikiu – 377 dienas;
- ◆ dėl piktnaudžiavimo – 544 dienas.

Pastebimas baudų už korupcinio pobūdžio nusikaltimus dydžio augimas:

Už korupcinius nusikaltimus skiriamos laisvės atėmimo bausmės:

Baudžiamojo kodekso straipsnis	Asmenų, kuriems paskirta laisvės atėmimas			Iš jų – asmenų, kuriems paskirtas realus laisvės atėmimas			Iš jų – asmenų, kuriems paskirtas laisvės atėmimo vykdymas atidėtas		
	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.
225 str. Kyšininkavimas	3	2	6		1		3	1	6
226 str. Prekyba poveikiu	2	4	5			1	2	4	4
227 str. Papirkimas	32	20	24	15	9	6	17	11	18
228 str. Piktnaudžiavimas	4	12	19		11	3	4	1	16

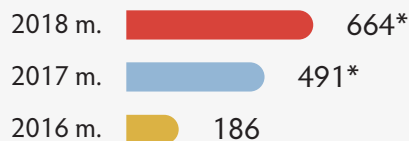

BAUSMĖS VYKDYMO ATIDĖJIMAS

Bausmės vykdymas I instancijos teismuose atidėtas
(asmenų skaičius):

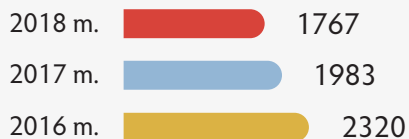
Baudžiamosiose bylose atleista nuo atsakomybės
pagal laidavimą (asmenų skaičius):

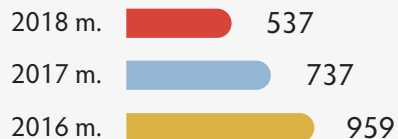
*Didelę įtaką didėjimui turi neblaivių vairuotojų bylos.

LYGTINIS PALEIDIMAS IŠ PATAISOS ĮSTAIGŲ

Lygtinis paleidimas iš pataisos įstaigų

Visiškai ar iš dalies patenkinti prašymai:

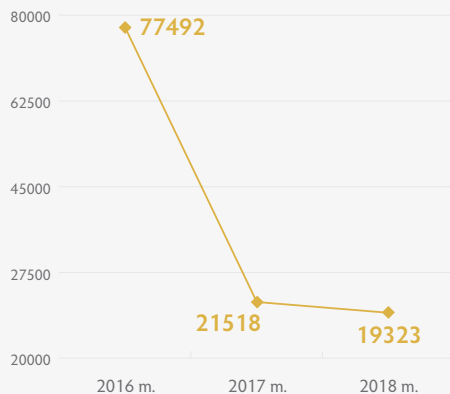

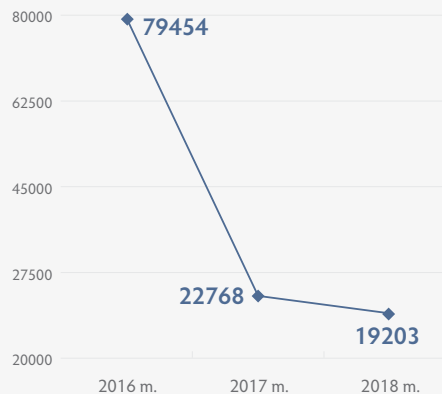
ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ BYLOS

2018 m., palyginti su 2017 m., išnagrinėtų administracinių nusižengimų bylų skaičius apylinkių teismuose sumažėjo 15,66 proc., palyginti su 2016 m., – sumažėjo 75,83 proc.

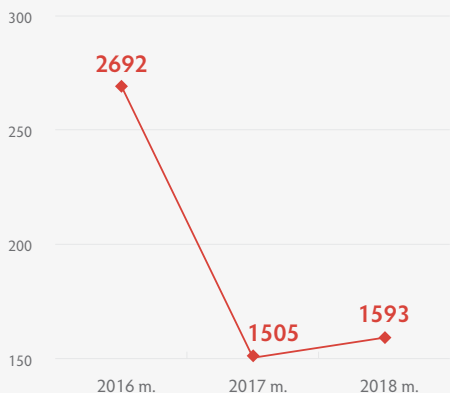
Apylinkių teismuose gauta:

Apylinkių teismuose išnagrinėtos:

Administracinių nusižengimų bylų likutis:

2018 m. gautų ir išnagrinėtų administracinių nusižengimų bylų skaičius sumažėjo, pokytį lėmė Administracinių nusižengimų kodekso įsigaliojimas 2017 m. sausio 1 d. Taip pat administracinių teisės pažeidimų, administracinių nusižengimų bylų sumažėjimui įtakos turėjo ir 2017 m. sausio 1 d. įsigalioję Baudžiamojo kodekso pakeitimai, numatantys baudžiamąją atsakomybę asmenims, kurie vairavo kelių transporto priemonę arba mokė praktinio vairavimo būdami apsvaigęs nuo alkoholio, kai kraujyje buvo daugiau negu 1,5 promilės alkoholio. Tai galėjo lemti ir Administracinių nusižengimų kodekse išplėstas aplinkybių, kai asmuo netraukiamas administracinėn atsakomybėn, sąrašas.

2018 M. DAŽNIAUSIAI NAGRINĖTOS BYLOS BUVO:

- ◆ **transporto, kelių ūkio ir ryšių srityje** – 5 640 bylų (2017 m. – 6 223, 2016 m. – 23 735), iš kurių:
 - ◆ **transporto priemonių vairavimas, esant vairuotojams neblaiviems arba apsvaigusiems nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų**, – 708 bylos (2017 m. – 984, 2016 m. – 6 324);
 - ◆ **transporto priemonių vairavimas neblaivių ar apsvaigusių nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų asmenų, neturinčių teisės vairuoti**, – 960 bylų (2017 m. – 1 203, 2016 m. – 2 259);
 - ◆ **pakartotinis transporto priemonių vairavimas neblaivių arba apsvaigusių nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vairuotojų** – 250 bylų (2017 m. – 325, 2016 m. – 1 757).
- ◆ **nusižengimai į viešąją tvarką** (nedidelis viešosios tvarkos pažeidimas, neblaivaus asmens pasirodymas viešose vietose ir kt.) – 4 838 bylos (2017 m. – 5 385, 2016 m. – 19 792);
- ◆ **nusižengimai į nustatytą valdymo tvarką** (pasipriešinimas ir pareigūno garbės ir orumo pažeminimas) – 4 077 bylos (2017 m. – 3 796, 2016 m. – 6 935);
- ◆ **susijusios su prekyba, finansų sistema ir statistika** – 1 706 bylos (2017 m. – 1 706, 2016 m. – 3 096);
- ◆ **susijusios su nuosavybe, turtinėmis teisėmis ir turtiniais interesais** – 928 bylos (2017 m. – 1 610, 2016 m. – 21 338);
- ◆ **susijusios su vaikais ir šeima** – 796 bylų¹ (2017 m. – 1 795).

ADMINISTRACINĖS BYLOS

2018 m., palyginti su 2017 m., apygardų administraciniuose teismuose išnagrinėtų administracinių bylų skaičius sumažėjo 1,31 proc., ir ženkliai sumažėjo, lyginant su 2016 m., – 39,42 proc., bet 27,35 proc. padaugėjo gautų bylų. Išnagrinėjimų bylų skaičiaus sumažėjimui, lyginant su 2016 metais, turėjo įtakos tam tikrų kategorijų administracinių bylų nagrinėjimo atnaujinimas ir išnagrinėjimas 2016 m., priėmus Konstitucinio Teismo sprendimus (pvz., bylos dėl neišmokėtos darbo užmokesčio dalies priteisimo valstybės tarnyboje, bylos dėl neišmokėtos valstybinės pensijos dalies).

Administracinių bylų, kurių nagrinėjimas apygardų administraciniuose teismuose truko ilgiau nei 6 mėnesius, 2018 m. buvo 1 114 (2017 m. – 1 911, 2016 m. – 8 820).

¹ 2017 m. sausio 1 d. įsigaliojus Administracinių nusižengimų kodeksui, pasikeitė šių administracinių teisės pažeidimų / administracinių nusižengimų bylų kategorijos, todėl šių bylų skaičiaus tiksliai su 2016 m. palyginti nėra galimybės.

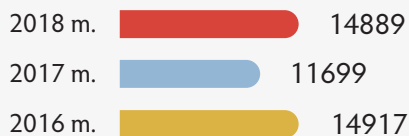

2018 M. PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMŲ DAŽNIAUSIAI NAGRINĖTOS ADMINISTRACINĖS BYLOS DĖL:

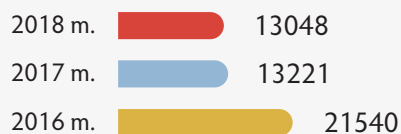
- ◆ **mokestinių ir rinkliavų teisinių santykių** – 5 550 bylų (2017 m. – 4 496, 2016 m. – 6 072);
- ◆ **civilinės atsakomybės už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų**, – 3 017 bylų (2017 m. – 3 531, 2016 m. – 4 762);
- ◆ **bausių vykdymo ir suėmimo sąlygų** – 1 742 bylos (2017 m. – 1 126, 2016 m. – 1 357);
- ◆ **užsieniečių teisinės padėties** – 522 bylos (2017 m. – 402, 2016 m. – 252);
- ◆ **sveikatos ir socialinės apsaugos** – 409 bylos (2017 m. – 602, 2016 m. – 788).

APYGARDŲ ADMINISTRACINIŲ TEISMŲ ADMINISTRACINĖS BYLOS:

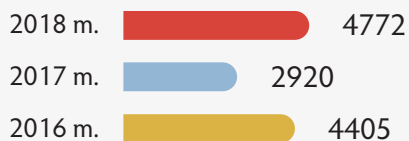
Gauta bylų:

Išnagrinėta bylų:

Administracinių teismų bylų likutis:

TEISMO SPRENDIMŲ STABILUMAS:

Civilinėse bylose išnagrinėta 4 712 apeliacinių skundų dėl I instancijos teismų priimtų sprendimų, iš jų 1 716 atvejų teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas – tai sudaro apie 36,4 proc. apskųstų civilinių bylų ir apie 0,98 proc. visų išnagrinėtų civilinių bylų.

Baudžiamosiose bylose išnagrinėti 2 743 apeliaciniai skundai dėl I instancijos teismo priimtų nuosprendžių, iš jų 977 atvejais teismo nuosprendis buvo pakeistas arba panaikintas – tai sudaro apie 35,62 proc. apskųstų baudžiamųjų bylų ir apie 4,89 proc. visų išnagrinėtų baudžiamųjų bylų.

Administracinėse bylose išnagrinėti 2 658 apeliaciniai skundai dėl I instancijos teismo priimtų sprendimų, iš jų 754 atvejais teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas – tai sudaro apie 28,37 proc. apskųstų administracinių bylų ir apie 5,78 proc. visų išnagrinėtų administracinių bylų.

Administracinių nusižengimų bylose išnagrinėta 1 811 skundų dėl I instancijos teismo priimtų nutarimų, iš jų 445 atvejais teismo nutarimas buvo pakeistas arba panaikintas – tai sudaro apie 24,57 proc. apskųstų administracinių nusižengimų bylų ir apie 2,32 proc. visų išnagrinėtų administracinių nusižengimų bylų.

Vidutiniškai 2018 m. išnagrinėta apeliacinių skundų dėl 5,25 proc. visų Lietuvos teismuose priimtų I instancijos teismo aukščiau nurodytų teismo procesinių sprendimų ir tik 1,71 proc. šių sprendimų buvo pakeisti arba panaikinti (2017 m. išnagrinėta skundų dėl 5,08 proc. sprendimų ir tik 1,67 proc. sprendimų pakeisti arba panaikinti, 2016 m. išnagrinėta skundų dėl 4,51 proc. sprendimų ir 1,59 proc. sprendimų pakeisti arba panaikinti).

Žodinio proceso tvarka apeliacine instancija išnagrinėta apeliacinių ir atskirųjų skundų:

- ◆ 184 civilinės bylos (2017 m. – 375, 2016 m. – 468), iš jų 171 byla dėl I instancijos sprendimų (2017 m. – 310, 2016 m. – 353);
- ◆ 3226 baudžiamosios bylos (2017 m. – 3 363, 2016 m. – 3 684), iš jų 2 627 bylos dėl I instancijos nuosprendžių (2017 m. – 2 633, 2016 m. – 2 741);
- ◆ 54 administracinių teisės pažeidimų / administracinių nusižengimų bylos (2017 m. – 85, 2016 m. – 51).

Rašytinio proceso tvarka apeliacine instancija išnagrinėta apeliacinių ir atskirųjų skundų:

- ◆ 13 044 civilinės bylos (2017 m. – 12 953, 2016 m. – 14 137), iš jų 4 719 bylų dėl I instancijos sprendimų (2017 m. – 4 824, 2016 m. – 5 157);
- ◆ 2280 baudžiamųjų bylų (2017 m. – 2 280, 2016 m. – 3 126), iš jų 166 bylos dėl I instancijos nuosprendžių (2017 m. – 128, 2016 m. – 15);
- ◆ 1905 administracinių teisės pažeidimų / administracinių nusižengimų bylos (2017 m. – 2606, 2016 m. – 4059);
- ◆ lyginant su 2017 m. ir 2016 m., išnagrinėta daugiau skundų dėl teismuose priimtų sprendimų, tačiau išnagrinėtų skundų ir pakeistų ar panaikintų sprendimų santykis išliko panašus kaip 2017 m. bei 2016 m., ir tai leidžia teigti, kad nors ir buvo apskūsta daugiau teismo sprendimų, teismų sprendimų kokybė išlieka panaši.

2.2. Bylų nagrinėjimo greitis

Bylų nagrinėjimo teismuose trukmė yra laikotarpis nuo inicijavimo iki bylą procesinio šalies dokumento pateikimo teismui iki baigiamojo teismo procesinio sprendimo priėmimo, per kurį teisme yra išnagrinėjama konkreti byla. Bylų nagrinėjimo teismuose trukmei arba greičiui įtakos turi teisme gaunamų naujų bylų ir dirbančių teisėjų, kurie šias bylas nagrinėja, skaičius (teisėjo darbo krūvis), bylos rūšis ar jos tipas bei sudėtingumas, įstatymuose nurodyti atvejai, kai bylos nagrinėjimas turi būti atidedamas (pvz., proceso šalies liga) arba stabdomas (pvz., juridiniam asmeniui iškelta bankroto byla).

Apylinkių ir apygardų teismuose 2018 m.

- ◆ nežymiai pailgėjo civilinių bylų nagrinėjimo pirmąja instancija trukmė apylinkių ir apygardų teismuose, kiek ilgiau nagrinėjamos civilinės bylos apeliacine instancija apygardų teismuose;
- ◆ baudžiamųjų bylų nagrinėjimo apeliacine instancija trukmė apylinkių ir apygardų teismuose sutrumpėjo, apygardų teismuose pirmąja instancija – šiek tiek pailgėjo;
- ◆ administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimo apeliacine instancija trukmė apylinkių ir apygardų teismuose išliko beveik nepakitusi.

Lietuvos Aukščiausiajame Teisme 2018 m. neženkliai pailgėjo civilinių ir administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimas, sutrumpėjo baudžiamųjų bylų nagrinėjimo trukmė.

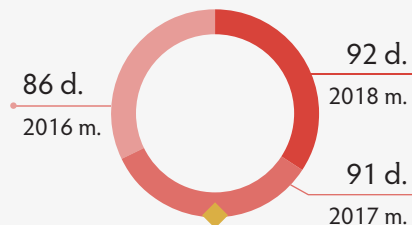
Lietuvos apeliaciniame teisme civilinių bylų nagrinėjimo trukmė pailgėjo, tačiau sutrumpėjo baudžiamųjų bylų nagrinėjimo trukmė.

Apygardų administraciniuose teismuose sutrumpėjo administracinių bylų nagrinėjimo trukmė.

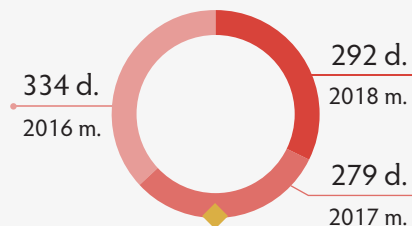
Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme ne itin ryškiai pailgėjo administracinių bylų dėl sprendimų ir nutarčių (apeliacine instancija) nagrinėjimo trukmė.

CIVILINĖS BYLOS:

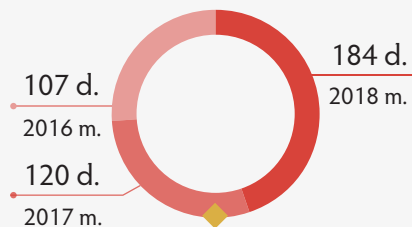
Apylinkių teismuose vidutiniškai išnagrinėtos per:

Apygardų teismuose I instancija vidutiniškai išnagrinėtos per:

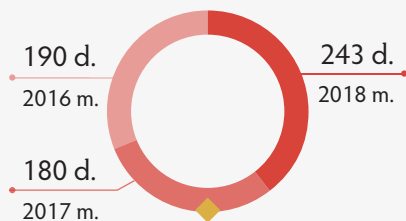

Apygardų teismuose apeliacine instancija vidutiniškai išnagrinėtos per:

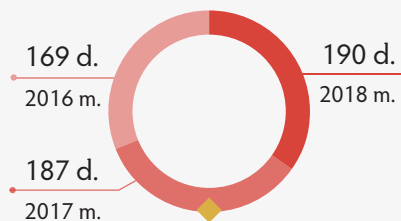

Lietuvos apeliaciniame teisme
vidutiniškai išnagrinėtos per:

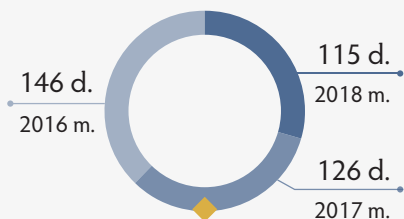

Lietuvos Aukščiausiajame Teisme
vidutiniškai išnagrinėtos per:

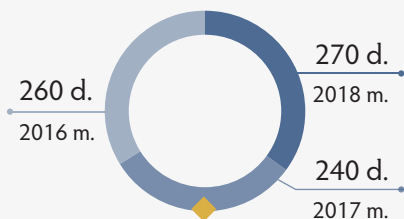

BAUDŽIAMOSIOS BYLOS:

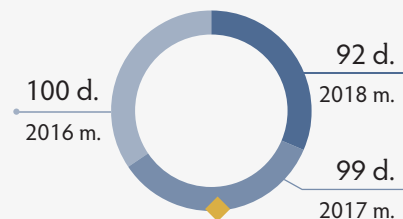
Apylinkių teismuose vidutiniškai
išnagrinėtos per:

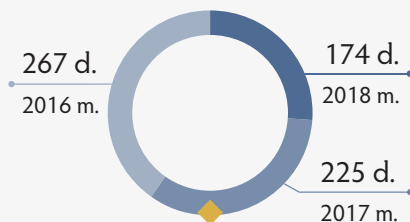
Apygardų teismuose I instancija
vidutiniškai išnagrinėtos per:

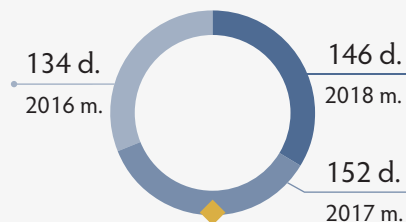
Apygardų teismuose apeliacine ins-
tancija vidutiniškai išnagrinėtos per:

Lietuvos apeliaciniame teisme
vidutiniškai išnagrinėtos per:

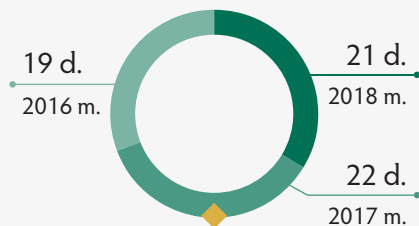
Lietuvos Aukščiausiajame Teisme
vidutiniškai išnagrinėtos per:

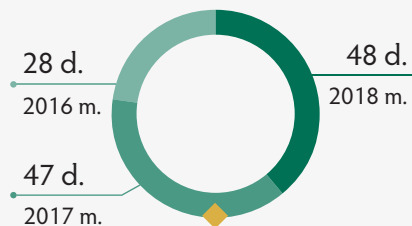

ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ (TEISĖS PAŽEIDIMŲ) BYLOS:

Apylinkių teismuose pirmąja instancija vidutiniškai išnagrinėtos per:

Apylinkių teismuose pagal skundus vidutiniškai išnagrinėtos per:

Apygardų teismuose apeliacine instancija vidutiniškai išnagrinėtos per:

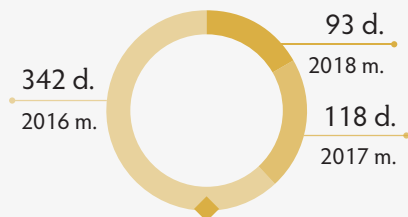

Lietuvos Aukščiausiajame Teisme vidutiniškai išnagrinėtos per:

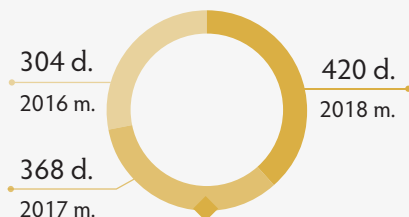

ADMINISTRACINĖS BYLOS:

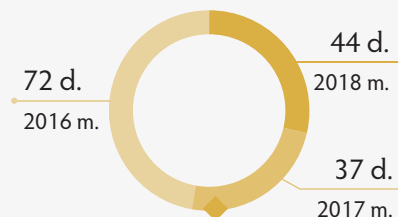
Apygardų administraciniuose teismuose pirmąja instancija vidutiniškai išnagrinėtos per:

Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme apeliacine instancija (dėl sprendimų) išnagrinėtos per:

Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme apeliacine instancija (dėl nutarčių) vidutiniškai išnagrinėtos per:

Daugiau informacijos I priede.

2.3. TEISMŲ DARBO KRŪVIO SKAIČIAVIMAS

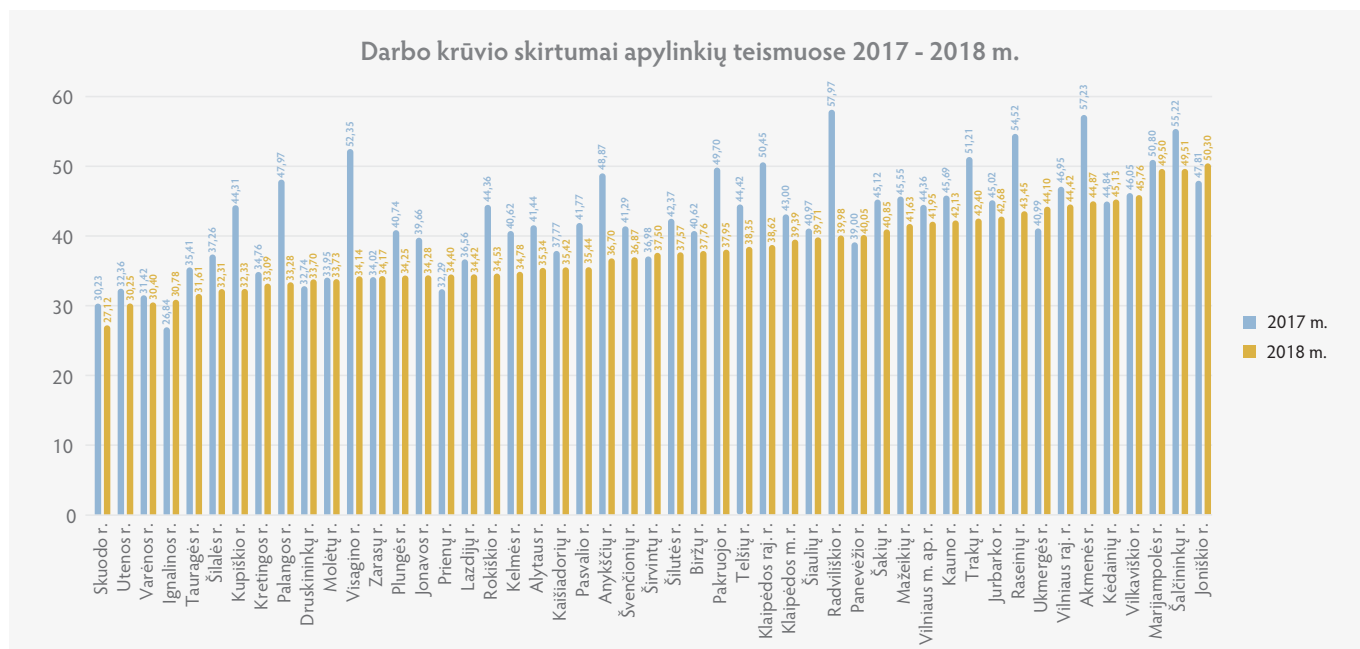
Apylinkių teismai

2018 m. apylinkių teismuose vidutinis darbo krūvio rodiklis buvo **39,83**. Įdomu pažymėti, kad darbo krūvis apylinkės teismuose mažėja ir vienodėja.

Mažiausias darbo krūvis 2018 m. buvo Plungės apylinkės teismo Skuodo rūmuose, vertinant šiuos duomenis ne tik Plungės apylinkės teismo, bet ir visų apylinkės teismų kontekste. 2018 m. Plungės apylinkės teismo Skuodo rūmuose (27,12) darbo krūvio rodiklis buvo 32 procentais mažesnis nei bendras apylinkės teismų darbo krūvio vidurkis. Įvertinus Plungės apylinkės teismo Skuodo ir Palangos rūmų akivaizdžius darbo krūvių skirtumus bei siekiant juos suvienodinti, mažinant teisėjų skaičių mažesni darbo krūvi turinčiuose teismuose ir didinant teisėjų skaičių didesnį darbo krūvi turinčiuose teismuose, vienas teisėjo etatas iš Skuodo rūmų perkeltas į Palangos rūmus.

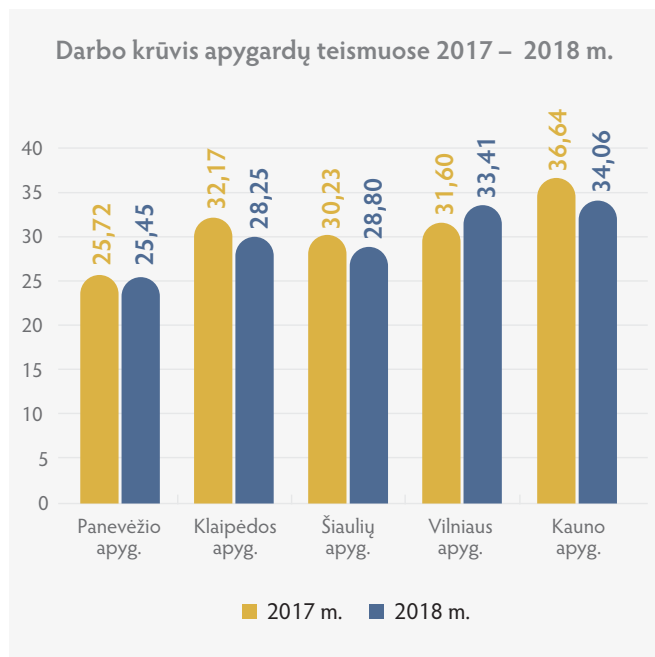
Šiaulių apylinkės teismo Joniščio rūmų darbo krūvio rodiklis buvo 50,30 – 26 procentais didesnis nei bendras apylinkės teismų darbo krūvio vidurkis, tačiau, lyginant jį su Šiaulių apylinkės teismo Joniščio rūmų darbo krūvio rodikliu 2016 m. ir 2017 m., jis kito nežymiai.

Šiaulių apylinkės teismo Joniščio rūmai išnagrino daugiau nesudėtingų bylų. Daugiausiai nagrinėjo civilines bylas, iš kurių 36,03 proc. sudarė bylos, nagrinėtinos ginčo teisenos tvarka. Iš visų išnagrinėtų baudžiamųjų bylų Joniščio rūmuose 36,76 proc. sudarė bylos, nagrinėtinos pagal bendras proceso taisykles. Tuo tarpu, pavyzdžiui, Vilniaus apylinkės teisme iš visų 2018 metais išnagrinėtų baudžiamųjų bylų 53,03 proc. sudarė bylos, nagrinėtinos pagal bendras proceso taisykles.

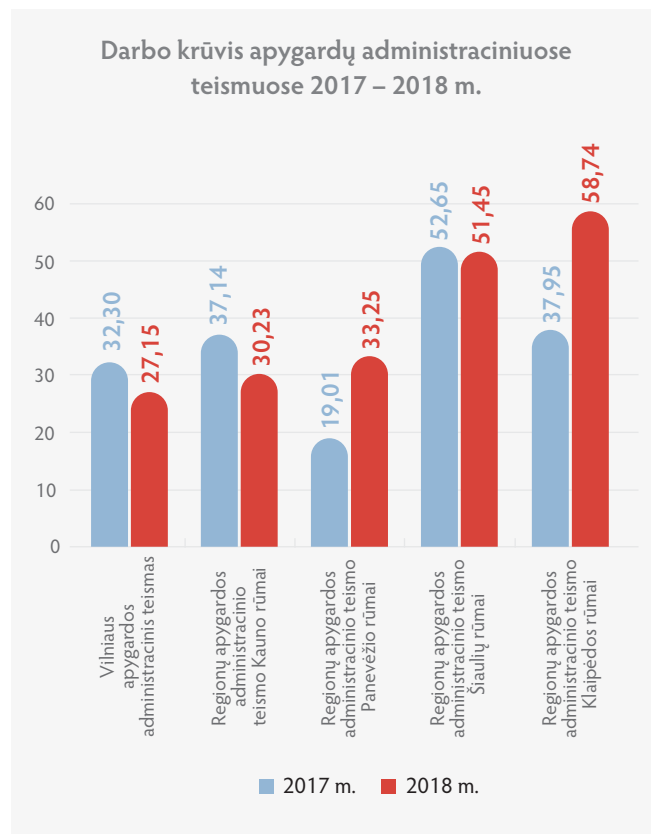
Apygardų teismai

2018 m. apygardų teismuose nagrinėjant bylas pirmąja ir apeliacine instancija vidutinis darbo krūvio rodiklis buvo **31,32**. Didelių krūvio skirtumų lyginant konkrečius apygardos teismus 2018 m. nebuvo. Pastebimos bendros darbo krūvio sumažėjimo apygardų teismuose tendencijos, tik Vilniaus apygardos teisme darbo krūvis 2018 m. nežymiai padidėjo.

Apygardų administraciniai teismai

Vilniaus apygardos administraciniame teisme ir Regionų apygardos administraciniame teisme 2018 m. vidutinis darbo krūvio rodiklis buvo **33,65**. Visuose apygardų administraciniuose teismuose (išskyrus Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių ir Klaipėdos rūmus) darbo krūvis sumažėjo lyginant su 2017 m. buvusiu vidutiniu darbo krūvio rodikliu – 34,93. 2018 m. darbo krūvio rodiklių skirtumai tarp apygardų administracinių teismų išliko nemaži. Tačiau pastebima tendencija, kad darbo krūviai palaipsniui tolygėja.

2018 m. vidutiniškai per metus vienas teisėjas išnagrinėjo:

- ◆ apylinkių teismuose – **422** bylas (2017 m. – 471, 2016 m. – 599);
- ◆ apygardų teismuose (I instancija ir apeliacinė instancija) – **148** bylas (2017 m. – 159, 2016 m. – 184);
- ◆ apygardų administraciniuose teismuose (rūmuose) – **272** bylas (2017 m. – 275, 2016 m. – 449).

2018 m. vidutiniškai per darbo dieną teisėjas išnagrinėjo*:

- ◆ apylinkių teismuose – **1,68** bylos (2017 m. – 1,87, 2016 m. – 2,38);
- ◆ apygardų teismuose (I instancija ir apeliacinė instancija) – **0,59** bylos (2017 m. – 0,63, 2016 m. – 0,73);
- ◆ apygardų administraciniuose teismuose – **1,08** bylos (2017 m. – 1,1, 2016 m. – 1,78).

* Apygardų (I instancija ir apeliacinė instancija) bei apygardų administraciniuose teismuose bylų, tenkančių vienam teisėjui, skaičius apskaičiuotas, neįskaitant teisėjų kolegijų nariams tenkančių bylų.

2018 m. apylinkių ir apygardų teismuose, lyginant su 2017 m. ir 2016 m., vidutiniškai per metus vieno teisėjo išnagrinėjamų bylų skaičius sumažėjo. Pastebėtina, kad apylinkių teismuose vieno teisėjo vidutiniškai per metus išnagrinėjamų bylų skaičius išlieka didžiausias.

Apygardų administraciniuose teismuose (rūmuose) vidutiniškai per metus vieno teisėjo išnagrinėtų administracinių bylų skaičius 2018 m. sumažėjo lyginant tiek su 2017 m., tiek su 2016 m.

! JDOMU

Praėjus metams po įgyvendintos teismų reformos, matyti, kad darbo krūviai teismuose tapo tolygesni ir skirtinguose apylinkės teismuose. Tikėtina, kad ateityje jie taps dar tolygesni.

2018 m. sausio 1 d. pradėtos įgyvendinti reformos nauda yra akivaizdi. Įgyvendinant reformos tikslus, buvo išplėtotas teismų sistemos dinamiškumas ir mobilumas, sudaryta galimybė tolygesniam bylų paskirstymui tarp teismų (teismo rūmų), tuo pačiu optimizuoti žmoniškųjų ir materialųjų resursų panaudojimą – suvienodinant teisėjų ir teismų darbuotojų darbo krūvį.

2.4. BYLOS, KURIŲ NAGRINĖJIMAS UŽSITĘSĖ

Dažniausios priežastys, turėjusios įtakos bylų apylinkių ir apygardų teismuose trukmei:

- ◆ Proceso šalies prašymas atidėti bylos nagrinėjimą – 33,77 % (2017 m. – 33,30 %).
- ◆ Papildomų įrodymų rinkimas – 31,76 % (2017 m. – 35,44 %).
- ◆ Proceso šalių ar jų atstovų (ieškovų, atsakovų, kaltinamųjų, gynėjų, administracinėn atsakomybėn traukiamų asmenų, advokatų) neatvykimas į teismo posėdį – 25,61 % (2017 m. – 25,78 %).
- ◆ Bylos sustabdymas, kol bus atlikta ekspertizė, – 18,78 % (2017 m. – 16,54 %).
- ◆ Pateiktas patikslintas arba pakeistas ieškinys / baudžiamojoje byloje pateiktas, patikslintas arba pakeistas civilinis ieškinys, pakeistas kaltinime nurodytos veikos kvalifikavimas – 18,27 % (2017 m. – 20,16 %).
- ◆ Galimybių susitaikyti (sudaryti taikos sutartį) sudarymas / galimybių nukentėjusiajam, privačiam kaltintojui ir (ar) jų atstovams bei kaltinamajam susitaikyti sudarymas – 16,48 % (2017 m. – 12,73 %).
- ◆ Kitų asmenų įtraukimas į bylos nagrinėjimą – 15,44 % (2017 m. – 15,79 %).
- ◆ Bylos sustabdymas, kol įsiteisės teismo sprendimas ar nutartis kitoje byloje, nagrinėjamoje civiline tvarka, – 15,17 % (2017 m. – 20,53 %).

Dažniausios priežastys, dėl kurių užsitęsė administracinių bylų nagrinėjimas:

- ◆ Bylos sustabdymas, kol įsiteisės teismo nutarimas ar nutartis kitoje byloje, nagrinėjamoje administracine tvarka, – 65 % bylų (2017 m. – 61 %, 2016 m. – 67 %).
- ◆ Pateiktas patikslintas arba pakeistas skundas (prašymas) – 25 % bylų (2017 m. – 33 %, 2016 m. – 36 %).
- ◆ Papildomų įrodymų rinkimas – 25 % bylų (2017 m. – 33 %).
- ◆ Paduotas atskirasis skundas – 21 % bylų (2017 m. – 23 %).
- ◆ Bylą nagrinėjančio teisėjo pasikeitimas (dėl teisėjo nušalinimo, mirties ar pan.) – 19 % bylų (2017 m. – 8,92 %).

Dažniausios priežastys, turėjusios įtakos bylų apylinkių ir apygardų administraciniuose teismuose trukmei, lyginant su praėjusiais metais, iš esmės beveik nepakito.

Procesinės spartesnio bylą nagrinėjimo priemonės teismuose:

- ♦ Civilinėse bylose siunčiami paklausimai kompetentingoms valstybės institucijoms (pvz., ikiteisminio tyrimo), ekspertizės įstaigoms dėl reikiamų veiksmy atlikimo eigos ir rezultatų, taip pat vykdomi periodiniai patikrinimai, ar sustabdytose bylose neišnyko jų sustabdymo pagrindai.
- ♦ Baudžiamosiose bylose skelbiama kaltinamojo paieška, skiriamos baudos už neatvykimą į teismo posėdį be pateisinamos priežasties, paskiriamas atvedinimas, siunčiami paklausimai kompetentingoms Lietuvos ir užsienio valstybių institucijoms, ekspertizės įstaigoms, būsimų teismo posėdžių datos nustatomos suderinus su proceso dalyviais, kreipiamasi dėl Europos arešto ordelio išdavimo, bylos sujungiamos į vieną ar, atvirkščiai, išskiriamos į kelias ir kt.

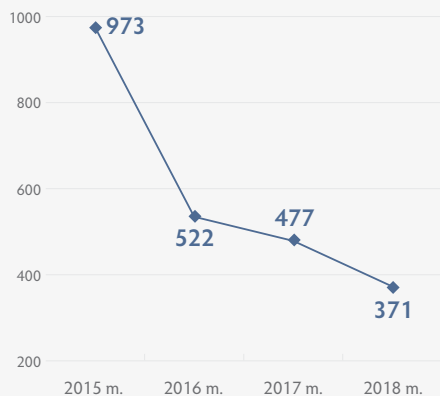
BYLOS, KURIOS UŽSITĘSĖ ILGIAU NEI METUS

Civilinės bylos apylinkių ir apygardų teismuose, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus, – 1457 (2017 m. – 1670, 2016 m. – 1577). 2018 m., palyginti su 2017 m., civilinių bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus, skaičius sumažėjo beveik 13 %, o, lyginant su 2016 m., sumažėjo itin ženkliai.

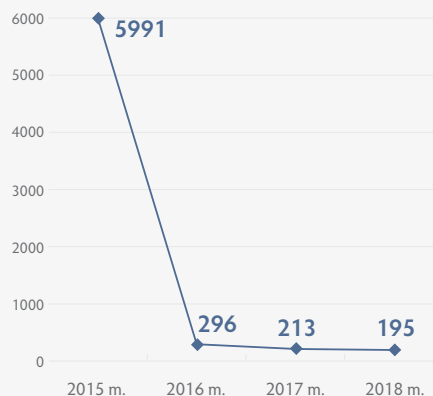
Nepaisant vis sudėtingėjančių bylų, jų apimties didėjimo, kompleksiško ir sudėtingumo pagal reikalavimų skaičių, apylinkių ir apygardų teismai 2018 m. aktyviai ėmėsi procesinių priemonių užsitęsusių bylų nagrinėjimo priežastims šalinti ir šios priemonės buvo efektyvios.

Baudžiamosios bylos apylinkių ir apygardų teismuose, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus:

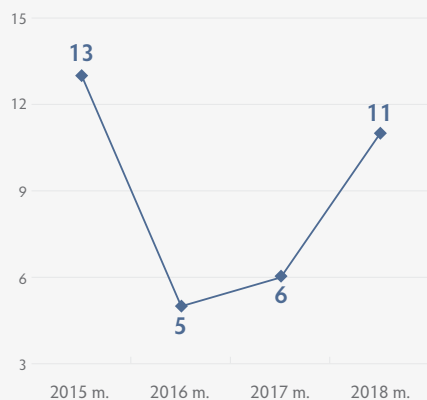
Palyginti su 2017 m., baudžiamųjų bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus, skaičius sumažėjo daugiau nei 22 %, o, lyginant su 2015 m., sumažėjo itin ženkliai – daugiau nei 60 %.

Administracinės bylos apygardų administraciniuose teismuose, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus:

2018 m. administracinių bylų, kurių nagrinėjimas užtruko ilgiau nei 1 metus apygardų administraciniuose teismuose, skaičius stabilizavosi ir nuosekliai mažėja.

Administracinių nusižengimų bylos apylinkių teismuose, kurių nagrinėjimas užtruko ilgiau kaip metus:

Bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip 5 metus:

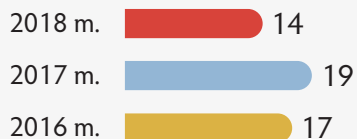
- ◆ civilinės bylos pirmosios instancijos apylinkių ir apygardų teismuose – 258 (2017 m. – 276, 2016 m. – 340);
- ◆ baudžiamųjų bylų pirmosios instancijos apylinkių ir apygardų teismuose – 90 (2017 m. – 90, 2016 m. – 93);
- ◆ administracinių bylų apygardų administraciniuose teismuose – 12 (2017 m. – 10, 2016 m. – 10).

Lyginant su 2017 m., teismuose bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip 5 metus, skaičius sumažėjo 4,26 %.

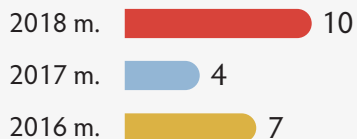

2.5. BAUDŽIAMOSIOS BYLOS, NUTRAUKTOS SUĖJUS SENATIES TERMINUI

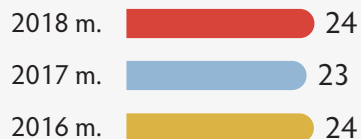
Pirmosios instancijos apylinkių teismuose nutrauktų bylų suėjus senaties terminui skaičius:

Apygardų teismuose

Baudžiamosios bylos nutrauktos suėjus senaties terminui

Pastaraisiais metais baudžiamųjų bylų, kurios nutrauktos suėjus senaties terminui, skaičius, lyginant su praėjusiais metais, kito nežymiai. Laikytina, kad didžiausią tam įtaką turėjo priemonės, kurių teismai ėmėsi, siekdami spartesnio baudžiamųjų bylų nagrinėjimo teismuose bei efektyvus teisėjų teismo proceso valdymas.

Bylos, nutrauktos suėjus senaties terminui:

- ♦ Vilniaus apygardos teisme – 6 bylos;
- ♦ Vilniaus miesto apylinkės teisme – 5 bylos;
- ♦ Kauno apylinkės teisme – 4 bylos;
- ♦ Kauno apygardos teisme – 3 bylos;
- ♦ Šiaulių apylinkės teisme – 3 bylos;
- ♦ Panevėžio apylinkės teisme – 2 bylos;
- ♦ Panevėžio apygardos teisme – 1 byla.

Dažniausiai bylos nutrauktos suėjus senaties terminui dėl:

- ♦ sukčiavimo (10 bylų);
- ♦ dokumentų suklastojimo ar disponavimo suklastotu dokumentu (10 bylų);
- ♦ piktnaudžiavimo (4 bylos);
- ♦ turto iššvaistymo, turto pasisavinimo, piktnaudžiavimo (4 bylos);
- ♦ vagystės (3 bylos);
- ♦ apgaulingo apskaitos tvarkymo (5 bylos) ir kt.

2.6. EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ TEISMO PRIIMTI SPRENDIMAI BYLOSE PRIEŠ LIETUVĄ

- ♦ **Europos Žmogaus Teisių Teismas (toliau – EŽTT) 2018 m. gavo 438 peticijas prieš Lietuvą** (2017 m. – 401, 2016 m. – 405), 429 peticijos buvo atmetos kaip nepriimtinos arba išbrauktos iš bylų sąrašo (2017 m. – 451, 2016 m. – 453).
- ♦ **2000–2018 m. bylose prieš Lietuvą EŽTT:**
 - » **42** sprendimuose pripažino, kad nėra Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – Konvencija) pažeidimo;
 - » **139** sprendimuose nustatė Konvencijos pažeidimus (dėl **166** peticijų)¹;
 - » priėmė **16** sprendimų / nutarimų (dėl **38** peticijų) dėl taikių susitarimų, iš jų **5** bylose taikiu susitarimu išspręstas teisingo atlyginimo klausimas (šiose bylose prieš tai buvo nustatyti pažeidimai ir buvo atidėtas tik teisingo atlyginimo klausimas);
 - » **5** nutarimuose patvirtino vienašales deklaracijas (dėl **8** peticijų);
 - » dėl **56** peticijų priėmė sprendimus / nutarimus išbraukti peticijas (ne taikaus susitarimo ar vienašalės deklaracijos pagrindu);
 - » priėmė nepriimtinumų nutarimus **70** bylų (dėl **73** peticijų).
- ♦ **2018 m. EŽTT priėmė 31 sprendimą dėl bylų prieš Lietuvą esmės** (2017 m. – 33; 2016 m. – 22):
- ♦ **2018 m. bylose prieš Lietuvą EŽTT nebuvo konstatuota nė vieno Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies pažeidimo, susijusio su pernelyg ilgu bylų nagrinėjimu (kaip 2017, 2016 ir 2015 m.).**

Konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje numatyta asmenų teisė į teisingą bylos nagrinėjimą ir nustatyta, kad kai yra sprendžiamas tam tikro asmens civilinio pobūdžio teisių ir pareigų ar jam pareikšto kokio nors baudžiamojo kaltinimo klausimas, toks asmuo

1 Sprendimų / nutarimų skaičius neatspindi išnagrinėtų peticijų skaičiaus, kadangi bylose gali būti sujungtos kelios peticijos.

turi teisę, kad bylą per kuo trumpiausią laiką viešai ir teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas. Teismo sprendimas paskelbiamas viešai, tačiau demokratinėje visuomenėje moralės, viešosios tvarkos ar valstybės saugumo interesais spaudos atstovams ar visuomenei gali būti neleidžiama dalyvauti per visą procesą ar jo dalį, kai tai reikalinga dėl nepilnamečių ar bylos šalių privataus gyvenimo apsaugos, arba tiek, kiek, teismo nuomone, yra būtina dėl ypatingų aplinkybių, dėl kurių viešumas pakenktų teisingumo interesams.

◆ **2018 m. EŽTT pažeidimų taip pat nenustatė šiose bylose:**

- » Byloje **Ramanauskas prieš Lietuvą (Nr. 2)** (Nr. 55146/14, 2018-02-20) nenustatytas Konvencijos 6 straipsnio (teisė į teisingą bylos nagrinėjimą) pažeidimas dėl tariamai teisėsaugos institucijų panaudotų kurstymo veiksmų prieš pareiškėją vykdomame baudžiamajame procese.
- » Byloje **Petkevičiūtė prieš Lietuvą** (Nr. 57676/11, 2018-02-27) **nenustatyti** Konvencijos 6 straipsnio ir Konvencijos 10 straipsnio pažeidimai dėl nacionalinių teismų sprendimų, kuriais patenkinus ieškinį dėl jos tėvo knygoje pateiktų byloje ginčytų teiginių pripažinimo neatitinkančiais tikrovės ji atsakė už savo velionio tėvo veiksmus ir idėjas, nepaisant to, kad būdamas gyvas jis nebuvo pripažintas kaltu baudžiamąja tvarka.

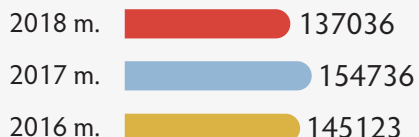
Parengta pagal Europos Žmogaus Teisių Teismo paskelbtą 2018 metų statistinę informaciją ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovo Europos Žmogaus Teisių Teisme skelbiamą informaciją.

2.7. ELEKTRONINĖS BYLOS

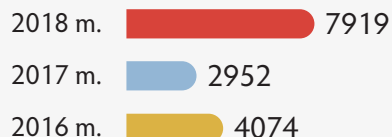
2018 m. Lietuvos Respublikos teismai iš viso išnagrinėjo elektroninių bylų:

Išnagrinėta elektroninių civilinių bylų:

Išnagrinėta elektroninių administracinių bylų:

- ♦ 2018 m. Lietuvos Respublikos teismuose buvo išnagrinėtos 54 administracinių teisės pažeidimų / administracinių nusižengimų bylos, kurių pagrindas buvo e.dokumentas ir 29 prašymai administracinių teisės pažeidimų / administracinių nusižengimų bylų vykdymo procese.
- ♦ Kasmet nuosekliai daugėja elektroninių administracinių bylų dalis, 2018 m. siekė 47,34 % (2017 m. – 17,31 %, 2016 m. – 15,83 %).
- ♦ **Pastebimas didelis elektroninių administracinių bylų I instancijoje skaičiaus augimas** (2018 m. – 51,23 %, 2017 m. – 15,51 %, 2016 m. – 15,72 %).
- ♦ 2018 m. elektroninių civilinių bylų dalis, lyginant su ankstesniais metais, beveik nepakito ir 2018 m. siekė 72,55 % (2017 m. – 73,59 %, 2016 m. – 65,59 %).
- ♦ **Elektroninių civilinių bylų skaičius 2018 m. – 137 036** (2017 m. – 154 736, 2016 m. – 145 123), **išnagrinėtų popierine forma civilinių bylų skaičius 2018 m. siekė 51 859** (2017 m. – 55 519, 2016 m. – 76 136).

Elektroninių bylų daugėja Lietuvos Aukščiausiajame Teisme – čia kasacinė tvarka elektroninių civilinių bylų dalis 2018 m. siekė 63,25 % (2017 m. – 46,31 %, 2016 m. – 25,64 %).

Išnagrinėtų elektroninių civilinių bylų skaičius 2018 m. Lietuvos Aukščiausiajame Teisme siekė 327 (2017 m. – 226, 2016 m. – 141), o išnagrinėtų popierine forma civilinių bylų skaičius 2018 m. siekė 190.

Daugiausia elektroninių civilinių bylų pirmąja instancija išnagrinėta dėl:

- ◆ teismo įsakymo išdavimo (dėl delspinigių, skundų, palūkanų priteisimo ir kt.) – 43,08 %;
- ◆ ginčo teisenos (dėl skolos priteisimo, žalos atlyginimo ir kt.) – 37,54 %

Didžiausią visų I instancijos teismuose (apylinkių ir apygardų teismuose) išnagrinėtų elektroninių civilinių bylų dalį (43,08 %) sudarė bylos dėl teismo įsakymo išdavimo.

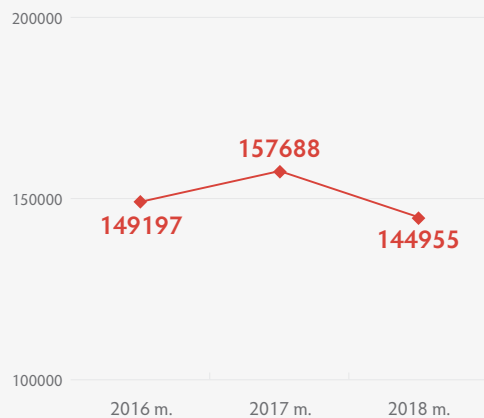
- ◆ Labiausiai sumažėjo elektroninių bylų dalis vykdymo procese (2018 m. – 3,17 %, 2017 m. – 9,71 %, 2016 m. – 8,92 %). Pastarųjų elektroninių bylų sumažėjimo priežastis – teisinio reglamentavimo pokyčiai.

Sparčiai augančios elektroninių bylų santykinės dalies didėjimo tendencijos gana ryškios ir aukštesnės instancijos teismuose.

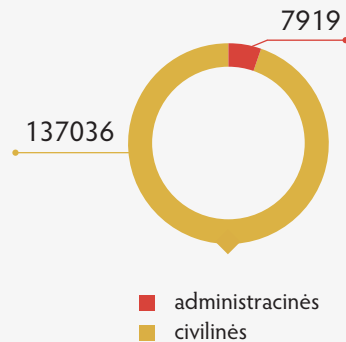
- ◆ **Apeliacine tvarka bendrosios kompetencijos teismuose** išnagrinėtų elektroninių civilinių bylų dalis 2018 m. **sudarė 58,88 %**, lyginant su 2017 m. išaugo 9,7 proc., su 2016 m. – 23 proc.
- ◆ **Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme apeliacine tvarka** išnagrinėtų elektroninių administracinių bylų dalis nuosekliai didėjo ir 2018 m. sudarė 33,55 %, lyginant su 2017 m. išaugo 10 proc., su 2016 m. – 17 proc.

Statistiniai duomenys rodo, kad procesinių dokumentų teikimas teismui elektronine forma tarp proceso dalyvių bei naudojimas kitomis portalo e.teismas.lt paslaugomis ir toliau populiarėja. Elektroninių ryšių priemonėmis vis labiau pasitikima ir kreipiantis į teismą dėl sudėtingesnių ginčų sprendimo.

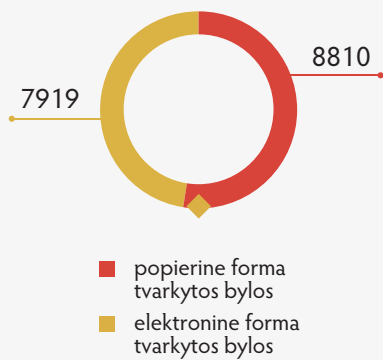
Išnagrinėtų elektroninių bylų dinamika 2016 m. – 2018 m.

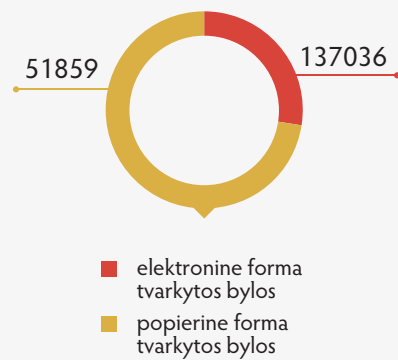
2018 m. elektroninės bylos

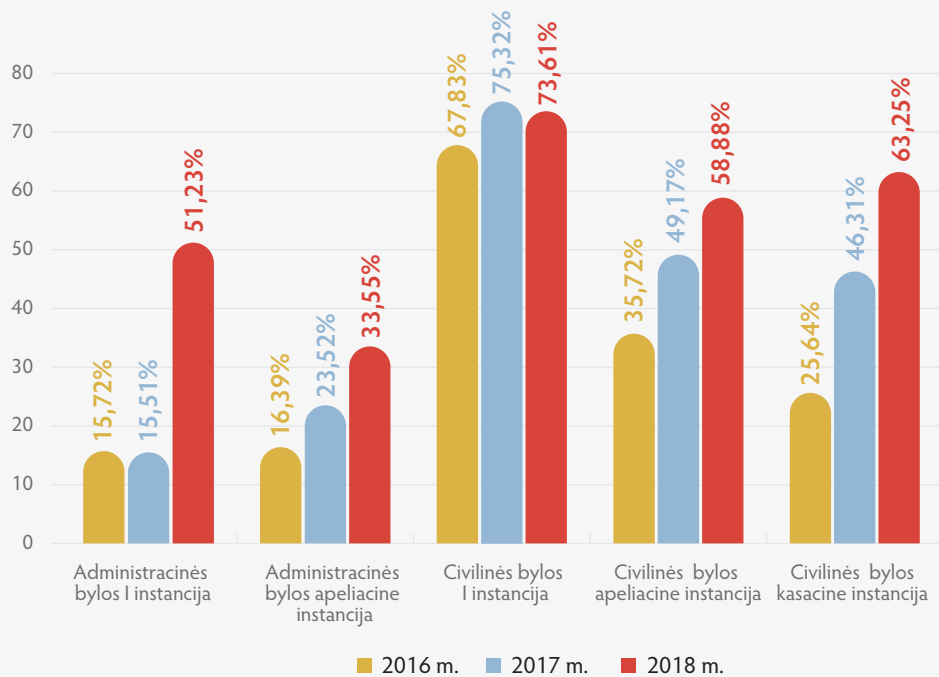
2018 m. išnagrinėtų administracinių bylų tvarkymo forma

2018 m. išnagrinėtų civilinių bylų tvarkymo forma

Elektronine forma tvarkytų bylų dalis teismuose 2016 – 2018 m.

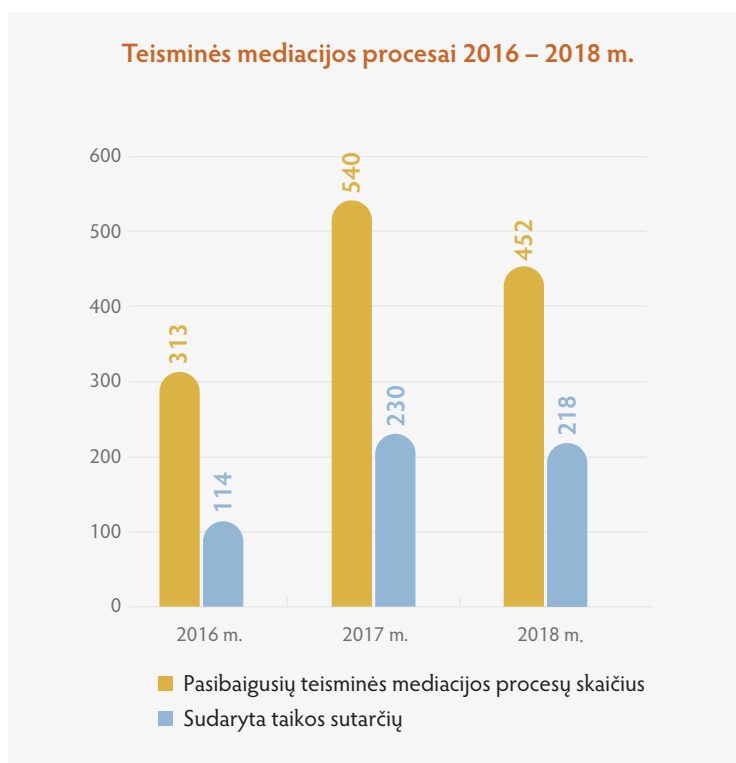

Pastaba. Šiame grafike matyti nežymus elektronine forma tvarkytų civilinių bylų pirmoje instancijoje sumažėjimas, tačiau jį lėmė bendras bylų skaičiaus sumažėjimas.

3. Teisminė mediacija

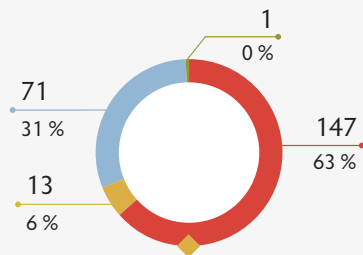
Kaip ir praėjusiais metais, 2018 m. laikytini intensyvios teisminės mediacijos plėtros Lietuvoje metais – inicijuota teisminės mediacijos populiarinimo kampanija, kuri didino visuomenės susidomėjimą taikiu ginčų sprendimo būdu, priimti teisės aktai, reglamentuojantys teisminę ir neteisminę mediaciją ne tik civiliniuose ginčuose, bet ir administraciniuose ginčuose!

Teisminės mediacijos paskirtis – padėti šalims civilinėse bylose išspręsti ginčą taikiai, tarpininkaujant vienam ar keliems mediato-riams (tarpininkams).

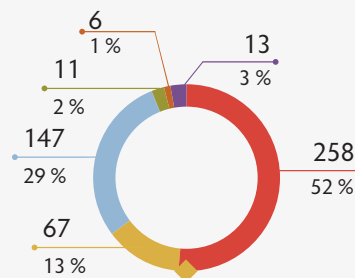
2018 m. buvo baigti 452 teisminės mediacijos procesai, kuriuose pasirašytos 218 taikos sutarčių (48 proc.).

Teisminės mediacijos nutraukimo priežastys

- ginčo šalims pasitraukus iš teisminės mediacijos proceso
- pasibaigus teisminės mediacijos terminui
- teismo mediatoriumi nutraukus teisminės mediacijos procesą
- teismo mediatoriumi nusišalinus nuo bylos nagrinėjimo

2018 m. teisminei mediacijai perduotų bylų kategorijos

- bylos dėl šeimos teisinių santykių
- bylos, kylančios iš daiktinių teisinių santykių
- su prievolių teise susijusios bylos
- bylos dėl juridinių asmenų
- bylos dėl paveldėjimo
- kitos bylos

Kaip ir ankstesniais metais, didžiausią bylų, perduotų teisminei mediacijai, skaičių sudaro bylos, kylančios iš šeimos teisinių santykių, su prievoline teise susijusios bylos bei bylos, kylančios iš daiktinių teisinių santykių.

91 % teisminės mediacijos procesų perduota teismo mediatoriams teisėjams (2017 m. – 87 proc.).

TEISMINĖS MEDIACIJOS KOMISIJA

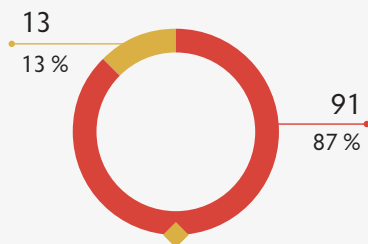
Teisminės mediacijos komisija 2018 m. surengė 6 posėdžius, kurių metu priėmė sprendimus dėl:

- ◆ teismo mediatoriaus statuso suteikimo asmenims, pageidaujantiems vykdyti teismo mediatoriaus veiklą;
- ◆ teismo mediatoriaus statuso panaikinimo.
- ◆ Apibendrino teisminės mediacijos taikymo praktiką teismuose.

Teismo mediatoriaus statusas suteiktas 104 asmenims (iš jų 8 teisėjams, 5 teisėjų padėjėjams). Vienam pareiškėjui teismo mediatoriaus statusas nesuteiktas. 2018 m. nei vienam teismo mediatoriumi statusas nebuvo panaikintas.

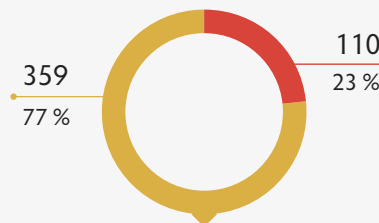
2018 m. pabaigoje teismo mediatoriaus statusą turėjo 469 asmenys (2017 m. – 366, 2016 – 269), iš jų 110 vyrų ir 359 moterys.

Asmenys, kuriems 2018 m. suteiktas teismo mediatoriaus statusas

- advokatai, advokatų padėjėjai, teisininkai, valstybės tarnautojai, psichologai ir kt.
- teismų sistemos atstovai (teisėjai, teisėjų padėjėjai)

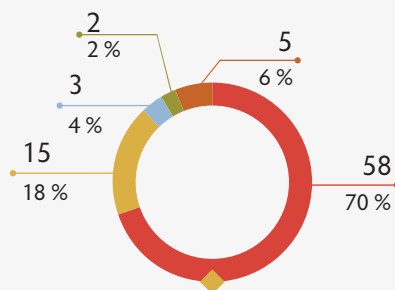
Teismo mediatoriai pagal lytį

- teismo mediatoriai – vyrai
- teismo mediatorės – moterys

2018 m. teismo mediatoriaus statusą turėjo 83 teisėjai. Daugiausia teismo mediatorių-teisėjų dirba apylinkių teismuose (70 proc.), apygardų teismuose (18 proc.).

Teismo mediatorių-teisėjų skaičius 2018 m.

- apylinkių teismų teisėjai
- apygardų teismų teisėjai
- Lietuvos apeliacinio teismo teisėjai
- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjai
- administracinių teismų teisėjai

4.

Teismų reorganizavimas

TEISMŲ REFORMA 2018 M.

Po teismų reorganizavimo nuo 2018 m. sausio 1 d. Lietuvoje vietoj 49 apylinkės teismų veikia 12 apylinkės teismų su teismo rūmais, vietoj 5 apygardų administracinių teismų – 2 apygardų administraciniai teismai, iš kurių Regionų apygardos administracinis teismas su 4 teismo rūmais.

Praėjus tik metams po įgyvendintos teismų reformos, pasiekta teigiamų pokyčių teismų sistemoje:

◆ Teismų sistema tapo dinamiškesnė ir mobilesne.

Pradėti organizuoti išvažiuojamieji teismo posėdžiai parodė, kai tai yra efektyvi priemonė, užtikrinanti geresnį asmens teisės į teismą įgyvendinimą. Pvz., tokie posėdžiai reguliariai organizuojami Elektrėnuose.

◆ Sudarytos sąlygos formuoti vienodą darbo kultūrą ir veiklos administravimo praktiką teisme ir jo rūmuose – vadovaujantis vienu modeliu efektyvinamas klientų aptarnavimas.

◆ Efektyviau valdomas teismas bei jo žmogiškieji ir finansiniai ištekliai.

Po įvykusios teismų reformos sustambintuose teismuose sutelkti iki teismų reformos atskiruose teismuose buvę ūkiniai, finansiniai ir žmogiškieji ištekliai.

Centralizavus žmogiškuosius išteklius teisme, teismo administracijoje dirbantys asmenys, pavyzdžiui, buhalteriai, informatikai, vertėjai, psichologai, savo funkcijas vykdo užtikrindami tinkamą visų teismų sudarančių teismo rūmų funkcionavimą. Sumažinus pareigybių skaičių teismuose atsirado galimybė finansuoti kitas pareigybes arba užtikrinti didesnį aukščiausios kvalifikacijos darbuotojų darbo apmokėjimą.

Šia priemone spręsta darbo užmokesčio fondo trūkumo problema, ypač mažuosiuose teismuose, kuriuose neretai asignavimų trūkdavo jau lapkričio mėn. ar net spalio mėn. atlyginimams. Sustambinus teismus finansiniai resursai teismuose valdomi efektyviau – 2018 m. ketvirtą ketvirtį tik dviem apylinkės teismams iki persikirstymo trūko asignavimų gruodžio mėn. avansams.

◆ Darbo krūvis teismuose tapo tolygesnis. Bylos yra perduodamos nagrinėti iš vieno teismo rūmų kitiems, taip bylos nagrinėjamos greičiau ir efektyviau.

Lyginant teismus, nustatyta, kad visuose apylinkių teismuose darbo krūvis tolygėja.

Analizuojant ženkliausią darbo krūvio sumažėjimą pateikiamas Kauno apylinkės teismo pavyzdys.

2017 m. I pusmetį darbo krūvis buvo DIDŽIAUSIAS Kauno apylinkės teisme (šiandien – šio teismo Kauno rūmuose – 46,93), lyginant su kitais šiuo metu Kauno apylinkės teismą sudarančiais teismo rūmais ir viršijo apylinkės teismų darbo krūvio vidurkį (43,72).

Kaišiadorių rūmuose darbo krūvis buvo MAŽIAUSIAS (36,69), lyginant jį Kauno apylinkės teismo kontekste.

Atkreiptinas dėmesys, kad kituose Kauno apylinkės teismo Jonavos ir Kėdainių rūmuose darbo krūvis buvo panašus (39,58 ir 40,60, ir nesiekė apylinkės teismų darbo krūvio vidurkio.

Pastebėtina, kad nors 2018 m. I pusmetį vienas didžiausių darbo krūvių išliko Kauno rūmuose (40,33), tačiau analizuojant 2017 m. I pusmečio ir 2018 m. I pusmečio statistinius duomenis, Kauno rūmuose darbo krūvis iš esmės sumažėjo (-6,6) (nuo 46,93 iki 40,33), o Kėdainių rūmuose išaugo (+1,14).

LITEKO duomenimis nustatyta, kad Kauno apylinkės teismas aktyviai naudojasi teismų reformos suteikta galimybe persikirstyti gautas bylas tarp teismo rūmų. Todėl tikėtina, kad įvykusi teismų reforma prisidėjo prie Kauno apylinkės teismo darbo krūvio optimizavimo ir vieno iš teismų reformos tikslų įgyvendinimo.

Įgyvendinus teismų reformą, 2018 m. I pusmetį darbo krūvis Kauno apylinkės teisme sumažėjo 14%, nors 2017 m. I pusmetį žymiai viršijo apylinkės teismų darbo krūvio vidurkį.

◆ **Sukurta nauja teisėjų savivaldos grandis – teismo teisėjų susirinkimas.**

Nuo 2018 m. sausio 1 d. visuose be išimčių teismuose įvyko teismo teisėjų susirinkimai, kurių metu buvo patvirtinti teisėjų susirinkimo darbo reglamentai ir sprendžiami įvairūs organizaciniai klausimai, susiję su teismo veikla: darbo krūvio paskirstymas; teisėjų specializacijų nustatymas; kasmetinių atostogų suteikimo tvarka ir kt.

Ši nauja teisėjų savivaldos forma suteikia galimybę visiems atitinkamo teismo teisėjams aktyviai prisidėti prie teismo darbo organizavimo, taip sudaromos prielaidos teismų pirmininkams priimti optimalius su teismo administravimu susijusius sprendimus.

Siekiant teismų pirmininkams padėti formuoti susirinkimų organizavimo praktiką, stiprinti vidinę komunikaciją teismuose dar iki teismų reformos teismų vadovams buvo organizuoti mokymai šiais klausimais.

◆ **Sudarytos visos sąlygos sukurti pakankamą teismo psichologų tinklą, sustiprinti teismuose dirbančių psichologų tarnybą ir efektyviau organizuoti jų veiklą.**

Iki teismų reformos įgyvendinimo pradžios apygardų teismuose dirbo 5 psichologai, kurie aptarnavo apygardos teismo veiklos teritorijoje esančius apylinkės teismus. Siekiant didinti teismo psichologų skaičių, visuose apylinkės teismuose nuo 2018 m. buvo numatyta įsteigti 14 vyriausiojo specialisto (teismo psichologo) pareigybių – Vilniaus miesto ir Kauno apylinkės teismuose po 2, kituose apylinkės teismuose – po 1 pareigybę.

◆ **Geriau užtikrintas nepilnamečių liudytojų ir nukentėjusiųjų apklausų organizavimas teismuose.**

Šiuo metu vaikų apklausos kambariai yra įrengti visuose apylinkių teismuose. Sujungus teismus sumažėjo poreikio nepilnamečio apklausos kambarius turėti kiekvienuose teismo rūmuose, taip teismų sistemai sudarytos sąlygos optimizuoti ir efektyviau panaudoti tiek lėšas, skirtas vaiko apklausos kambariams įrengti, tiek skirtas specialiai įrangai įsigyti. Atsižvelgiant į tai, kad kiekvienas apylinkės teismas tokius kambarius turi bent keliuose savo teismo rūmuose, teismų reforma sudarė galimybę teisėjui pasirinkti nepilnamečio apklausos vietą iš kelių alternatyvų.

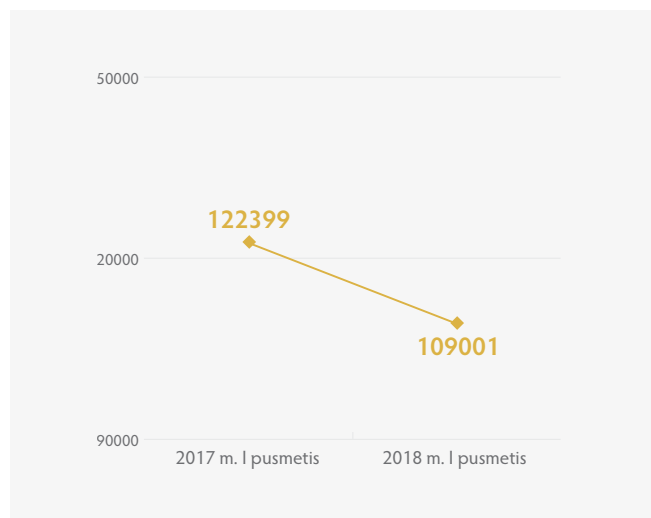

- ◆ **Sujungus teismus ir sumažėjus juridinių subjektų ir subjektų, dirbančių su įslaptinta informacija, skaičiui, atsirado galimybė užtikrinti geresnę įslaptintos informacijos apsaugą teismuose.**

Iki teismų sujungimo visi 62 teismai buvo laikomi paslapčių subjektais, todėl kiekvienuose teismo rūmuose turėjo būti užtikrinama tinkama įslaptintos informacijos apsauga. Atsižvelgiant į tai, kad tikslinio finansavimo šiai sričiai nėra skiriama, daugelis teismų susidurdavo su įslaptintos informacijos apsaugos keblumais. Po teismų reformos liko tik 22 paslapčių subjektai, todėl ir patalpų darbui su įslaptinta informacija poreikis sumažėjo. Teismams savo rūmuose saugomą įslaptintą informaciją perkėlus į vienus teismo rūmus, kuriuose yra geriausios galimybės užtikrinti tokios informacijos apsaugą bei tinkamas darbo su tokia informacija sąlygas, užtikrinta geresnė įslaptintos informacijos apsauga. Atitinkamai sumažėjus patalpų darbui su įslaptinta informacija poreikiui, atsirado galimybės šių patalpų įrengimą finansuoti iš teismų sistemos lėšų.

Bylų srautai ir darbo krūvis

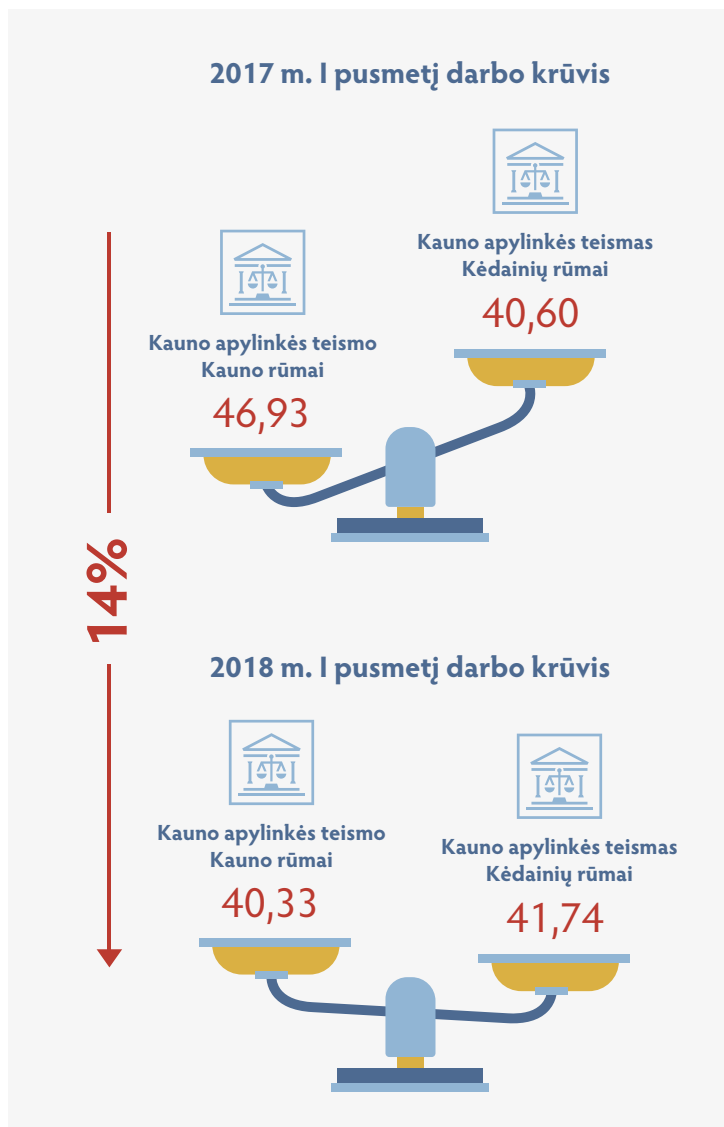
- ◆ Bendras gaunamų visų tipų bylų skaičius apylinkės teismuose, lyginant 2017 m. I pusmečio ir 2018 m. I pusmečio duomenis, **mažėja.**

- ◆ 2017 m. I pusmetį apylinkės teismuose gautos **122 399 bylos**, o 2018 m. I pusmetį – **102 001 byla**.
- ◆ 2017 m. I pusmetį didžiąją dalį bylų, gautų apylinkės teismuose, sudarė bylos dėl civilinių teisinių santykių (iš viso **102 050**). Baudžiamųjų bylų ir administracinių nusižengimų bylų buvo atitinkamai **9 019** ir **11 330**.
- ◆ 2018 m. I pusmetį didžiąją dalį bylų, gautų apylinkės teismuose, sudarė bylos dėl civilinių teisinių santykių (iš viso **82 200**). Baudžiamųjų bylų ir administracinių nusižengimų bylų buvo atitinkamai **9 815** ir **9 986**. Taigi ataskaitiniu laikotarpiu bylų dėl civilinių teisinių santykių ir administracinių nusižengimų bylų skaičius apylinkės teismuose sumažėjo, tačiau gaunamų baudžiamųjų bylų skaičius nežymiai padidėjo.

- ◆ Tikėtina, kad gaunamų civilinių bylų sumažėjimą visuose apylinkės teismuose lėmė įstatymo pakeitimai, įsigalioję 2017 m. liepos 1 d., kurių pagrindu teisių perėmimo vykdymo procese klausimus pavesta spręsti antstoliui, o ne pirmosios instancijos teismui. Atitinkamai dėl šių priežasčių gaunamų prašymų vykdymo procese atskaitiniu laikotarpiu sumažėjo net **24 986**, t. y. nuo 38 771 iki 13 785.

! JDOMU

Iki 2018 m. sausio 1 d. galiojantys įstatymai nenumatė galimybės viename teisme gautų bylų, esant dideliame krūviui, perduoti nagrinėti kitam teismui. Įvykus teismų reformai, sudarytos galimybės vienuose teismo rūmuose gautas bylas, esant dideliame krūviui, perduoti nagrinėti kitoms to teismo rūmams.

2017 m. I pusmetį Kauno apylinkės teisme darbo krūvis žymiai viršijo apylinkės teismų darbo krūvio vidurkį. Įgyvendinus teismų reformą, darbo krūvis šiame teisme stabilizavosi – 2018 m. I pusmetį sumažėjo 14%.

5. Teismų savivalda ir komisijos

TEISMŲ SAVIVALDA IR KOMISIJOS

5.1. Visuotinis teisėjų susirinkimas

- ◆ 2018 m. spalio 22 d. Vilniuje vyko Visuotinis teisėjų susirinkimas, skirtas Lietuvos teismų šimtmečiui paminėti. Renginyje dalyvavo daugiau nei 500 teisėjų.

Visuotinio susirinkimo metu:

Pagerbti ir iškilmingai apdovanoti teismų sistemai nusipelnę asmenys:

- ◆ Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė apdovanota 1-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus teismų sistemai“.
- ◆ Buvęs Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas dr. Pranas Kūris apdovanotas 1-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus teismų sistemai“.
- ◆ Konstitucinio Teismo teisėjas Vytas Milius apdovanotas 1-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus teismų sistemai“.
- ◆ Kadenciją baigęs Šiaulių apygardos teismo teisėjas Alfredas Vilbikas apdovanotas 2-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus teismų sistemai“.

Pristatytos Teisėjų tarybos ir Teisėjų garbės teismo veiklos ataskaitos.

Diskutuota tema „Lietuvos teismai – šimtmečio ir pastarųjų metų pokyčiai“.

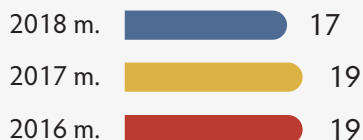
Pristatyta Lietuvos teismų 100-mečio proga išleista knyga „Lietuvos teismų istorija ir dabartis“.

5.2. Teisėjų taryba

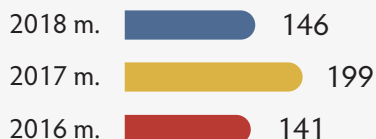
2018 m. lapkričio 30 d. Teisėjų tarybos posėdyje išrinkta nauja Teisėjų tarybos vadovybė: Teisėjų tarybos pirmininku išrinktas Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas, Teisėjų tarybos narys Algimantas Valantinas; Teisėjų tarybos pirmininko pavaduotoju išrinktas Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas Ramūnas Gadliauskas; Teisėjų tarybos sekretore išrinkta Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkė Neringa Švedienė. Teisėjų tarybos narių sudėtis nesikeitė.

Surengti Teisėjų tarybos posėdžiai:

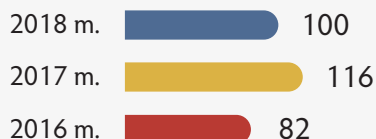

Priimti Teisėjų tarybos nutarimai:

Iš viso priimta nutarimų:

Priimta su teisėjų karjera susijusių nutarimų*:

*Jskaičiuoti nutarimai dėl patarimo Respublikos Prezidentei dėl teisėjų skyrimo, paaukštinimo, perkėlimo ar atleidimo iš pareigų, atleidimo savo poelgiu pažėminus teisėjo vardą, išrinkus į kitas pareigas ir savo noru baigiant eiti pareigas.

Atstovauta teismų interesams:

- ◆ teismų finansavimui ir aprūpinimui;
- ◆ teisėjų ir kitų teismų darbuotojų socialinių garantijų užtikrinimui;
- ◆ valstybės tarnybos santykių reguliavimui;
- ◆ teismams nebūdingų funkcijų atsisakymu;
- ◆ vaikų teisių ir interesų apsaugą reguliuojančių teisės aktų pakeitimais;
- ◆ asmens duomenų apsaugos reguliavimo tobulinimu.

5.3. Teisėjų garbės teismas

2018 m. Teisėjų garbės teismo (TGT) sudėtis nekito.

Jo nariai, kaip ir 2017 m., buvo 6 teisėjai:

- ◆ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėja Audronė Kartanienė (TGT pirmininkė);
- ◆ Lietuvos apeliacinio teismo teisėja Laima Garnalienė;
- ◆ Lietuvos apeliacinio teismo teisėja Regina Pocienė;
- ◆ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas Dainius Raižys;
- ◆ Šiaulių apygardos teismo teisėjas Gražvydas Poškus;
- ◆ Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėja Jolanta Vėgelienė.

TGT nariais patvirtinti 4 visuomenės atstovai:

- ◆ Lietuvos radijo ir televizijos žurnalistė, laidų vedėja Rita Miliūtė;
- ◆ Mykolo Romerio universiteto profesorius (emeritas), buvęs Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo teisėjas ir šio teismo pirmininkas Juozas Žilys;
- ◆ Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakulteto Teisės katedros vedėja profesorė Birutė Pranevičienė;
- ◆ Vytauto Didžiojo universiteto mokslo prorektorė Teisės fakulteto Privatinės teisės katedros profesorė Julija Kiršienė.

TGT gautos ir išnagrinėtos bylos

2018 m. TGT nagrinėtos drausmės bylos teisėjams buvo iškeltos už aplaidų, netinkamą teisėjo pareigų atlikimą, nekompetenciją ir neprofesionalumą nagrinėjant bylas, už teisėjo pareigų neatlikimą be pateisinamos priežasties, už proceso įstatymų nustatytos procesinių sprendimų surašymo ir paskelbimo tvarkos, procesinių terminų nesilaikymą.

2018 m. išnagrinėjęs drausmės bylas TGT priėmė tokius sprendimus:

- ◆ 1 drausmės byloje dalis drausmės bylos nutraukta, kitoje dalyje paskirta drausminė nuobauda – pastaba;
- ◆ 1 drausmės byloje apsiribota drausmės bylos svarstymu.

Siekdamas veiklos viešumo, kaip ir kasmet, TGT visus įsigaliojusius sprendimus viešai skelbė interneto svetainėje www.teismai.lt, kurioje taip pat papildomai viešinta informacija apie TGT priimtus sprendimus po jų paskelbimo.

2018 m. spalio 22 d. Visuotiniame teisėjų susirinkime pristatyta TGT metinė ataskaita.

5.4. Teisėjų etikos ir drausmės komisija

4 TEISĖJAI

1. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas Aurelijus Gutauskas, Teisėjų etikos ir drausmės komisijos pirmininkas,
2. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėja Sigita Jokimaitė,
3. Utenos apylinkės teismo Visagino rūmų teisėjas Gintautas Būga,
4. Lietuvos apeliacinio teismo teisėja Jolanta Čepukėnienė,

3 VISUOMENĖS ATSTOVAI

5. Lietuvos Respublikos Prezidento paskirtas visuomenės atstovas Tomas Janeliūnas,
6. Lietuvos Respublikos Prezidento paskirta visuomenės atstovė Jurgita Paužaitė-Kulvinskienė,
7. Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko paskirtas visuomenės atstovas Romualdas Kęstutis Urbaitis.

2018 m. Teisėjų etikos ir drausmės komisija (TEDK) gavo daugiau nei 314 dokumentų, kurių turinį turėjo įvertinti įvairiais Teisėjų etikos kodekse reglamentuojamais teisėjo elgesio aspektais. Iš jų 268 dokumentai buvo prašymai iškelti drausmės bylą teisėjams.

2018 m. gauti ir priimti nagrinėti skundai dėl galimų teisėjų etikos pažeidimų

2018 m. 268 (iš viso 314 dokumentų)*

2017 m. 254

2016 m. 218

*2018 m. 53 teikimai buvo periodiškai teikti vieno asmens.

2018 m. ypač aktualūs buvo viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įgyvendinimas bei nusišalinimo / nušalinimo instituto taikymo klausimai. Šiais klausimais TEDK pasisakė ne tik priimtuose sprendimuose, bet ir suteikdama konsultaciją.

2018 m. Komisijos nariai dalinosi patirtimi bei įžvalgomis teisėjų profesinės etikos bei drausminės atsakomybės klausimais įvairių formatų renginiuose:

- ◆ TEDK pirmininkas Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų pirmininkas Aurelijus Gutauskas Vilniaus ir Kauno apygardų teismuose dirbantiems teisėjams skaitė pranešimą „Teisėjų etikos aktualijos“;
- ◆ TEDK pirmininkas Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų pirmininkas Aurelijus Gutauskas Vilniaus miesto apylinkės teisme skirtame renginyje „Teismų 100-mečiui paminėti“ skaitė pranešimą „Teisėjų etikos aktualijos: kaip nepasiklysti teisėjų drausminės atsakomybės labirintuose“;
- ◆ TEDK narys teisėjas G. Būga Panevėžio apylinkės teismuose (Rokiškio, Biržų, Kupiškio, Pasvalio bei Panevėžio rūmuose) pristatė TEDK veiklą, diskutavo apie teisėjų etiką darbe ir kitoje aplinkoje;
- ◆ Komisijos narė teisėja S. Jokimaitė vedė mokymus pradedantiems teisėjams „Teisėjų etika“.

Teikti komentarai žiniasklaidai:

- ◆ Internetiniam portalui 15 min. – „Tik trys skundai iš 100 dėl teisėjų etikos yra pagrįsti“.

Dalyvauta tarptautiniuose renginiuose:

- ◆ 2018 m. kovo 10–11 d. dalyvauta finaliniame renginyje, skirtame teismų sistemos skaidrumui ir teisėjų nepaperkamumui spręsti, Vienoje (Austrija);
- ◆ 2018 m. lapkričio 29–30 d. dalyvauta Austrijos prezidentūros ir Europos komisijos organizuotoje konferencijoje „Teisingumo sistemų veiksmingumas“;
- ◆ dalyvauta tarptautinėje mokslinėje–praktinėje konferencijoje „Teisminis profesionalumas ir etika technologijų ir globalizacijos amžiuje“ (2018 m. gegužės 24 d. Kaune).

Dalyvauta mokymuose:

- ◆ Komisijos narė Jurgita Paužaitė-Kulvinskienė dalyvavo Briuselyje (Belgijoje) vykusiuose mokymuose „Teisės viršenybė praktikoje: esminis teisėjų ir prokurorų vaidmuo“.

5.5. Pretendentų į teisėjus egzamino komisija

2018 m. Pretendentų į teisėjus egzamino komisija nekito.

Šios komisijos nariai:

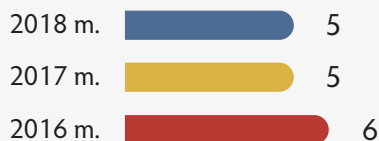
- ◆ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėja, Mykolo Romerio universiteto Teisės fakulteto Baudžiamosios teisės ir proceso instituto profesorė dr. Rima Ažubalytė (komisijos pirmininkė);
- ◆ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas, Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Privatinės teisės katedros lektorius Andžej Maciejewski;
- ◆ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas Laimutis Alechnavičius;
- ◆ Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėja Egidija Puzinskaitė.

3 visuomenės atstovai:

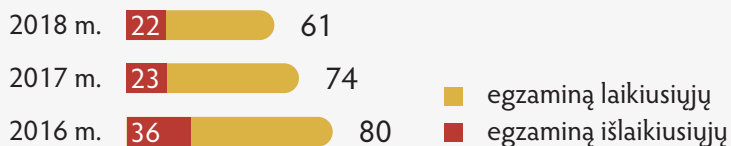
- ◆ Mykolo Romerio universiteto Teisės fakulteto Privatinės teisės instituto docentė dr. Salvija Kavalnė;
- ◆ Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Viešosios teisės katedros docentė dr. Giedrė Lastauskienė;
- ◆ Vytauto Didžiojo universiteto Teisės fakulteto dekanas profesorius dr. Tomas Berkmanas.

2018 m., kaip ir 2017 m., įvyko 5 pretendentų į teisėjus egzaminai, į kuriuos buvo kviešti 73 asmenys, norintys laikyti egzaminą (atvyko 61 asmuo, egzaminą išlaikė 22, t. y. 36 proc. egzaminą laikiusių asmenų).

Egzaminų skaičius:

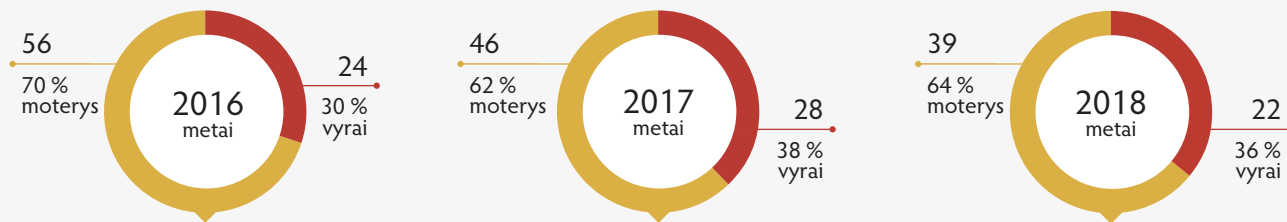
2018 m. egzaminą laikiusių ir išlaikiusiųjų asmenų skaičius:

Nors asmenų, norinčių laikyti egzaminą, skaičius sumažėjo: pakviesti 73 asmenys (2017 m. – 93 asmenys, 2016 m. – 88), atvyko – 61 asmuo (2017 m. – 74 asmenys, 2016 m. – 80), egzaminą išlaikė toks pats skaičius asmenų, kaip ir 2017 m., – 22 asmenys, t. y. 36 proc. egzaminą laikiusių asmenų (2016 m. egzaminą išlaikė 23 asmenys).

Lyginant su 2016 m., 2018 m. ženkliai sumažėjo gautų prašymų leisti laikyti pretendentų į teisėjus egzaminą – gauti tik 24 prašymai, 2016 m. buvo gauti 48 prašymai (2017 m. – 26).

Egzaminą laikė:

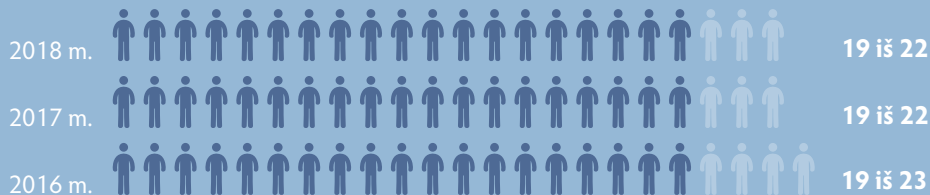
2018 m. iš pretendentų į teisėjus egzaminą išlaikiusių asmenų 1 asmens žinios buvo įvertintos puikiai (2017 m. ir 2016 m. tokių asmenų nebuvo). Pastebėtina, kad 2018 m. ženkliai padidėjo įvertinimą „gerai“ gavusių kandidatų skaičius – 16 asmenų (2017 m. – 9 asmenys, 2016 m. – 6) – ir sumažėjo labai gerą įvertinimą gaunančiųjų skaičius: 2018 m. – 3 (2017 m. – 4, 2016 m. – 8). Nors norinčių laikyti egzaminą kandidatų sumažėjo, pastebima tendencija, kad jie į egzaminą ateina labiau pasiruošę.

Neišlaikiusiu egzamino laikomas asmuo, iš bent vienos užduoties surinkęs mažiau kaip 7 balus.

IŠ VISO 2018 M. PRETENDENTŲ Į TEISĖJUS EGZAMINĄ IŠLAIKĖ:

- ◆ 19 teisėjų padėjėjų;
- ◆ 1 advokato padėjėjas;
- ◆ 2 teisininkai.

Pagal einamas pareigas daugiausia pretendentų į teisėjus egzaminą išlaikę asmenys, kaip ir ankstesniais metais, dirba teisėjų padėjėjais:

2018 m., kaip ir 2017 m., 2 iš 22 išlaikiusių asmenų paskirti teisėjais.

Interneto svetainėje www.teismai.lt skelbiami įvykusių pretendentų į teisėjus egzaminų testai ir užduotys, jie padeda pretendentams geriau pasiruošti egzaminui.

5.6. Pretendentų į teisėjus atrankos komisija

2018 m. Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos (PTAK) nariai:

4 visuomenės atstovai:

- ◆ dr. Virginijus Lapeška – žmogiškųjų išteklių ekspertas, tarptautiniu lygiu pripažintas vadybos konsultantas (PTAK pirmininkas);
- ◆ Aistė Žilinskienė – interneto žiniasklaidos asociacijos pirmininkė;
- ◆ Rima Urbonaitė – Mykolo Romerio universiteto Viešojo valdymo fakulteto Politikos mokslų instituto lektorė, politologė;
- ◆ Sigitas Gurevičius – buvęs Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas.

3 teisėjai:

- ◆ Danutė Gasiūnienė – Lietuvos apeliacinio teismo teisėja;
- ◆ Jolanta Malijauskienė – Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėja, šio teismo pirmininkė;
- ◆ Sigita Jokimaitė – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėja.

2018 M. PTAK:

- ◆ posėdžiavo **37** kartus;
- ◆ įvykdė **37** atrankas;
- ◆ vertino **254** pretendentes;
- ◆ paskelbė **36** išvadas*;
- ◆ tinkamiausiais pretendентаis į atitinkamas pareigas įvardijo **103** asmenis.

*parengta viena išvada dėl tinkamiausių pretendentų į Tauragės apylinkės teismo pirmininko ir pirminko pavaduotojo pareigas, nes tinkamiausiu į abi minėtas pareigas pripažintas tas pats pretendentes

2018 M. PTAK SURENGĖ 37 POSĖDŽIUS, KURIŲ METU ĮVYKDĖ 37 ATRANKAS, IŠ JŲ:

- ◆ **7** – į apylinkės teismo teisėjo pareigas (2016 m. – 17, 2017 m. – 19);
- ◆ **8** – į aukštesnės pakopos teismų teisėjų pareigas (2016 m. – 7; 2017 m. – 4);
- ◆ **22** – į teismų pirmininkų ir jų pavaduotojų, skyriaus pirmininkų pareigas (2016 m. – 10, 2017 m. – 9).

2018 M. PTAK TINKAMIAUSIAIS KANDIDATAIS ĮVARDIJO:

- ◆ **25** pretendentes į apylinkės teismo teisėjo pareigas, iš jų – 6 iš vieno apylinkės teismo į kitą persikelti pageidavę teisėjai (2017 m. – 48, 2016 m. – 74);
- ◆ **41** pretendentą į aukštesnės pakopos teismo teisėjų pareigas (2017 – 28, 2016 – 30);
- ◆ **37** pretendentes į teismų pirmininkų ir jų pavaduotojų, skyriaus pirmininkų pareigas (2017 – 13, 2016 – 21).

Šalies vadovė pasirinko pačius tinkamiausius pretendentes ir, gavusi Teisėjų tarybos patarimą, į atitinkamas pareigas 2018 m. paskyrė 53 asmenis:

- ◆ į apylinkės teismą **17**, iš jų į teisėjus paskirta **13 naujų** asmenų, **4 teisėjai perkelti** į tos pačios pakopos ar kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos apylinkės teismą (2017 m. – 35; 2016 m. – 28);
- ◆ į aukštesnės pakopos teismo teisėjo pareigas paskirta **14 asmenų** (2017 m. – 10, 2016 m. – 6);
- ◆ į vadovaujamas pareigas paskirti **22 asmenys** (2017 m. – 5, 2016 m. – 9).

PTAK iš viso tinkamiausiais pretendentes į atitinkamas pareigas įvardijo 101 asmenį (2017 m. – 89, 2016 m. – 125).

ĮDOMU

2018 m. išsiskyrė atrankų į vadovaujamas pareigas teismuose gausa

- ◆ Du kartus vykdyta atranka į Lietuvos apeliacinio teismo teisėjų pareigas (26 ir 25 pretendentai).
- ◆ Du kartus vykdyta atranka į Klaipėdos apylinkės teismo pirmininko pavaduotojo pareigas (pirmą kartą PTAK siūlė atranką skelbti iš naujo, antrą kartą Prezidentė paskelbė atranką iš naujo, nepasirinkusi nė vieno kandidato iš PTAK tinkamiausias pripažintų trijų pretendentių). Vykdydama atranką į Panevėžio apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininko pareigas, pirmą kartą per trejus PTAK veiklos metus buvo įvykdyta atranka, kurioje dalyvauti norą buvo pareiškę tik vienas pretendentes.

Tendencijos

Didėja PTAK rengiamų posėdžių skaičius (2016 m. – 31, 2017 m. – 31, 2018 m. – 37).

Išlieka didelis įvykdomų atrankų skaičius (2016 m. – 34, 2017 m. – 32, 2018 m. – 36).

5.7. Nuolatinė teisėjų veiklos vertinimo komisija

Nuolatinė teisėjų veiklos vertinimo komisija (NTVVK) sudaryta iš 7 narių.

NTVVK komisijos nariai:

4 teisėjai

- ◆ Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkė Egidija Tamošiūnienė (NTVVK pirmininkė);
- ◆ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkė Sigita Rudėnaitė;
- ◆ Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėja Mefodija Povilaitienė (2018 m. pakeitė Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėją Virginiją Volskienę);
- ◆ Vilniaus apygardos teismo teisėja Alma Urbanavičienė.

3 visuomenės atstovai

- ◆ Mykolo Romerio universiteto Mykolo Romerio Teisės mokyklos dekanė prof. dr. Lyra Jakulevičienė;
- ◆ Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo akademijos prodekanė prof. dr. Snieguolė Matulienė;
- ◆ buvusi Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo teisėja Teodora Staugaitienė.

2018 m. NTVVK:

- ◆ posėdžiavo **15** kartų, iš viso daugiau kaip **45** val., t. y. vieno teisėjo veiklos vertinimui (neįskaitant pasirengimo laiko) vidutiniškai skirta apie 20 min.

NTVVK vertinti teisėjai:

2018 m. NTVVK gavo 2 teismų pirmininkų teikimus dėl neeilinio teisėjų veiklos vertinimo, kartojantis teisėjų veiklos trūkumams (2017 m. – 3 teikimai; 2016 m. – 3 teikimai), iš jų 1 teikimas paliktas nenagrinėtas – teisėjas buvo atleistas iš pareigų savo noru.

2018 m. įsigaliojo Teisėjų veiklos vertinimo tvarkos aprašo pakeitimai, kurie:

- ◆ patikslino procesinių sprendimų kokybę nusakantį vertinimo kriterijų, atsižvelgiant į rekomenduojamus teismų procesinių sprendimų kokybės standartus;
- ◆ patikslino informacijos apie teisėjo darbą surinkimo būdą – analizuojant teisėjo vienasmeniškai arba dalyvaujant kaip pranešėjui priimtus procesinius sprendimus;
- ◆ buvo atlikti aprašo priedo pakeitimai dėl informacijos NTVVK pateikimo apie procesinių sprendimų aiškumą, logiškumą, kalbos raišką.
- ◆ **2018 m. vasario 23 d. protokoliniu nutarimu Teisėjų taryba sudarė darbo grupę „Dėl pasiūlymų teisėjų veiklos vertinimo kriterijams tobulinti“. Jos nariais tapo:**
 1. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas Ramūnas Gadliauskas (darbo grupės vadovas);
 2. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas Algis Norkūnas;
 3. Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos pirmininkė, Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkė Egidija Tamošiūnienė;
 4. Vilniaus apygardos teismo pirmininkė Loreta Braždienė;
 5. Šiaulių apylinkės teismo teisėjas Arūnas Bartkus;
 6. Pretendentų į teisėjų atrankos komisijos pirmininkas Virginijus Lapeška;
 7. Nacionalinės teismų administracijos direktoriaus pavaduotojas Antanas Jatkevičius.
- ◆ 2018 m. Teisėjų taryba pritarė darbo grupės siūlymams dėl naujų teisėjų veiklos vertinimo kriterijų. Siūlomi nauji (koreguojami) vertinimo kriterijai padės geriau atskleisti vertinamo teisėjo veiklos privalumus ir trūkumus, tokio vertinimo metu gauta informacija bus naudojama karjeros siekiančių teisėjų atrankos procese.

Visų veiklos vertinimų metu vertinama teisėjo veikla ir asmeninės savybės

Vertinama veikla:

- ◆ darbo krūvis;
- ◆ bylų nagrinėjimo trukmė;
- ◆ procesinių sprendimų kokybė;
- ◆ teisėjo vadovavimo proceso kokybė;
- ◆ duomenys apie teisėjo nagrinėtose civilinėse bylose sudarytas taikos sutartis;
- ◆ teisėjų etikos kodekso reikalavimų laikymasis;
- ◆ teisėjų dalykinės savybės (kvalifikacijos kėlimas).

Vertinamos asmeninės teisėjo savybės:

- ◆ teisėjo bendravimo gebėjimai;
- ◆ teisėjo darbo organizavimo gebėjimai;
- ◆ kitos asmeninės savybės (atsakingumas, taktiškumas ir kt.).

Neeilinis teisėjo veiklos vertinimas atliekamas paties teisėjo prašymu arba kai ne vieną kartą kartojasi administracinės veiklos priežiūros tvarka nustatomi teisėjo veiklos trūkumai.

Neeilinis teisėjo veiklos vertinimas taip pat atliekamas sprendžiant teisėjo paaukštinimo ar teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo, skyriaus pirmininko skyrimo naujam įgaliojimų laikui klausimus, išskyrus atvejus, kai po paskutinio periodinio ar neeilinio teisėjo veiklos vertinimo praėjo mažiau nei treji metai.

5.8. Teismų sistemos apdovanojimų komisija

Teismų sistemos apdovanojimų komisijos sudėtis nekito.

8 teisėjai:

- ◆ Teismų sistemos apdovanojimų komisijos pirmininkė Danutė Gasiūnienė, Lietuvos apeliacinio teismo teisėja;
- ◆ Svajūnas Bliudskis, Klaipėdos apylinkės teismo Klaipėdos rūmų teisėjas, teismo pirmininkas;
- ◆ Valdas Bugelevičius, Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjas;
- ◆ Danutė Burbulienė, Šiaulių apygardos teismo teisėja, Civilinių bylų skyriaus pirmininkė;
- ◆ Virgilijus Grabinskas, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas;
- ◆ Arvydas Martinavičius, Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmų teisėjas, teismo pirmininko pavaduotojas;
- ◆ Rūta Miliuvienė, Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėja;
- ◆ Virginija Volskienė, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėja.

3 teismų sistemos darbuotojai:

- ◆ Česlovas Atkočaitis, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo kancleris;
- ◆ Gintarė Daugėlaitė, Teisėjų padėjėjų asociacijos pirmininkė;
- ◆ Reda Molienė, Nacionalinės teismų administracijos direktorė.

2 visuomenės atstovai:

- ◆ Tomas Davulis, Vilniaus universiteto Teisės fakulteto dekanas;
- ◆ Monika Garbačiauskaitė-Budrienė, Lietuvos radijo ir televizijos generalinė direktorė.

Teismų sistemos apdovanojimų komisija posėdžiavo 2 kartus (2017 m. – 3 kartus).

2018 m. priimti 6 Teismų sistemos apdovanojimų komisijos nutarimai, kuriais Teisėjų taryba apdovanojo 3 asmenis 1-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus teismų sistemai“ ir 2 asmenis 2-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus teismų sistemai“.

1 siūlymui asmenį apdovanoti Teismų sistemos garbės ženklu Teisėjų taryba nepritarė. Taip pat buvo priimtas vienas protokolinis nutarimas pareikšti padėką.

- ◆ 2018 m. pagerbti ir iškilmingai apdovanoti teismų sistemai nusipelnę asmenys:
- ◆ 4 asmenys apdovanoti Visuotinio teisėjų susirinkimo metu (plačiau žiūrėti skyriuje „Visuotinis teisėjų susirinkimas“).
- ◆ Gruodžio 17 d. Nacionalinėje teismų administracijoje už nuopelnus teismų sistemai buvo apdovanota teismų sistemai nusipelnusi kadenciją baigusi Molėtų rajono apylinkės teismo teisėja ir šio teismo pirmininkė Janina Kirvelienė.

6. Saugumas Lietuvos teismuose

6.1. TEISMO PSICHOLOGAI

2018 m. siekiant dar labiau užtikrinti visų teismo procese dalyvaujančių vaikų teises ir emocinį saugumą, teismuose ypatingas dėmesys skirtas teismų psichologų komandos stiprinimui.

TEISMUOSE PAPILDOMAI ĮDARBINTI 6 TEISMO PSICHOLOGAI:

- ◆ Vilniaus miesto apylinkės teisme;
- ◆ Vilniaus regiono apylinkės teisme,
- ◆ Panevėžio apylinkės teisme,
- ◆ Marijampolės apylinkės teisme,
- ◆ Alytaus apylinkės teisme,
- ◆ Klaipėdos apylinkės teisme.

ŠIUO METU LIETUVOS TEISMO PSICHOLOGŲ KOMANDĄ SUDARO 13 AUKŠTOS KVALIFIKACIJOS TEISMO PSICHOLOGŲ*.

* 2018 m. gruodžio 31 d. duomenimis.

Siekiant tobulinti teismo psichologų teikiamų paslaugų kokybę, ypatingas dėmesys skirtas teismuose dirbančių psichologų bendradarbiavimui ir komunikacijai:

- ◆ Periodiškai organizuoti susitikimai, kurių metu aptarti psichologų profesinės priežiūros klausimai, dalintasi gerąja praktika bei kasdieninėje psichologų veikloje kylančiomis problemomis, ieškota nustatytų problemų sprendimo būdų.
- ◆ Skatintas glaudus ikiteisminio tyrimo įstaigų, prokurorų ir teismų tarpinstitucinis bendradarbiavimas dėl vaiko teisių ir interesų užtikrinimo baudžiamajame procese, psichologų veiklos tobulinimo ir organizacinių priemonių vykdant nepilnamečių apklausas naudojimo bei derinimo tarp institucijų.

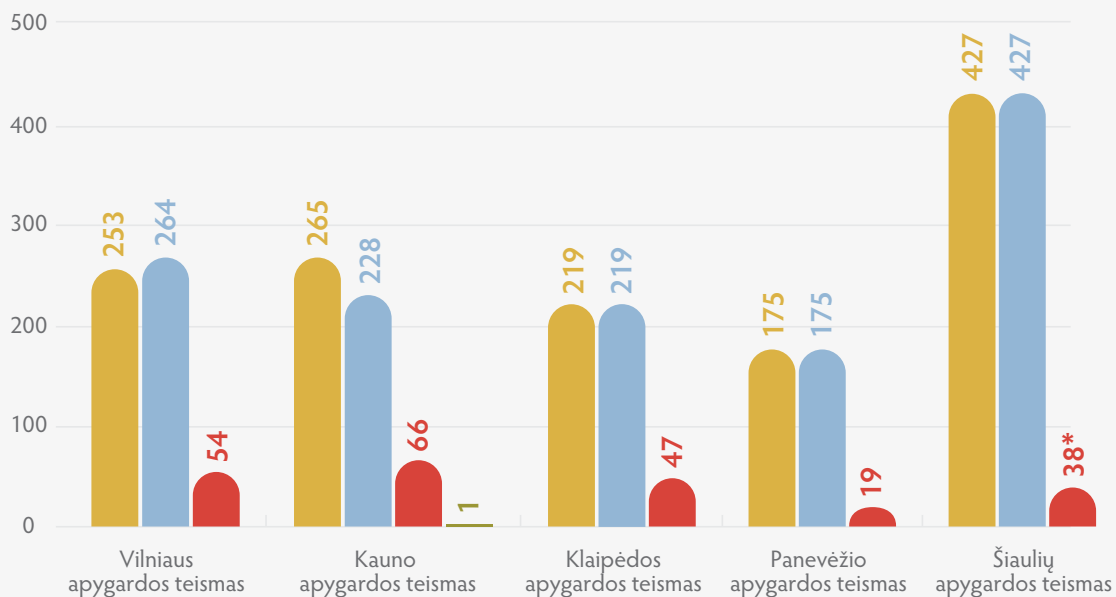
Palyginus su ankstesniais metais, padidėjo 2018 m. teisme dirbančių psichologų baudžiamosiose bylose atliktų apklausų skaičius – 1 339 (2017 m. – 1 280).

Teismo psichologų atliekamų apklausų skaičiui įtakos turėjo 2018 m. liepos 1 d. įsigalioję Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso pakeitimai, kuriais numatytas privalomas psichologo dalyvavimas nepilnamečio liudytojo ir nukentėjusiojo apklausoje.

2018 m. Lietuvos teismuose psichologai vis dažniau buvo pasitelkiami apklausoms ne tik baudžiamosiose bylose, pradėtas skatinti aktyvus teismo psichologų dalyvavimas ir civiliniame procese (pvz., bylose dėl santuokos nutraukimo ir vaiko gyvenamosios vietos nustatymo ar tarptautinio įvaikinimo), 2018 m. su psichologo pagalba vaikų nuomonė buvo išklaudyta 224 civilinėse bylose.

2018 m. teismo psichologų atliktos apklausos regionuose:

*iš jų 1 byla išklaudyta mediacijos procese

- vaikų apklausos baudžiamosiose bylose
- vaikai paruošti teisminėms apklausoms (įvadiniai pokalbiai prieš apklausas)
- išklaudytos vaikų nuomonės civilinėse bylose
- apklausos administraciniame procese

Ypatingas dėmesys skirtas teismo psichologų veiklos ir darbo kokybės tobulinimo klausimams:

- ◆ Išgrynintos apylinkės ir apygardos teisme dirbančio psichologo funkcijos, jų apimtis, nustatytos ne tik apklausų vykdymo, bet ir papildomos profesinės priežiūros (supervizijos), koordinavimo funkcijos.
- ◆ Tinkamai įgyvendinant Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso pakeitimus dėl privalomo psichologo dalyvavimo visose nepilnamečių liudytojų ar nekentėjusiųjų apklausose, atliekamos specialiuose apklausos kambariuose, užtikrintas glaudus tarpinstitucinis bendradarbiavimas su kitomis teisės saugos institucijomis (policija, prokuratūra) sprendžiant specialiųjų patalpų ir inventoriaus, skirtų mažamečių ir nepilnamečių asmenų apklausoms, trūkumo klausimą.
- ◆ Kai kurie teismai buvo aprūpinti naujausia nepilnamečių apklausoms reikalinga vaizdo ir garso įrašymo bei perdavimo įranga.
- ◆ Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai teikta informacija apie finansavimo vaikų apklausos kambarių ir garso bei vaizdo įrangos įrengimo teismuose poreikį.
- ◆ Dalyvauta Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos bei Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos organizuojuose tarpinstituciniuose susitikimuose, siekiant pasirengti 2018 m. liepos 1 d. įsigaliojusioms BPK naujovėms bei sutarti dėl teismo psichologų bei psichologų, pasitelkiamų iš specialaus sąrašo, funkcijų atskyrimo.

Prisidėta prie teisėkūros procesų:

- ◆ Teiktos pastabos dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso pakeitimų dėl procesinių garantijų vaikams, kurie baudžiamajame procese yra įtariamieji ar kaltinamieji.
- ◆ Teiktos pastabos dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2016 m. liepos 14 d. įsakymo Nr. A1-353 „Dėl Kompleksinės pagalbos teikimo vaikams, galimai nukentėjusiems nuo seksualinio išnaudojimo, rekomendacijų patvirtinimo“ pakeitimo projekto.
- ◆ Teiktos pastabos dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso pakeitimų dėl psichologo teisinio statuso baudžiamajame procese. Teisėjų taryba atkreipė dėmesį, kad nepilnamečių nukentėjusiojo, liudytojo, įtariamąjo ar kaltinamojo apklausose dalyvaujantys psichologai yra specialistai, kurie padeda apklausti nepilnamečius, atsižvelgiant į jo socialinę ir psichologinę brandą, esant poreikiui dalyvauja atliekant ir kitus baudžiamojo proceso veiksmus, atliekamus ne tik su nepilnamečiais. Be to, pažymėta, kad psichologas savo pareigas turi vykdyti tinkamai ir atsakingai, neperžengdamas savo kompetencijų ribų, parodydama, susipažinęs su bylos medžiaga ir duomenimis, užtikrinti šių duomenų konfidencialumą teisės aktų nustatyta tvarka, tinkamai padėti apklausti nepilnamečius ir kt. Todėl tuo atveju, kai psichologas baudžiamajame procese kviečiamas dalyvauti kaip tarpininkas, padedantis apklausti nepilnamečius, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekse taip pat turėtų būti įtvirtintas teisinis psichologo atsakomybės reglamentavimas.
- ◆ Dalyvauta rengiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu tvirtinamo Psichologų dalyvavimo apklausose baudžiamajame procese tvarkos ir psichologų sąrašo sudarymo ir tvarkymo aprašo projektą bei kituose su šia sritimi susijusiuose teisėkūros procesuose. Užtikrinta, kad iš sąrašo nepilnamečių apklausoms pasitelktiems psichologams būtų apmokama ne iš teismo, bet institucijos, inicijavusios apklausą, sąskaitos.

Suorganizuoti mokymų ciklai kvalifikacijai kelti:

- ◆ kompetencijų kėlimo mokymai teisėjams, psichologams tema „Vaiko teisių apsaugos sistemos naujovės“;
- ◆ kompetencijų kėlimo psichologijos srityje mokymai teismų psichologams, teisėjams, teismų darbuotojams.

6.2. TEISMO SAVANORIAI

Įkurtoje teismo savanorių tarnyboje paramą teismo lankytojams 2018 m. teikė 49 savanoriai, dirbantys 6-iose Lietuvos teismuose:

- ◆ Šiaulių apygardos teisme;
- ◆ Panevėžio apygardos teisme;
- ◆ Vilniaus miesto apylinkės teisme;
- ◆ Kauno apylinkės teisme;
- ◆ Šiaulių apylinkės teisme;
- ◆ Panevėžio apylinkės teisme.

- ◆ Pagalbos suteikta **daugiau kaip 5000** asmenų.
- ◆ Savanoriauta teismuose **daugiau kaip 3000** val.
- ◆ Suorganizuoti dveji mokymai naujiems ir jau patirties turintiems savanoriams iš visos Lietuvos (daugiau kaip 40 dalyvių).

Daugiau informacijos apie teismo savanorių veiklą žiūrėti skyriuje „Visuomenės informavimas“.

7. Teismų informacinių technologijų plėtra

7.1. LIETUVOS TEISMŲ ELEKTRONINIŲ PASLAUGŲ PORTALAS E.TEISMAS.LT

Lietuvos teismų
elektroninių paslaugų
portalas

2018 m. portalas e.teismas.lt skaičiavo jau šeštuosius savo gyvavimo metus. Modernėjant visuomenei naudojimasis portalo e.teismas.lt teikiamomis paslaugomis toliau auga ir tampa neatsiejama šiuolaikiškos teismų sistemos ir visuomenės dalimi.

2018 m. portale e.teismas.lt užsiregistravo 14 618 naujų vartotojų ir metų gale vartotojų skaičius siekė 54 118 (2017 m. – 39 500, 2016 m. – 28 178). Šis skaičius, palyginti su praėjusiais metais išaugo 27%.

2018 M. PABAIGOJE PORTALU e.teismas.lt NAUDOJOSI:

- ◆ 1 904 advokatai;
- ◆ 891 advokato padėjėjas;
- ◆ 469 mediatoriai;
- ◆ 15 715 juridinių asmenų atstovų (iš viso sukurta 7581 juridinio asmens prieiga);
- ◆ 35 139 kiti fiziniai asmenys.

2018 M. NAUDOJANTIS PORTALU e.teismas.lt LIETUVOS TEISMAMS BUVO PATEIKTI 466 147 ELEKTRONINIAI PROCESINIAI DOKUMENTAI (2017 M. – 461 599)

- ◆ civilinėse bylose – 426 802 (2017 m. – 430 036)
- ◆ administracinėse bylose – 3804 (2017 m. – 30 383)
- ◆ administracinių nusižengimų (administracinių teisės pažeidimų) bylose – 1302 (2017 m. – 1180)

PORTALE e.teismai.lt GALITE:

- ◆ **formuoti ir teismui teikti procesinius dokumentus: pildyti dokumentus pagal parengtas formas, gauti pranešimus apie dokumentų priėmimą, rastas klaidas, bylos nagrinėjimą;**
- ◆ **peržiūrėti bylą, kuriose esate proceso dalyvis, informaciją: klausytis teismo posėdžių įrašų, susipažinti su vykstančiais teismo procesais;**
- ◆ **mokėti žyminį mokestį, teismo paskirtas baudas, priteistas bylinėjimosi išlaidas valstybei.**

7.2. NUOTOLINIAI TEISMO POSĖDŽIAI

2018 m. Lietuvos teismuose organizuotų nuotolinių teismo posėdžių skaičius išaugo beveik dvigubai ir siekė **1 500** (2017 m. – 800, 2016 m. – 697).

Lietuvoje nuotoliniai posėdžiai aktyviausiai organizuoti su proceso dalyviais, esančiais Kalėjimų departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pavaldžiose įstaigose, turinčiose vaizdo konferencijų įrangą (Šiaulių tardymo izoliatoriuje, Pravieniškių pataisos namuose-atvirojoje kolonijoje, Kauno nepilnamečių pataisos namuose ir kt.), su globos namais „Užuovėja“, teikiančiais kompleksinę pagalbą vaikams, nukentėjusiems nuo seksualinės prievartos ir išnaudojimo.

Aktyviausiai nuotoline vaizdo konferencijų įranga naudojosi ir nuotolinius teismo posėdžius vykdė:

- ◆ Vilniaus apygardos administracinis teismas, lyderiaujantis jau nuo 2015 m.;
- ◆ Regionų apygardos administracinis teismas;
- ◆ Vilniaus miesto apylinkės teismas.

Nuotoliniai teismo posėdžiai taip pat organizuoti su užsienio valstybių institucijomis Suomijoje, Švedijoje, Jungtinėje Karalystėje, Latvijoje, Ispanijoje, Norvegijoje ir kt.

NUOTOLINIŲ TEISMO POSĖDŽIŲ NAUDA:

- ◆ teisė į teisingą teismą;
- ◆ taupomas laikas, nevilkinamos teismo procedūros;
- ◆ taupomos valstybės lėšos (ypač konvojavimo išlaidos);
- ◆ mažinamos organizacinio darbo sąnaudos;
- ◆ užtikrintas nukentėjusių ir liudytojų saugumas ir psichologinis komfortas;
- ◆ mažinamas skundų skaičius;
- ◆ galimybė apklausti asmenis, kurie neturi galimybės atvykti į teismo posėdį.

7.3. INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ SRITIS NAUJOVĖS IR PASIEKIMAI

2018 m. ir toliau daug dėmesio skirta Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO modernizavimui.

- ◆ Atnaujinta integracija su Advokatų profesinio laiko užimtumo kalendoriumi. Iš Advokatų kalendoriaus į LITEKO yra perduodami Lietuvos advokatūros informacinėje sistemoje tvarkomi duomenys apie advokatų ir advokatų padėjėjų užimtumą. Taip LITEKO naudotojams realizuota galimybė surasti informaciją apie bylos dalyvio – advokato ar advokato padėjėjo – užimtumą. Taip užtikrinamas spartesnis teismų procesas.
- ◆ Buvo kuriamas ir testuojamas funkcionalumas dėl procesinių dokumentų siuntimo į Įmonių restruktūrizavimo ir bankroto informacinę sistemą (toliau – ĮRBIS). Planuojama, kad **2019 m. II pusmetį procesinius dokumentus jau bus galima perduoti į ĮRBIS.**

- ◆ Atnaujintas LITEKO archyvo funkcionalumas, skirtas teismų archyvų darbuotojams.
- ◆ Patobulintas funkcionalumas, kuris leidžia greičiau perkelti bylas iš LITEKO archyvo į darbinę LITEKO aplinką.
- ◆ Patobulintas funkcionalumas, leidžiantis garso įrašus automatiškai kelti į LITEKO.

Pagal teismų pateiktus poreikius buvo sukurti, ištestuoti ir sudiegti nauji Integruotos baudžiamojo proceso informacinės sistemos (IBPS) funkcionalumai:

- ◆ Realizuota galimybė atlikti gautų ikiteisminio tyrimo dokumentų paiešką ir rūšiavimą pagal naujus kriterijus „išnagrinėta/neišnagrinėta“.
- ◆ Atvaizduota detalesnė gautų ikiteisminio tyrimo dokumentų informacija.

2018 m. teismų informacinė infrastruktūra papildyta programine ir technine įranga:

įsigyti **3 vnt. nepilnamečių apklausų įrangos komplektų**, kurie 2019 m. pradžioje sumontuoti Vilniaus miesto apylinkės teisme, Kauno apylinkės teisme ir Šiaulių apylinkės teisme.

įsigytos centralizuotai valdomos ir atnaujinamos kenksmingos programinės įrangos aptikimo, stebėjimo realiu laiku priemonės – antivirusinės programos licencijos.

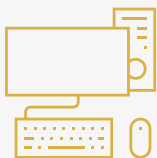

siekiant užtikrinti tinkamą ir saugų prisijungimą prie teismų tvarkomų informacinių sistemų, įskaitant LITEKO, įsigytas naujas teismų infrastruktūros užkardoje naudojamos programinės įrangos funkcionalumas (licencijos).

nupirkta duomenų atsarginėms kopijoms daryti naudojamo rezervinio kopijavimo programinės įrangos praplėtimas.

Siekiant gerinti darbo sąlygas teismuose, teismai aprūpinti:

370 vnt. stacionarių kompiuterių;

4 vnt. daugiafunkčių įrenginių, turinčių spausdintuvo, skenerių, kopijavimo funkcijas ir sąsają internetu.

Tam, kad teismų infrastruktūros komponentai veiktų nuosekliai ir kasdien būtų profesionaliai prižiūrimi, įsigytos šios paslaugos:

- ◆ duomenų saugyklų ir juostinės bibliotekos pogarantinės priežiūros paslaugos;
- ◆ garso įrašymo, stenografavimo ir archyvavimo programinės įrangos priežiūros paslaugos;
- ◆ vaizdo konferencijų techninės ir programinės įrangos pogarantinės priežiūros paslaugos;
- ◆ Lietuvos teismų informacinės sistemos taikomosios programinės įrangos priežiūros ir palaikymo paslaugos.

8.

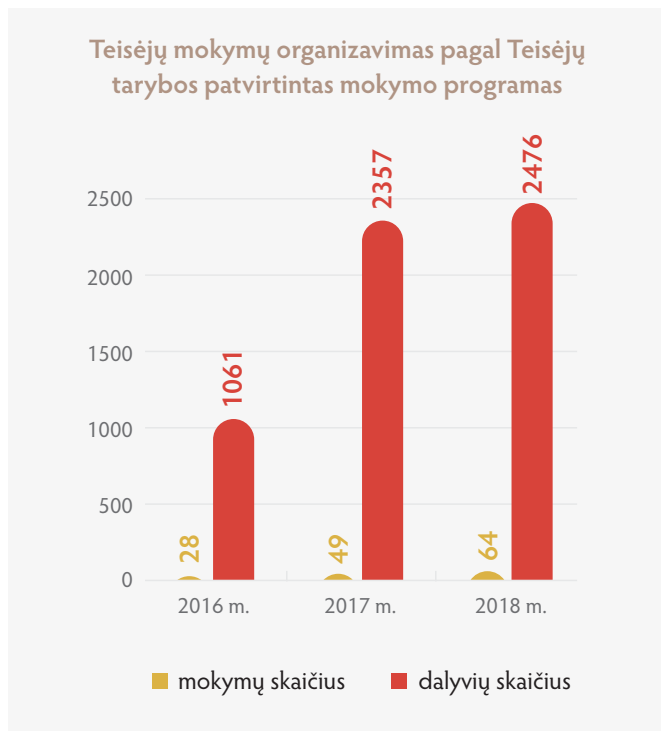
Mokymai ir tarptautinis bendradarbiavimas

NACIONALINIAI TEISĖJŲ MOKYMAI

2018 m. daugiau nei 85 % visų šalies teisėjų kėlė savo kvalifikaciją mokymuose pagal Teisėjų tarybos patvirtintas programas.

- ◆ Suorganizuoti 64 mokymai
- ◆ Apmokyti 2476 dalyviai

Pagal Teisėjų tarybos patvirtintas mokymo programas vykę mokymai teisėjams

Tokį išaugusį dalyvių skaičių pernai lėmė dėl didesnio finansavimo išaugęs patvirtintų mokymų programų ir suorganizuotų mokymų skaičius.

2018 M.

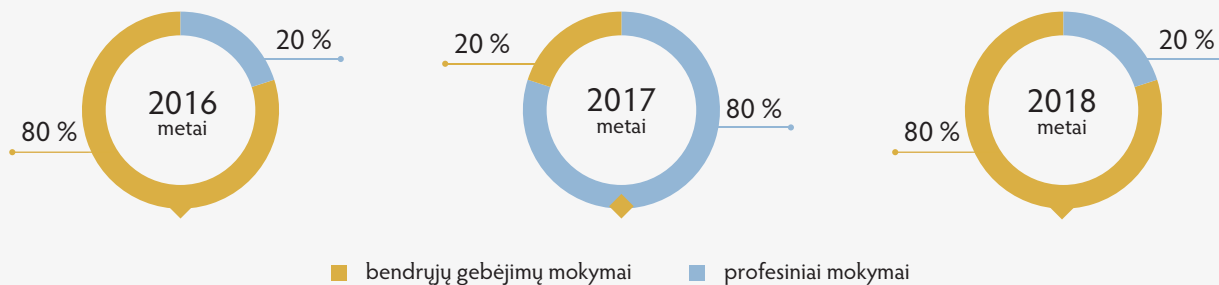
- ◆ registracija į kiekvienus mokymus vykdyta atskirai;
- ◆ mokymų dalyviai buvo įpareigoti kaip įmanoma greičiau informuoti mokymų organizatorių apie negalėjimą dalyvauti mokymuose.

2018 m. populiariausi mokymai buvo bendrųjų gebėjimų (psichologijos) mokymai.

ĮDOMU

Į naujai pasiūlytus bendrųjų gebėjimų mokymus pretendavo net 11 asmenų į dalyvio vietą. Tokio susidomėjimo pastaruosius 3 metus nebuvo sulaukę jokie mokymai.

Populiariausi mokymai

2018 M.

- ◆ Teisėjams mokymus vedė 72 lektoriai.
- ◆ Lektorių mokymų vedimas įvertintas 4,7 balo iš 5 galimų.
- ◆ NTA veikla organizuojant mokymus teisėjams įvertinta 4,7 balo iš 5 galimų (2017 m. – 4,6 balo).
- ◆ Papildomai NTA organizavo arba sudarė galimybes 146 teisėjams dalyvauti 9 kvalifikacijos kėlimo renginiuose.

2018 m. didelis dėmesys skirtas teismų darbuotojų mokymams – iš viso pernai apmokyti 1140 teismų darbuotojų.

MOKYMUOSE DALYVAVO

- ◆ Teismo posėdžių sekretoriai
- ◆ Teisėjų padėjėjai
- ◆ Raštinių darbuotojai
- ◆ Teismo psichologai
- ◆ IT specialistai
- ◆ Finansininkai
- ◆ Teismų savanoriai
- ◆ Kancleriai
- ◆ Personalo specialistai
- ◆ Teismų kokybės vadybos specialistai
- ◆ Atstovai spaudai
- ◆ Ir kt. valstybės tarnautojai

Papildomi mokymai organizuoti bendradarbiaujant su:

- ◆ Generaline prokuratūra;
- ◆ Finansų ministerija;
- ◆ Konkurencijos taryba;
- ◆ Lietuvos bankų asociacija.

Tarptautiniai teisėjų mokymai

Tarptautiniai mokymai yra Europos teisminės kultūros formavimo ir teismo bendradarbiavimo stiprinimo priemonė. Dalyvavimas tarptautiniuose mokymuose teisėjams sudaro galimybę susipažinti su ES teisės naujovėmis, jų taikymu bei skatina bendros praktikos formavimą.

Lietuvos teisėjai kėlė kvalifikaciją tarptautinių institucijų Europos teisminio mokymų tinklo (EJTN), Europos teisės akademijos (ERA) ir kt. organizuojamuose mokymuose. 2018 m. teisėjai dalyvavo 92 tarptautiniuose mokymuose, iš kurių 4 vyko Lietuvoje. Šiuo laikotarpiu mokymuose dalyvavo 275 teisėjai. Pagal EJTN programas mokymuose dalyvavo 124, o organizuotuose ERA – 32 teisėjai.

2018 m. Mainų programos renginiuose (stažuotės, kurios gali trukti nuo poros dienų iki 1 metų) dalyvavo 28 Lietuvos teisėjai. 1 teisėja buvo išvykusi į ilgalaikę 12 mėnesių stažuotę Europos Žmogaus Teisių Teisme.

Teisėjų taryba, teismų ir NTA atstovai aktyviai vystė tarptautinį bendradarbiavimą:

- ◆ 2018 m. Lietuvoje buvo suorganizuota **8-oji tarptautinė Rytų ir Centrinės Europos aukščiausiųjų teismų pirmininkų konferencija**, kurioje dalyvavo apie 40 dalyvių iš Albanijos, Azerbaidžano, Kosovo, Vengrijos, Lenkijos, Latvijos, Ukrainos ir kt. Taip pat buvo svečių iš Jungtinių Amerikos Valstijų.
- ◆ Įgyvendinant rotacijos principą tarp Baltijos regiono valstybių, Lietuvoje suorganizuotas **„Baltijos forumas“**, kuriame dalyvavo Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Suomijos teismų sistemos atstovai. Iš viso 12 dalyvių.
- ◆ Lietuvoje lankėsi Suomijos, Bulgarijos, Latvijos ir Portugalijos teismų sistemų atstovų delegacijos. Vizitų metu delegacijos susitiko su Teisėjų tarybos ir NTA atstovais, lankėsi Kauno apygardos ir Kauno apylinkės teismuose.
- ◆ Įgyvendintas vystomojo bendradarbiavimo projektas **„Pagalba Gruzijai ir Ukrainai įgyvendinant teisinio sektoriaus reformas“**, kurio tikslas – skatinti teisingumo sektoriaus reformas Rytų partnerystės šalyse prisidedant prie teismų sistemos bei teismų savivaldos nepriklausomumo, skaidrumo ir pasitikėjimo šiomis institucijomis stiprinimo, pasiekimo. Įgyvendinant Projektą buvo surengtas Gruzijos, Ukrainos ir Lietuvos atstovų Teisininkų forumas.

**TAIP PAT 2018 M. TEISĖJŲ TARYBOS NARIAI ATSTOVAVO
TARPTAUTINIUIOSE TINKLUOSE:
EUROPOS TEISMŲ TARYBŲ TINKLO (ENCJ) DARBO GRUPĖS:**

- ◆ ENCJ Vykdomoji valdyba – Teisėjų tarybos atstovas Nerijus Meilutis;
- ◆ Teisėjų nepriklausomumas ir atskaitingumas bei teisingumo kokybė – Teisėjų tarybos atstovas Nerijus Meilutis;
- ◆ Visuomenės pasitikėjimas ir teisingumo įvaizdis – Teisėjų tarybos atstovė Audra Ežerskė.

KONSULTACINĖ EUROPOS TEISĖJŲ TARYBA:

- ◆ Teisėjų tarybos atstovas Vigintas Višinskis.

9.

Visuomenės informavimas

2018 m. sėkmingai įgyvendinti komunikacijos projektai, kuriais siekta kokybiškai informuoti visuomenę apie teismų veiklą ir sprendimus, priimtus visuomenės susidomėjimo sulaukusiose bylose.

Komunikacijos veiklos planuotos ir įgyvendintos atsižvelgiant į vykdytų teismų komunikacijos audito tyrimų, apklausos, reprezentatyvios visuomenės nuomonės apklausos apie pasitikėjimą teismais bei parengtos komunikacijos galimybių studijos rezultatus¹, atliktų tyrimų rezultatus ir nusimatytus planus:

- ◆ Teismų komunikacijos **strategija** 2016–2020;
- ◆ Teismų **100-mečio planas**;
- ◆ teismų komunikacijos **audito rezultatai**;
- ◆ žiniasklaidos monitoringo rezultatai – **2 apžvalgos**;
- ◆ **Vidinės komunikacijos** gairės.

Didžiausias 2018 m. teismų komunikacijos iššūkis – Lietuvos teismų 100-mečio veiklų įgyvendinimas. Iš viso šiais metais įgyvendinta daugiau nei 15 naujų iniciatyvų / projektų.

SVARBIAUSIOS LIETUVOS TEISMŲ ŠIMTMEČIO VEIKLOS

- ◆ Suorganizuotas **Visuotinis teisėjų susirinkimas**, skirtas Lietuvos teismų šimtmečiui paminėti, kuriame dalyvavo daugiau kaip **700** dalyvių ir svečių.
- ◆ **Koordinuota Teisėjų dviračių žygio per Lietuvą komunikacija**. Žygyje dalyvavo 10 teisėjų, kurie per 9 dienas aplankydami 22 teismo rūmus numynė **1200** km.
- ◆ Gruodžio 15 d. – Lietuvos teismų dienos – proga suorganizuota žymaus Lietuvos fotografo Ramūno Danisevičiaus **fotografijų paroda „Teisingumo namai“**. Paroda pristatyta Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje ir visus metus keliauja po skirtingus šalies teismus.
- ◆ Išleisti du Lietuvos teismų šimtmečiui skirti **leidiniai**: „Lietuvos teismų istorija ir dabartis“ (sudarytoja

dr. Dovilė Sagatienė),

„Teismai ir teisėjai Lietuvoje (1918–2008)“ (autorius Alfredas Vilbikas).

- ◆ Įgyvendintas naujas vidinės komunikacijos projektas **„Teisingumo herojai“** – iš viso projekto metu buvo balsuota už **211** įvairių sričių teismų bendruomenės **darbuotojų** – teisingumo herojų! Straipsniai apie daugiausiai balų surinkusius herojus pasirodė naujienu portale 15min.lt.
- ◆ Išleistas Lietuvos teismų pašto ženklas „Lietuvos teismams – 100 metų“, kuriame pavaizduota Elena Jackevičaitė – pirmoji moteris teisėja nepriklausomoje Lietuvoje ir viena pirmųjų Europoje.

¹ Tyrimai atlikti įgyvendinant Europos Sąjungos fondo lėšomis finansuojamą projektą „Visuomenės pasitikėjimo teismais stiprinimas“.

2018 m. siekta kokybiškai informuoti visuomenę apie teismų veiklą ir sprendimus, priimtus visuomenės susidomėjimo sulaukusiose bylose. Informacija apie teismų veiklą visuomenę pasiekė:

- ♦ www.15min.lt rubrikoje „Tribūna“;
- ♦ žurnale TEISMAI.LT (40 straipsnis, pasirodęs naujienų portale www.delfi.lt);
- ♦ Lietuvos teismų „Facebook’e“;
- ♦ interneto svetainėje www.teismai.lt **393** įrašai (2017 m. – **407**) ir vidiniame teismų tinkle – **285** įrašai.

DAR DAUGIAU ATVIRUMO!

Siekiant objektyvios informacijos apie teismų veiklą sklaidos, 2018 m. parengta **teismų sprendimų skelbimo fiksavimo tvarka**, kuria vadovaudamiesi žiniasklaidos atstovai gali filmuoti, daryti garso įrašus teisėjui skelbiant sprendimą.

2018 m. skaičiai

255 – per dieną,
93075 per metus –
žiniasklaidos monitoringo
žinučių peržiūra

224433 – www.teismai.lt
lankytojai

843 – teisėjų komentarai
žiniasklaidoje

13 – radijo laidų,
72 – TV laidos su teisėjų
komentarais,
130 – žurnalistų užklausų

810 – naujų sekėjų
„Facebook’e“. Iš viso 2018 m. –
9706 sekėjai (2017 m. – 8896).
Žinučių pasiekiamumas – **500 000**
auditorija per metus

374 (2017 m. – 210) – straipsniai
ir pranešimai spaudai,
teismų – **638** (2017 m. – 700)

Pasitikėjimas teismais 2018 m. pasiekė aukščiausią lygį nuo 1998 m. Šiuo metu teismais pasitiki

49 % gyventojų *

*Rinkos tyrimų bendrovės „Baltijos tyrimai“ 2018 m. birželio pab. – liepos pradž. duomenimis.

Ypatingas dėmesys skirtas visuomenės teisiniam švietimui

- ◆ Organizuota teisminės mediacijos viešinimo kampanija „Išspręsk ginčą taikiai“ – **40 publikacijų** žiniasklaidoje, **30 įrašų** Lietuvos teismų „Facebook’e“, „Instagram’e“, **tiesioginės transliacijos** / renginiai 5 šalies miestuose.
- ◆ Dalyvauta projekte „**Kultūros naktis**“ (teismų veikla pristatyta 700 asmenų).
- ◆ Inicijuoti teisinio švietimo projektai „**Teisėjas bibliotekoje**“ (25 teisėjai aplankė 18 šalies bibliotekų).
- ◆ Suorganizuota nemokamų teisinių konsultacijų diena „**Jūs klausiate – mes atsakome!**“, teisines konsultacijas teikė **300 teisininkų, dalyvių – 800**.
- ◆ Dalyvauti „**Diena su teisėju 2018**“ projekte iššūkį priėmė 80 šalies studentų (2016 m. – 70, 2017 m. – 100).
- ◆ Istorinę teismų ekspoziciją Vilniuje aplankė apie 1800 lankytojų, iš kurių – 1000 moksleivių.
- ◆ Suorganizuota apie 100 socialinių iniciatyvų renginių, atvirų durų dienų šalies teismuose ir NTA.

Kompetencijų stiprinimas

Įgyvendinant Europos Sąjungos fondų lėšomis finansuojamą projektą „Visuomenės pasitikėjimo teismais stiprinimas“:

- ◆ suorganizuoti vidinės komunikacijos ir organizacinės kultūros stiprinimo mokymai teismų vadovams ir jų tarnybos darbuotojams (50 asmenų) bei bendravimo su žiniasklaida ir efektyvaus bendradarbiavimo mokymai teisėjams ir teismų atstovams spaudai (100 asmenų);
- ◆ suorganizuotas pažintinis vizitas į Nyderlandų Karalystę, kurio metu susipažinta su teismų vidinės komunikacijos ir organizacinės kultūros principais. Dalyvavo 4 NTA ir teismų atstovai.

Sustiprintas teismo savanorių veiklos koordinavimas

2018 m. toliau sėkmingai vystyta teismo savanorių tarnybos veikla teismuose. Šiuo metu šalies teismuose savanoriauja 49 asmenys.

Lietuvos teismų savanorių tarnyba 2018 m. sulaukė tarptautinio įvertinimo. Birželio 1 d. Lisabonoje vykusios Europos teismų tarybų tinklo (ENCJ) Generalinės Asamblėjos metu Lietuvos teismams buvo skirtas prestižinis „Pozityvaus pokyčio“ apdovanojimas (angl. „Award for Positive Change“) už socialines iniciatyvas, kuriančias saugesnę psichologinę aplinką teismo proceso dalyviams.

2018 m. skaičiai:

- ◆ savanorių tarnyba veikia 6-iose Lietuvos teismuose: Vilniaus, Kauno, Šiaulių (apygardos ir apylinkės), Panevėžio (apygardos ir apylinkės);
- ◆ pagalbos suteikta **daugiau kaip 5000 asmenų**;
- ◆ savanoriauta teismuose **daugiau kaip 3000 val.**;
- ◆ suorganizuoti dveji mokymai naujiems ir jau patirties turintiems savanoriams iš visos Lietuvos (daugiau kaip 40 dalyvių).

Prie prasmingos savanorių veiklos prisijungti ragino ir nauji teismų savanorių ambasadoriai: kunigas Algirdas Toliatas, radijo ir televizijos laidų vedėjas Timūras Augucevičius, atlikėja Monika Liu, atlikėjas Gabrielius Liaudanskas-Svaras.

Vykdyta teismo savanorių veiklos viešinimo ir naujų savanorių pritraukimo kampanija:

10 publikacijų žiniasklaidoje

4 TV ir radijo laidos

10.

Kokybè teismuose

Nuolat didėjantys visuomenės reikalavimai Lietuvos Respublikos (toliau – LR) teismų sistemai, besikeičianti socialinė aplinka, turimi riboti ištekliai, tiek finansiniai, tiek žmogiškieji, LR Vyriausybės viešojo valdymo tobulinimo programa, Europos komisijos teikiamų paslaugų kokybės gerinimo politika bei LR teismų sistemos apsisprendimas kelti teikiamų paslaugų kokybę yra pagrindinės priežastys, verčiančios keistis, tobulėti ieškant optimaliausių teismų veiklos organizavimo priemonių.

Siekiant kelti teikiamų paslaugų kokybę teismų sistemoje yra įdiegti kokybės vadybos metodai:

- ◆ **Asmenų aptarnavimo teismuose standartas (toliau – Standartas)**, įdiegtas 17 teismų (8 iš jų Standartas įdiegtas ne visuose teismo rūmuose).

Standartas – tai teismų darbuotojų bendravimo principų, elgesio taisyklių ir normų rinkinys, nustatantis aiškius ir vienodus reikalavimus, taikomus asmenų aptarnavimui Lietuvos teismuose.

- ◆ **Kokybės vadybos sistemos (toliau – KVS)**, atitinkančios tarptautinio standarto „Kokybės vadybos sistemos. Reikalavimai (ISO 9001:2015)“ (toliau – ISO 9001) reikalavimus **7 teismuose** (2 iš jų KVS įdiegta ne visuose teismo rūmuose).

KVS – tai vadybos įrankis, padedantis vadovams administruoti teismo veiklą naudojant planuok–daryk–tikrink–veik metodą, atsižvelgiant į rizikas ir galimybes, vertinant teismo kontekstą ir suinteresuotųjų šalių lūkesčius, ir efektyviai valdyti pokyčius.

- ◆ Administracinės veiklos tobulinimui Lietuvos Aukščiausiajame Teisme taikomas dar vienas vadybos įrankis – **Bendrojo vertinimo modelis**.

Atnaujinto asmenų aptarnavimo teismuose modelio diegimas

Siekiant užtikrinti vienodą ir kokybišką asmenų, besikreipiančių į teismus, aptarnavimą visuose Lietuvos teismuose bei vykdant Teisėjų tarybos strateginę kryptį dėl asmenų aptarnavimo sistemos įdiegimo/atnaujinimo visuose 22 po teismų reorganizavimo veikiančiuose šalies teismuose, 2018 m. pradėtas **asmenų aptarnavimo teismuose modelio** atnaujinimas ir diegimas NTA vykdant projektą „Visuomenės pasitikėjimo teismais stiprinimas“ finansuojamą Europos Sąjungos fondų lėšomis.

Asmenų aptarnavimo teismuose modelio sudedamosios dalys:

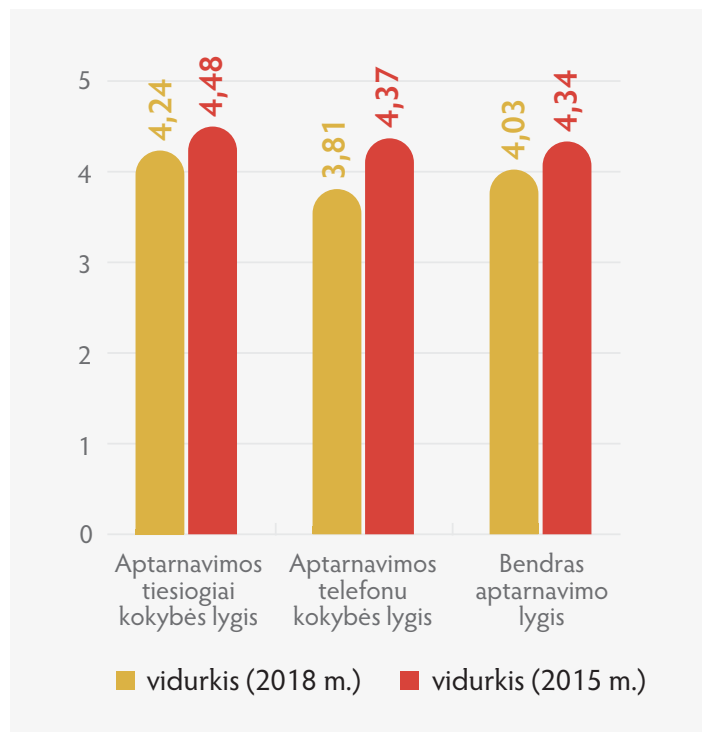
- ◆ asmenų aptarnavimo teismuose standartas,
- ◆ mentorystė,
- ◆ asmenų aptarnavimo kokybės monitoringas.

2018 m. veiklos:

Atlikta asmenų aptarnavimo teismuose esamos situacijos analizė: įvykdyta su teismais susijusių 8 institucijų apklausa (iš viso 119 respondentų) bei atlikti su teismais susijusių 4 institucijų atstovų giluminiai interviu.

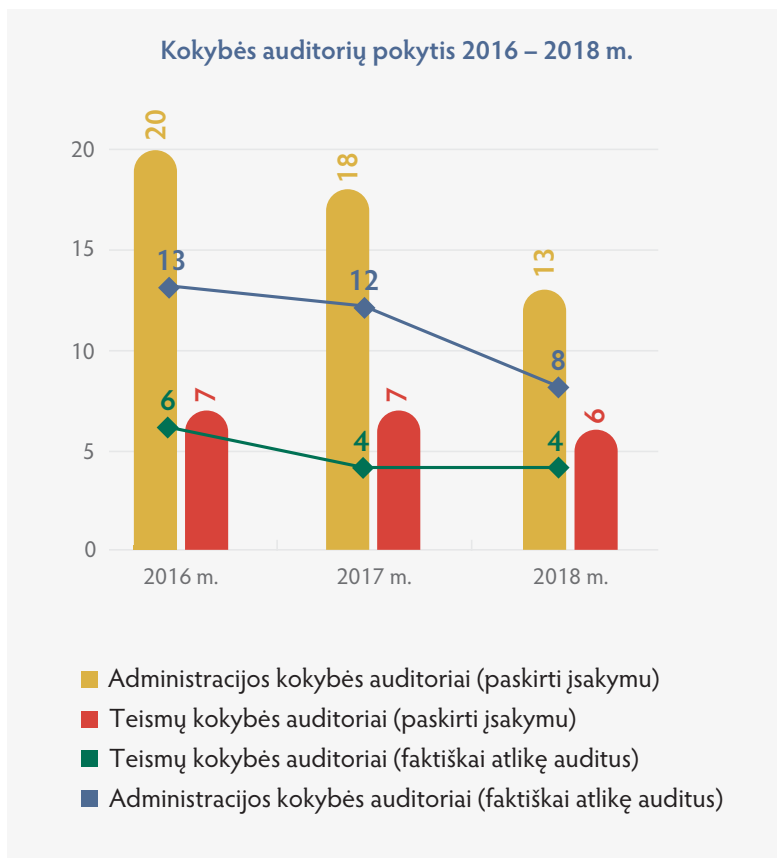
- ◆ 5 teismuose, kuriuose nebuvo įdiegtas asmenų aptarnavimo standartas, atliktas pirmasis „slapto kliento“ tyrimas (Vilniaus apygardos administraciniame teisme, Vilniaus regiono, Plungės, Tauragės, Telšių apylinkių teismuose).
- ◆ Parengtas asmenų aptarnavimo teismuose standartas.
- ◆ Suorganizuoti mokymai „Kokybiškas asmenų aptarnavimas teismuose“ teismų sistemos specialistams, mokymus išklausė 225 asmenys.

2018 m. atlikus „slapto kliento“ tyrimus 5 teismuose, kuriuose nebuvo įdiegtas Asmenų aptarnavimo standartas, gauti rezultatai rodo, kad teismuose, kuriuose 2015 m. buvo įdiegtas Standartas, aptarnavimo kokybės lygis yra aukštesnis:

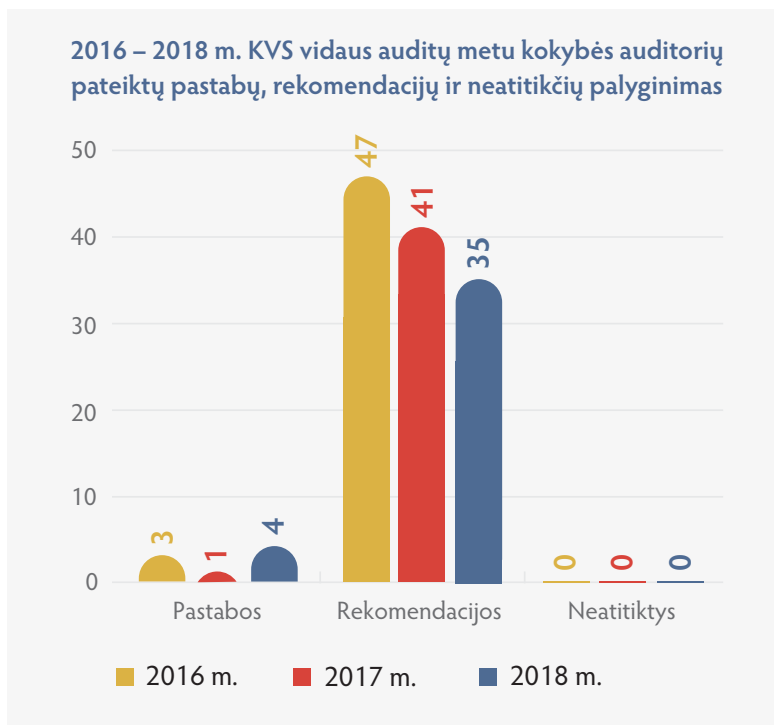
KVS vidaus auditai

2018 m. atlikti 8 KVS vidaus auditai, kuriuos atliko teismų ir NTA kokybės auditorių grupės, kurias sudarė 3 – 4 auditoriai. Teismų ir NTA kokybės auditorių pokytis atsispindi grafike, žr. žemiau.

Pateiktoje diagramoje matyti, kad faktiškai audituojančių kokybės auditorių skaičius mažėja, todėl 2019 metais mažės kokybės auditorių grupės. Vienam audituojančiam kokybės auditoriui teks didesnis audituojamų sričių ir KVS vidaus auditų skaičius.

Auditorių skaičiaus mažėjimas natūralus dėl darbuotojų kaitos bei auditorių, esančių motinystės atostogose.

Padidėjęs pastabų skaičius parodė, kad teismai ne visais atvejais tinkamai suvaldė pokyčius, susijusius su perėjimu prie naujo standarto, bei pokyčius, susijusius su teismų reforma.

Mažėjantį rekomendacijų skaičių lėmė tai, kad iš esmės teismams vis geriau sekasi prižiūrėti KVS, be to, stiprėja kokybės auditorių kompetencijos. Rekomendacijos teikiamos esamiems ar galimiems sisteminiams trūkumams, į kuriuos reikia atkreipti dėmesį.

Pakartotinai sertifikuotos 4 teismų ir NTA KVS

2018 m. atliktas pakartotinis 4 Lietuvos teismų kokybės vadybos sistemų sertifikacinis auditas:

- ◆ Kauno ir Panevėžio apygardų teismų;
- ◆ Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmų;
- ◆ Panevėžio apylinkės teismo Panevėžio ir Pasvalio rūmų.

Šių institucijų veiklos aukščiausius standartus patvirtina jau trečią kartą gauti tarptautiniai sertifikatai.

2018 m. Išorės priežiūros auditai buvo atlikti ir Lietuvos Aukščiausiajame Teisme, Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme ir Klaipėdos apylinkės teismo Klaipėdos miesto rūmuose.

- ◆ Atlikti auditai parodė, kad:
 - » NTA ir teismuose KVS funkcionuoja pagal Standarto reikalavimus;
 - » audituojamuose subjektuose ankstesnių KVS auditų metu pateiktos pastabos rezultatyviai įgyvendintos arba įgyvendinamos;
 - » suvokiama KVS nauda, ypač valdant pokyčius, pvz., susijusius su naujų teisės aktų patvirtinimu, vidaus struktūriniais pokyčiais ir kt.;
 - » vadovybė skiria dėmesį ir resursus reikalingus KVS priežiūrai.

KVS palaikymas

2018 m. apmokyta 20 teismų ir NTA vadovybės atstovų kokybei bei kokybės vidaus auditorių.

SIEKIS STIPRINTI KVS

KVS yra praktikoje patikrintas vadybos įrankis, skirtas tinkamai administruoti teismo organizacinę veiklą, todėl 2019 metais planuojama papildomai apmokyti tiek teismų kanclerius, tiek vadovybės atstovus kokybei suteikiant papildomų teorinių ir praktinių žinių, kaip taikant KVS tobulinti teismo administracinės veiklos organizavimą ir vykdymą.

2018 m. rugsėjį–spalį LR Vyriausybės kanceliarijos organizuotose konferencijoje ir apskritojo stalo diskusijose dėl asmenų aptarnavimo gerinimo viešajame sektoriuje teismuose veikianti asmenų aptarnavimo sistema pripažinta kaip vienas iš gerosios praktikos pavyzdžių, kaip reikia teikti viešąsias paslaugas.

11. Projektai

2018 m. buvo tęsiamas 2017 m. pradėtų Europos Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų projektų įgyvendinimas, kurių bendras biudžetas siekia apie 3 mln. eurų:

- ♦ „Visuomenės pasitikėjimo teismais stiprinimas“;
- ♦ „Teismų veiklos efektyvumo didinimas“.

Projekto „**Visuomenės pasitikėjimo teismais stiprinimas**“ tikslas – didinti teismų veiklos efektyvumą ir stiprinti visuomenės pasitikėjimą teismais, gerinant teismų klientų aptarnavimą, didinant teismų informacijos aiškumą ir prieinamumą.

Tikslui pasiekti įgyvendinami trys uždaviniai (kryptys):

1. **Asmenų aptarnavimo kokybės stiprinimas teismuose** (žr. skyriuje „Kokybė teismuose“)
2. **Visuomenės pasitikėjimo teismais didinimas** (žr. skyriuje „Visuomenės informavimas“).
3. **Teismų procesinių sprendimų kokybės standartų tobulinimas.**

Rezultatai:

- ♦ 2018 m. gruodžio mėnesį pradėta rengti teismų procesinių sprendimų kokybės standartų taikymo studija:
 1. Bus atlikta teismų procesinių sprendimų kokybės standartų taikymo teismuose atitikties analizė.
 2. Vykdoma kiekybinė ir kokybinė apklausa.
 3. Atlikta ES šalių gerosios praktikos analizė.
 4. Rengiamos teismų procesinių sprendimų kokybės standartų taikymo ir tobulinimo rekomendacijos.
 5. Bus parengtas rekomendacinio pobūdžio stebėsenos vertinimo aprašas.
- ♦ Suorganizuotas pažintinis vizitas į Nyderlandus, kurių metu susipažinta su teismų sprendimų standartais ir kokybiniais aspektais. Dalyvavo – 2 NTA ir teismų atstovai.

Projekto veiklų įgyvendinimui **pasitelkta 11 ekspertų** (6 NTA ir 5 teismų sistemos ekspertai).

Projekto „*Teismų veiklos efektyvumo didinimas*“ tikslas – didinti teismų veiklos efektyvumą, sukurti pažangaus teismų išteklių valdymo ir bylų paskirstymo modelius bei atnaujinti bylų duomenų tvarkymo procesus ir perkelti juos į elektroninę erdvę.

Tikslui pasiekti įgyvendinti du uždaviniai (kryptys):

1. Pažangaus teismų išteklių ir bylų paskirstymo procesų efektyvumo didinimas

Rezultatai:

- ◆ Naujas bylų paskirstymo modelis:

Atlikta esamo bylų skirstymo modelio analizė.

- ◆ Suorganizuotas tarptautinis seminaras „Efektyvus teismų išteklių valdymas – tarptautinė patirtis“. Dalyvavo 17 NTA ir teismų sistemos atstovų.
- ◆ Suorganizuoti pažintiniai vizitai į Slovėniją, Daniją ir Nyderlandus, kurių metu susipažinta su teismų išteklių valdymo ir bylų paskirstymo modeliais. Dalyvavo 14 NTA ir teismų atstovų.
- ◆ Rengiamas pažangaus teismų išteklių valdymo modelis. Numatyta:
 - » atlikti teismų esamos padėties išteklių (finansinių, žmogiškųjų, infrastruktūros) valdymo efektyvumo analizę;
 - » atlikti užsienio šalių gerosios praktikos analizę;
 - » sukurti pažangaus teismų išteklių valdymo modelį;
 - » parengti reikiamų teisės aktų projektus.

2. Teismų dokumentų valdymo ir duomenų tvarkymo procesų tobulinimas ir perkėlimas į elektroninę erdvę

Rezultatai:

- ◆ Rengiami dokumentų valdymo ir apskaitos, teismų informacijos viešinimo, paieškos ir statistikos formavimo modeliai:
 - » atlikta informacijos viešinimo, paieškos ir statistikos formavimo procesų analizė ir specifkavimas;
 - » atlikta dokumentų valdymo ir apskaitos procesų analizė;
 - » atliktas LITEKO2 realizuotų funkcionalumų inventorizavimas, analizė ir vystomų procesų specifkavimas;
 - » parengtos LITEKO modernizavimo techninės specifkacijos.

Veikloms įgyvendinti **pasitelkti 25 ekspertai** (11 NTA ir 14 teismų sistemos atstovų).

12.

Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas

2018 m. gegužės 25 d. pradėtas taikyti Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas (BDAR), kurio įgyvendinimui teismų sistemoje reikėjo pasiruošti. Vyko intensyvūs darbai:

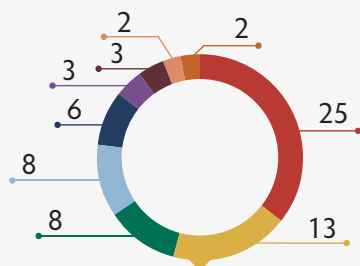
- ♦ paskirtas bendras visai teismų sistemai duomenų apsaugos pareigūnas;
- ♦ parengti BDAR įgyvendinantys vidaus teisės aktai;
- ♦ interneto svetainėje teismai.lt atsirado nauja skiltis „Asmens duomenų apsauga“, kurioje paskelbta informacija apie NTA atliekamą asmens duomenų tvarkymą.

Jyklus asmens duomenų apsaugos reformai, teismams kilo nemažai klausimų dėl tinkamo BDAR ir jį detalizuojančių teisės aktų įgyvendinimo ir taikymo.

Svarbus vaidmuo ir dideli iššūkiai teko duomenų apsaugos pareigūnui, kuris, glaudžiai bendradarbiaudamas su teismais, valstybės politiką asmens duomenų apsaugos srityje formuojančiais ir įgyvendinančiais subjektais, Teisėjų taryba, NTA vadovybe ir NTA struktūriniais padaliniais, atliko šiuos pagrindinius darbus asmens duomenų apsaugos srityje:

1. išgrynino tipinius asmens duomenų srautus teismuose ir NTA bei parengė NTA duomenų tvarkymo veiklos įrašų žurnalą ir pavyzdinį duomenų tvarkymo veiklos įrašų žurnalą teismams;
2. parengė Asmens duomenų tvarkymo teismuose taisyklių ir Pavyzdinių vaizdo duomenų tvarkymo teisme taisyklių projektus;
3. parengė Asmens duomenų tvarkymo NTA taisyklių ir Vaizdo duomenų tvarkymo NTA taisyklių projektus;
4. inicijavo skilties „Asmens duomenų apsauga“ sukūrimą NTA ir teismų interneto svetainėse ir parengė jose skelbtiną informaciją duomenų subjektams apie asmens duomenų tvarkymą NTA ir teismuose;
5. parengė pasiūlymus Teisingumo ministerijai dėl Teismų įstatymo ir NTA įstatymo pakeitimų, suderintų su BDAR;
6. rengė rekomendacijas teismams dėl BDAR taikymo ir įgyvendinimo;
7. teikė konsultacijas teismų darbuotojams dėl BDAR ir jį detalizuojančių teisės aktų įgyvendinimo ir taikymo bei asmens duomenų tvarkymo klausimais ir kt. (iš viso suteikė 68 konsultacijas, iš jų – 46 telefonu, 20 – el. paštu, 2 – žodžiu, asmeniškai).

Dažniausiai teismų užduodami klausimai

- dėl duomenų tvarkymo veiklos įrašų
- dėl vaizdo duomenų tvarkymo teisme
- dėl susipažinimo su išnagrinėtų bylų medžiaga
- dėl asmens duomenų saugumo pažeidimų žurnalo
- dėl asmens duomenų tvarkymo teisme taisyklių
- dėl asmenų, dalyvaujančių teismo renginiuose, fotografavimo
- dėl supažindinimo su asmens duomenų tvarkymo teismuose taisyklėmis
- dėl teismo darbuotojų asmens duomenų saugojimo politikos
- dėl duomenų subjekto teisės susipažinti su vaizdo duomenimis

13.

Teismų finansavimas

2018 m. teismams valstybės biudžeto įstatymu buvo skirta 74 095 tūkst. Eur.

Iš jų darbo užmokesčiui – 52 741 tūkst. Eur asignavimų. Lyginant su 2017 m., finansavimas išaugo 7,8 %.

Iš šios sumos:

- ◆ 983 tūkst. Eur – 5 % neproporcingai sumažintų atlyginimų dalies teisėjams ir valstybės tarnautojams grąžinimui;
- ◆ 80 tūkst. Eur – dalis sumos, reikalingos 14 teismo psichologų pareigybių steigimui apylinkių teismuose (likusi dalis skirta 2019 metams);
- ◆ 190 tūkst. Eur – nuo 2017 m. rudens įsteigtoms teismų kanclerių pareigybėms finansuoti;
- ◆ 980 tūkst. Eur – darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui dėl mažiausiai uždirbančių teismų darbuotojų;
- ◆ 113 tūkst. Eur – dėl minimalios mėnesinės algos padidinimo;
- ◆ 917 tūkst. Eur – dėl bazinio dydžio padidinimo iki 132,5 euro;
- ◆ 100 tūkst. eurų – 6 naujoms teisėjų padėjėjų pareigybėms steigti;
- ◆ 134 tūkst. Eur – papildomai Šiaulių apylinkės teismo patalpų nuomai;
- ◆ 1642 tūkst. Eur – kreditiniams įsiskolinimams dengti;
- ◆ 239 tūkst. Eur – pašto paslaugų įkainių didėjimui padengti.

Po reformos ne toks smulkus biudžetų paskirstymas leido efektyviau panaudoti lėšas, nusistatyti prioritetus ir susiplanuoti didesnius pirkimus, įvertinti turimą turtą ir racionaliau jį paskirstyti tarp teismo rūmų.

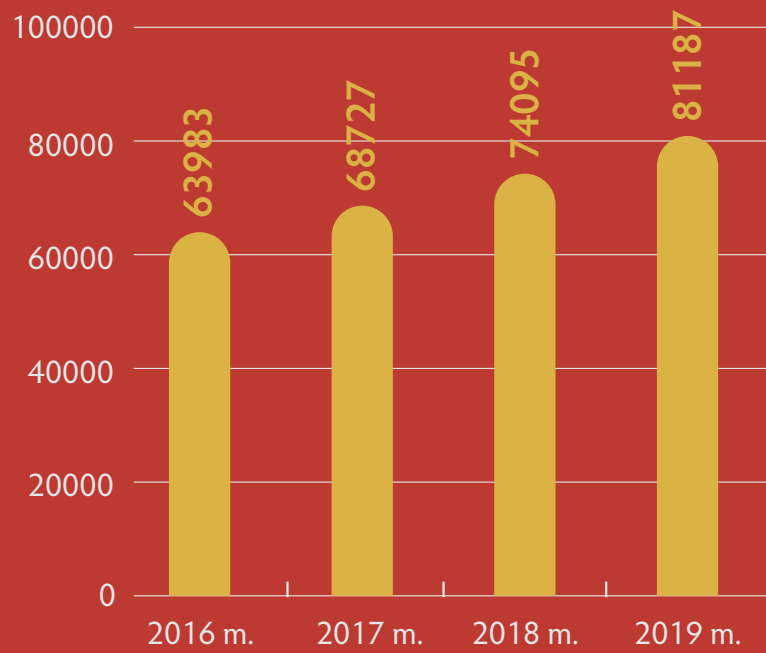
2018 m. buvo rengiamas 2019 m. biudžetas. Teismams 2019 m. valstybės biudžeto įstatymu buvo patvirtinta 81 187 tūkst. Eur asignavimų – 9,6 % daugiau nei 2018 m.

ĮDOMU

2017 m. pavasarį Teisėjų taryba oficialiai kreipėsi į Vyriausybę ir Finansų ministeriją, kad Teisėjų tarybos ir NTA atstovai būtų oficialiai pakviesti aptarti teismų sistemos finansavimo klausimų ir kad tai taptų kasmetine praktika, įtvirtinta teisės aktuose:

- ◆ Pirmosios biudžeto derybos įvyko 2017 m. birželio mėn. dėl 2018 m. biudžeto.
- ◆ 2018 m. birželio mėn. įvyko antrosios biudžeto derybos dėl 2019 m. biudžeto pas Ministrą Pirmininką, dalyvaujant finansų ministrai, teismams atstovaujant Teisėjų tarybai ir NTA.

Teismų biudžetai 2016 – 2019 metais, tūkst. Eur

14.

Nacionalinės teismų administracijos veikla

NTA 2018 m. veiklą vykdė vadovaudamasi strateginiu veiklos planu. Siekdama efektyvinti teismų veiklą NTA ne tik užtikrino būtiniausias teismų poreikius, bet ir vykdė investicinius infrastruktūros projektus, ypatingą dėmesį skyrė teismų darbuotojų kompetencijų stiprinimui, vykdė inovatyvius teisinio švietimo, komunikacijos projektus, skirtus Lietuvos teismų 100-mečiui paminėti.

2018 M. NTA APTARNAVO:

- ◆ 8 teismų savivaldos institucijas;
- ◆ 22 Lietuvos teismus su daugiau kaip 3500 juose dirbančių asmenų, siekdama ne tik užtikrinti sąlygas efektyviai teismų veiklai, bet ir rūpintis teismų lankytojais.
- ◆ 2018 m. duomenimis, NTA teikiamas paslaugas ir aptarnavimą teismai vertino kaip kokybiškus – **4 iš 5 balo** (2017 m. 4 iš 5)*.

*Vertinama 5 balų sistema.

PRAĖJUSIAIS METAIS NTA VYKĖ ŠIUOS VEIKLOS PRIORITETUS:

- ◆ Įgyvendino Lietuvos teismų 100-mečio minėjimo iniciatyvas.
- ◆ Sėkmingai užbaigė pirmąjį valstybės investicijų projekto „Vilniaus mieste veikiančių teismų pastato Vilniuje statyba“ įgyvendinimo etapą – gautas statybų leidimas.
- ◆ Sudarė efektyvios teismo proceso dalyvių, ypač vaikų, psichologinio saugumo teismuose sistemos sukūrimo sąlygas.
- ◆ Tęsė valstybės investicijų projekto „Vilniaus regiono apylinkės teismo Ukmergės rūmų pastato Ukmergėje“ statybos rangos darbus (jų galutinis užbaigimas numatytas 2019 m. I pusmetį).
- ◆ Užtikrino efektyvų teismų darbuotojų kompetencijų stiprinimo procesą.

Lietuvos teismų 100-metis

2018 m. minint Lietuvos teismų 100-metį buvo įgyvendinta daugiau nei 15 naujų iniciatyvų / projektų.

Didžiausiu metų renginiu tapo Visuotinis teisėjų susirinkimas, skirtas Lietuvos teismų šimtmečiui paminėti, kuriame dalyvavo daugiau kaip 700 svečių.

Tarptautiniai projektai

- ◆ 2018 m. buvo tęsiamas 2017 m. pradėtų Europos Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų projektų įgyvendinimas, kurių bendras biudžetas siekia apie 3 mln. eurų:
 - » „Visuomenės pasitikėjimo teismais stiprinimas“;
 - » „Teismų veiklos efektyvumo didinimas“.

Žr. skyriuje „Projektai“.

Informacinių technologijų plėtra

Tam, kad teismų infrastruktūros komponentai veiktų nuosekliai ir kasdien būtų profesionaliai prižiūrimi (palaikomi), įsigytos šios paslaugos bei technika:

- ◆ duomenų saugyklų ir juostinės bibliotekos;
- ◆ garso įrašymo, stenografavimo ir archyvavimo programinės įrangos;
- ◆ vaizdo konferencijų techninės ir programinės įrangos pogarantinės priežiūros paslaugos;
- ◆ Lietuvos teismų informacinės sistemos taikomosios programinės įrangos priežiūros ir palaikymo paslaugos;
- ◆ 370 vnt. stacionarių kompiuterių;
- ◆ 4 vnt. daugiafunkčių įrenginių.

! IDOMU

- ◆ Per savaitę NTA IT skyrius sulaukia ir atsako į daugiau kaip 300 skambučių dėl pagalbos ar konsultacijos IT klausimais. Kasdien atsakoma į 80–100 užklausų el. paštu.

2018 m. teismų informacinė infrastruktūra papildyta programine ir technine įranga:

- ♦ įsigyti **3 vnt. nepilnamečių apklausų įrangos komplektų**, kurie 2019 m. pradžioje numatomi sumontuoti Vilniaus miesto apylinkės teisme, Kauno apylinkės teisme ir Šiaulių apylinkės teisme;
- ♦ įsigytos centralizuotai valdomos ir atnaujinamos kenksmingos programinės įrangos aptikimo, stebėjimo realiu laiku priemonės – antivirusinės programos licencijos;
- ♦ siekiant užtikrinti tinkamą ir saugų prisijungimą prie teismų tvarkomų informacinių sistemų, įskaitant LITEKO, įsigytas naujas teismų infrastruktūros užkardoje naudojamos programinės įrangos funkcionalumas (licencijos);
- ♦ nupirkta duomenų atsarginėms kopijoms daryti naudojamo rezervinio kopijavimo programinės įrangos praplėtimas.

NTA 2018 m. sėkmingai organizavo teismų pastatų ir jų inžinerinių sistemų remonto ir statybos darbus, teikė teismams būtiniausias darbo priemones.

Atlikta:

- ♦ 17 teismų **pastatų ir jų inžinerinių sistemų remonto** darbų;
- ♦ patalpų darbui su įslaptinta informacija **įrengimo darbai** 4 teismuose;
- ♦ nupirktų 7 oro kondicionierių, 2 rekuperacinių oro vėdinimo sistemų ir centralizuotos **šildymo sistemos** šilumos punkto įrengimo darbai teismuose.

2018 m. buvo tęsiamas dar 2016 m. pradėtas **teismų tarnybinio transporto atnaujinimas** – apygardų teismams buvo nupirkti ir perduoti **4 nauji automobiliai**.

2018 m. NTA didelį dėmesį skyrė teismų darbuotojų mokymams – iš viso pernai apmokyti 1 140 mokymų dalyvių.

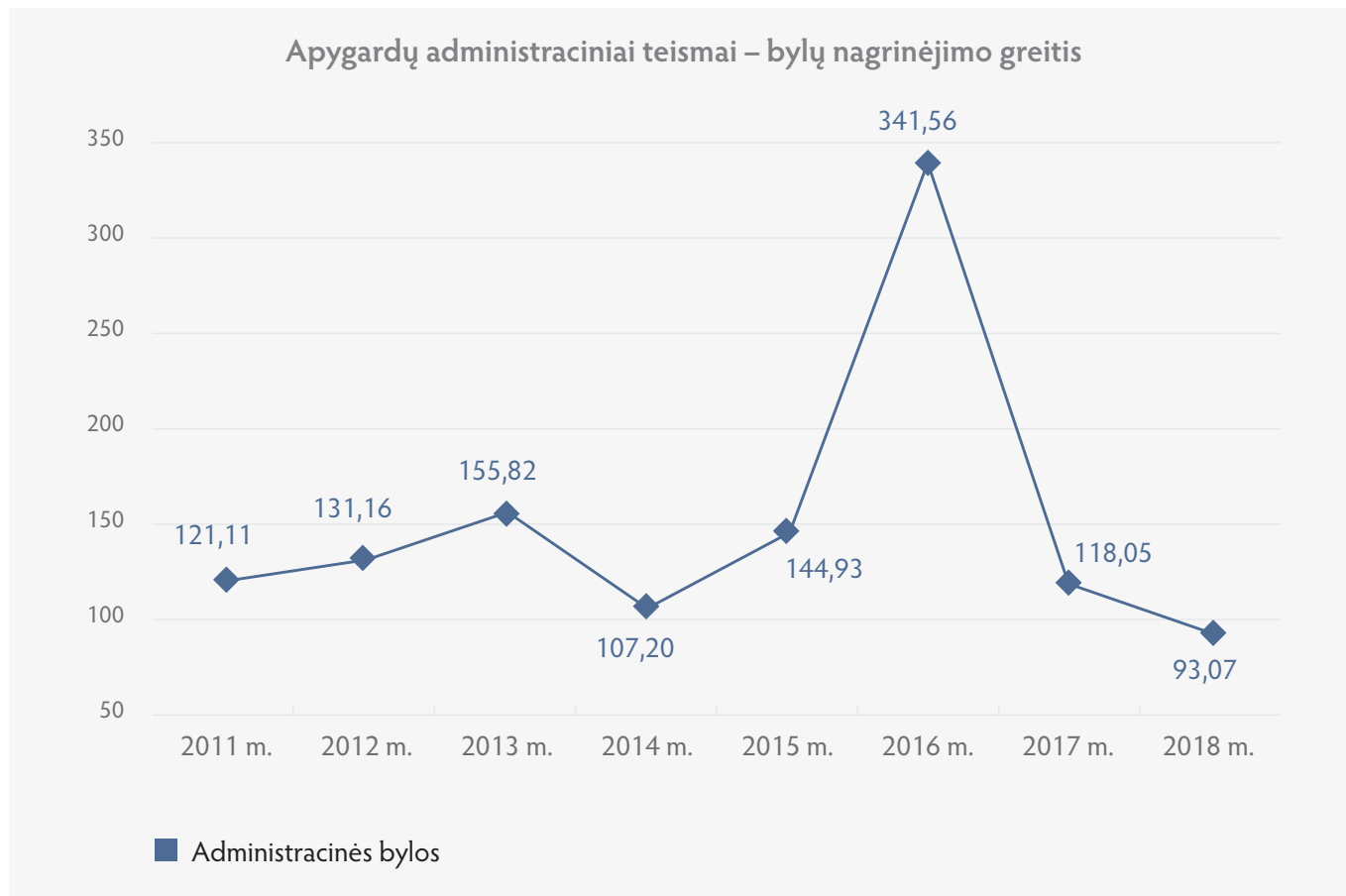
NTA 2019 METŲ VEIKLOS PRIORITETAI

- ♦ Pradėti valstybės investicijų projekto „Vilniaus mieste veikiančių teismų pastato Vilniuje“ statybų etapą.
- ♦ Įgyvendinti pažangias priemones, susijusias su teismų veiklos kokybės ir išteklių valdymo gerinimu.
- ♦ Stiprinti saugumą teismuose.
- ♦ Pasirengti 2014–2021 metų EEE ir Norvegijos finansinio mechanizmo finansuojamos programos „Teisingumas ir vidaus reikalai“ įgyvendinimui.

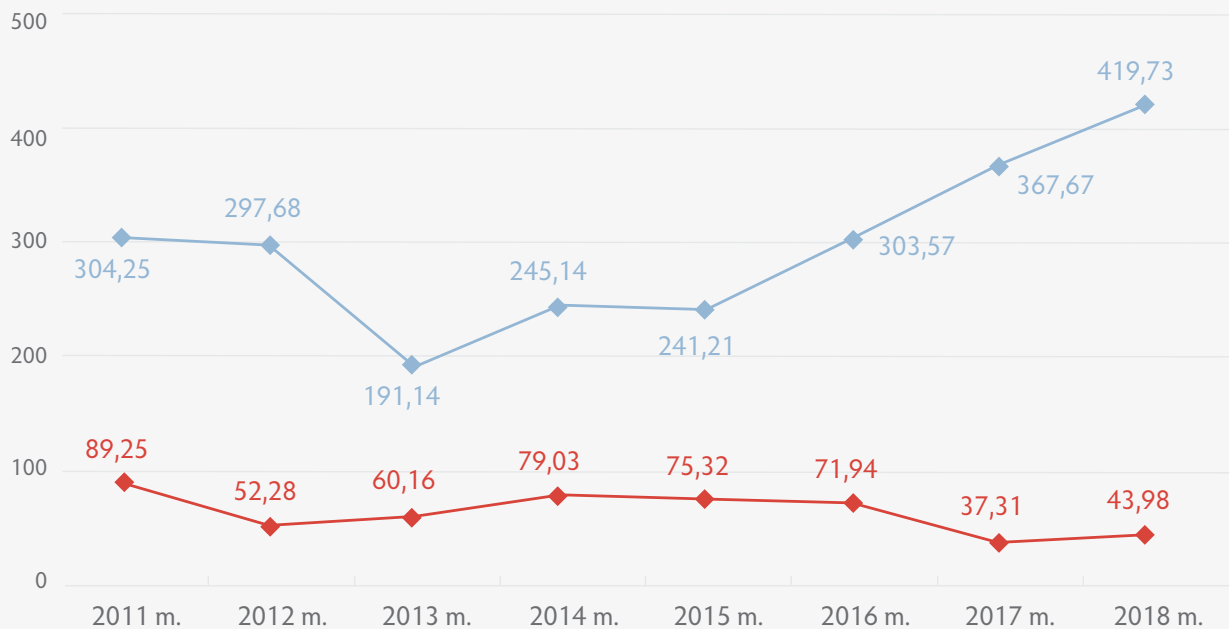
Priedai

1. PRIEDAS

Bylų nagrinėjimo greitis

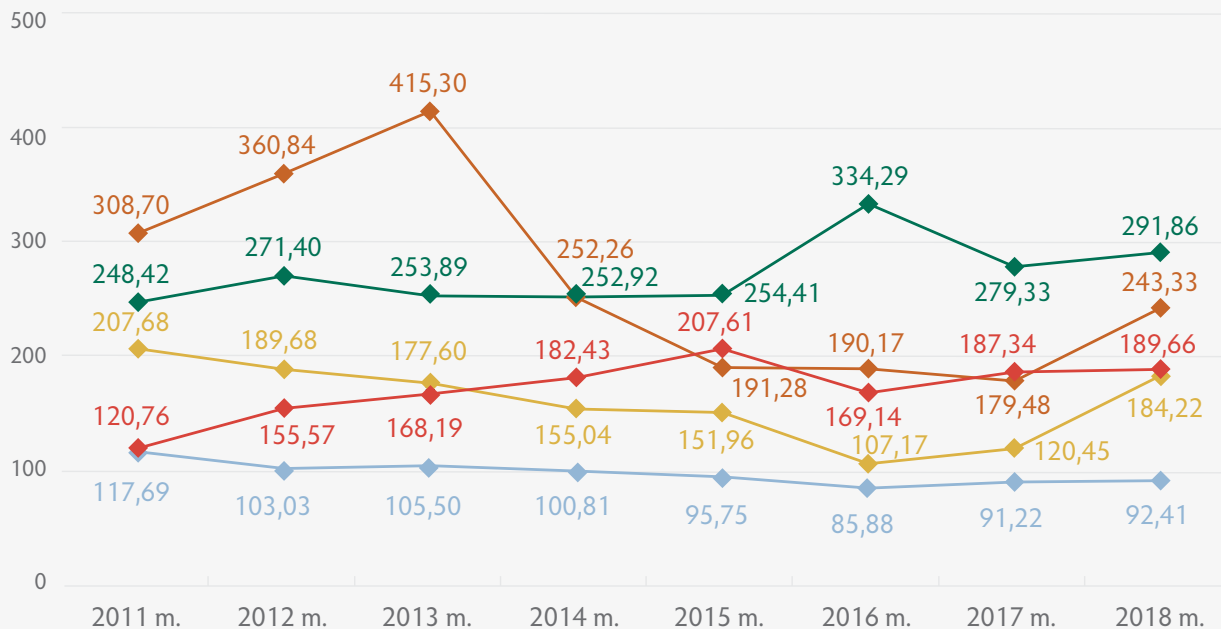

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas – bylų nagrinėjimo greitis

- Administracinės bylos dėl sprendimų (apeliacinė instancija)
- Administracinės bylos dėl nutarčių (apeliacinė instancija)

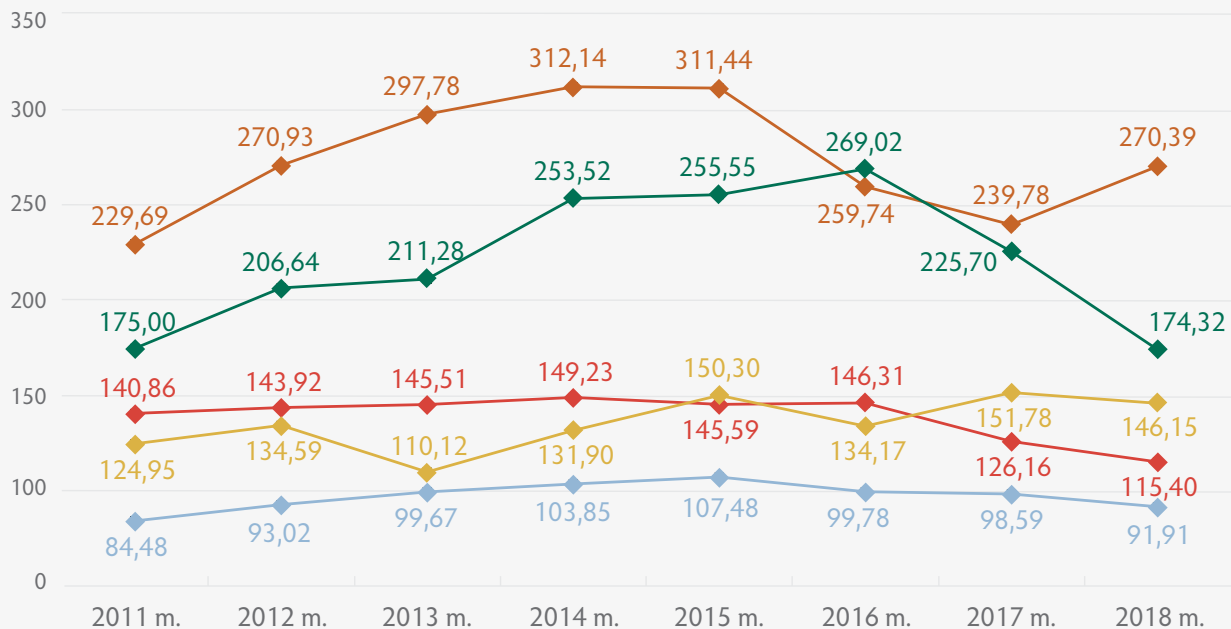
Civilinių bylų nagrinėjimo greitis (dienomis)

- Apylinkių teismai (I instancija bendras procesas)
- Lietuvos apeliacinis teismas (apeliacija dėl sprendimų)
- Apygardų teismai (I instancija ginčo teisena)
- Lietuvos Aukščiausiasis Teismas
- Apygardų teismai (apeliacija dėl sprendimų)

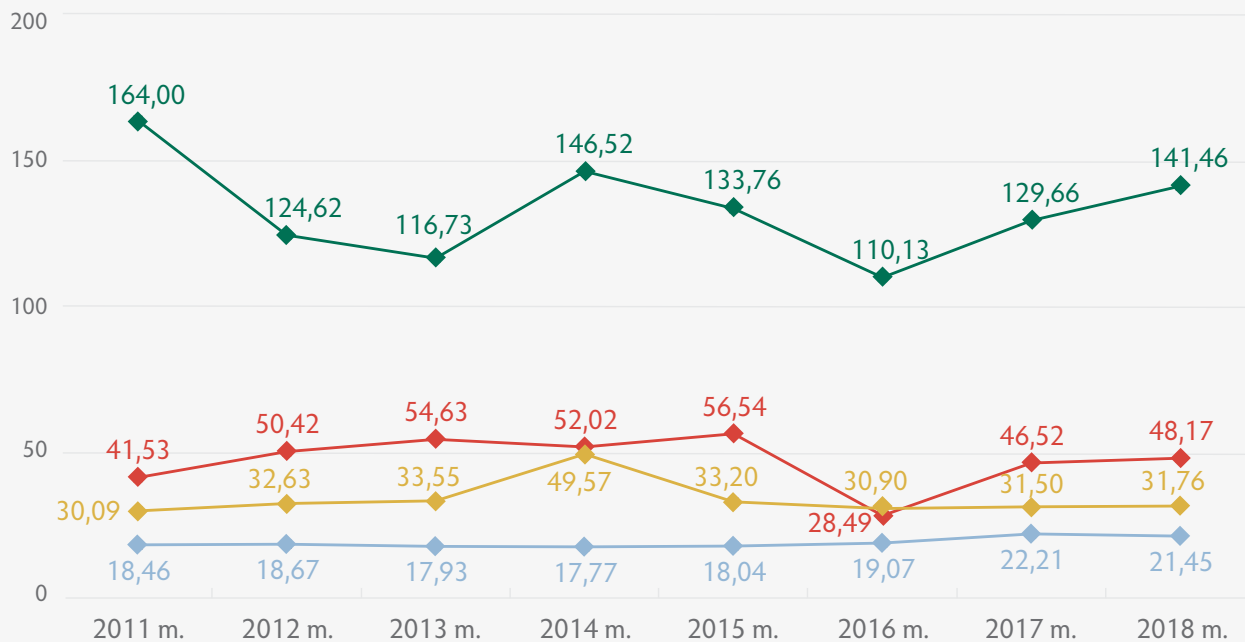

Baudžiamųjų bylų nagrinėjimo greitis (dienomis)

- Apylinkių teismai (I instancija bendras procesas)
- Lietuvos apeliacinis teismas (apeliacija dėl nuosprendžių)
- Apygardų teismai (I instancija bendras procesas)
- Lietuvos Aukščiausiasis Teismas
- Apygardų teismai (apeliacija dėl nuosprendžių)

Administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimo greitis (dienomis)

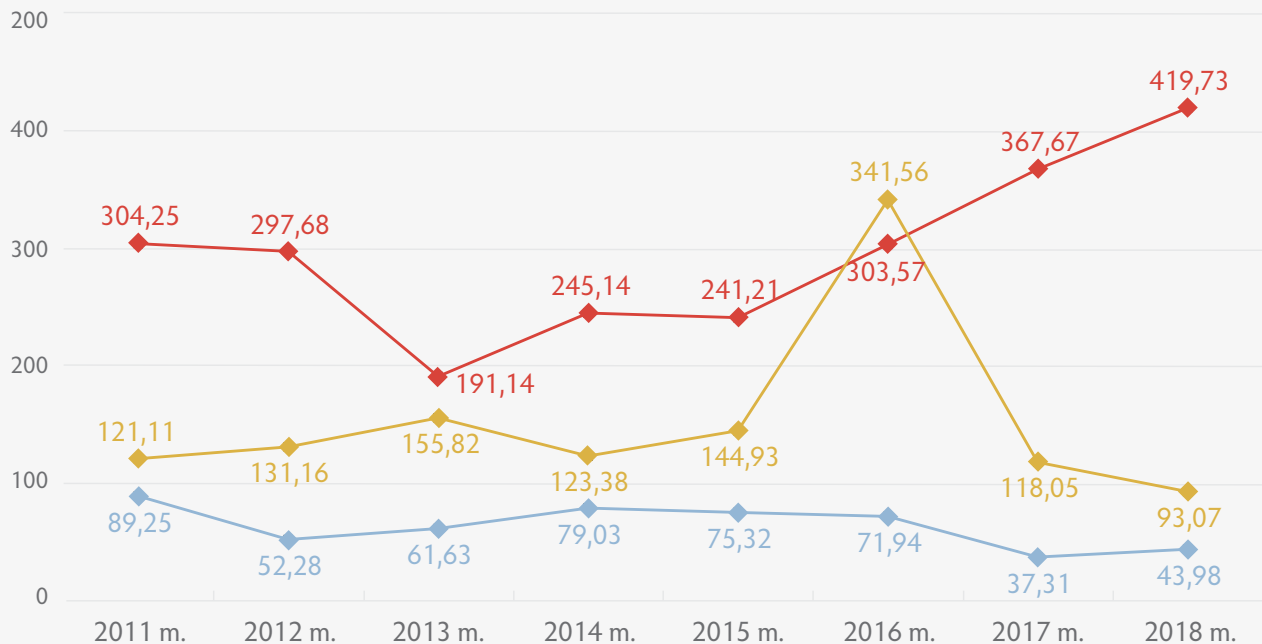
■ Apylinkių teismai

■ Apylinkių teismai (pagal skundus)

■ Apygardų teismai (apeliacinė instancija pagal apeliacinius skundus)

■ Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

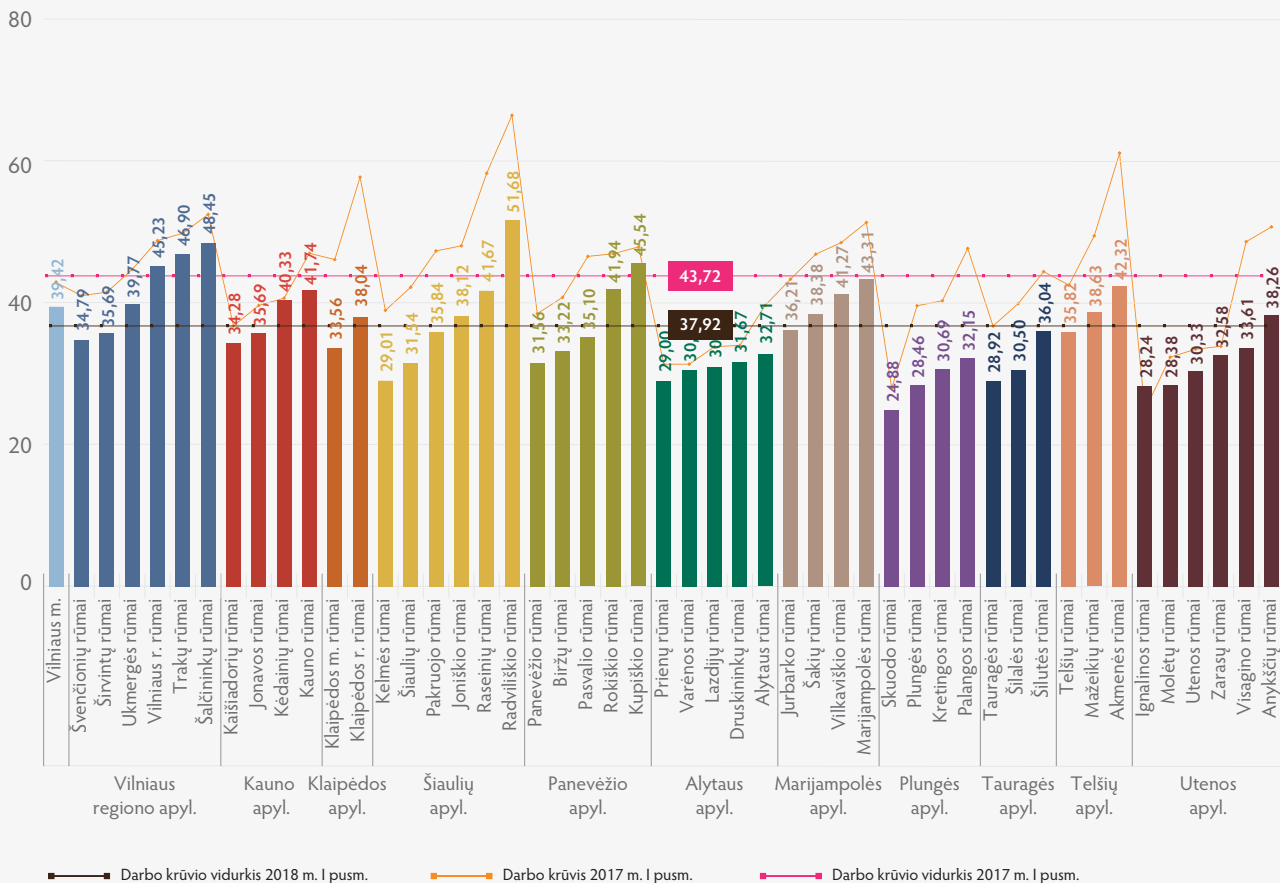
Administracinių bylų nagrinėjimo greitis (dienomis)

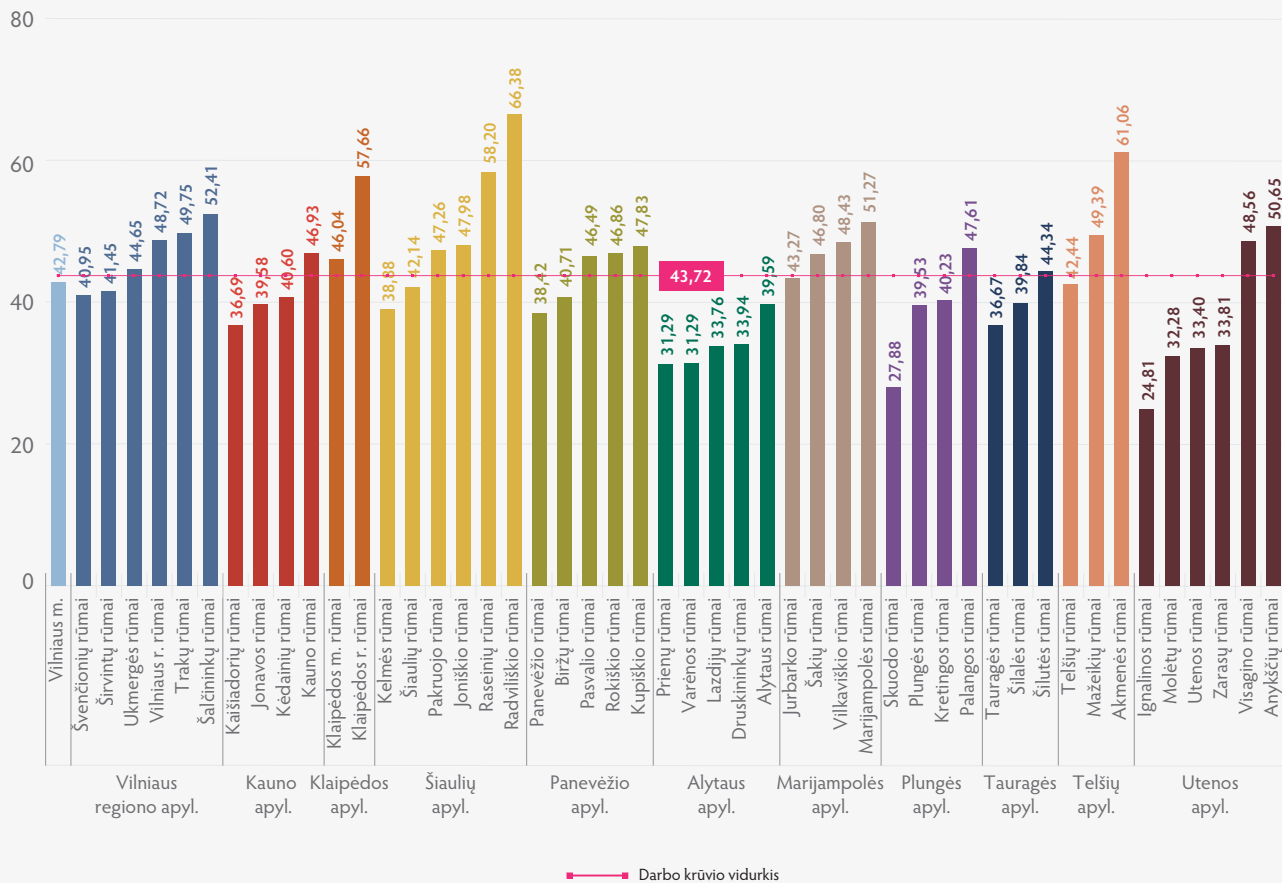
- Apygardų administraciniai teismai (I instancija)
- Lietuvos vyriausiam administraciniame teisme (apeliacinė instancija pagal apeliacinius skundus)
- Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (apeliacinė instancija pagal atskiruosius skundus)

2. PRIEDAS

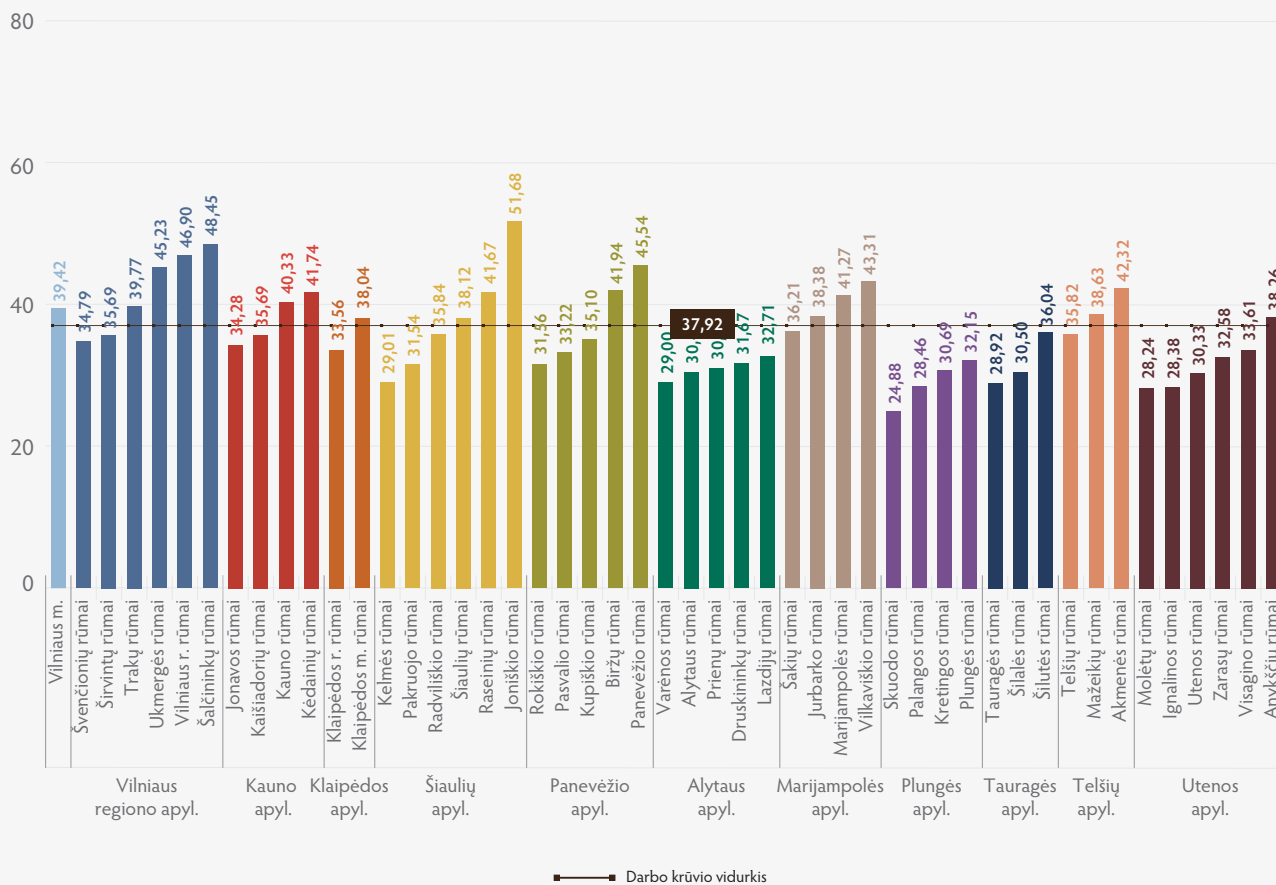
Darbo krūvio skirtumai teismuose 2017 m. I pusm. – 2018 m. I pusm.

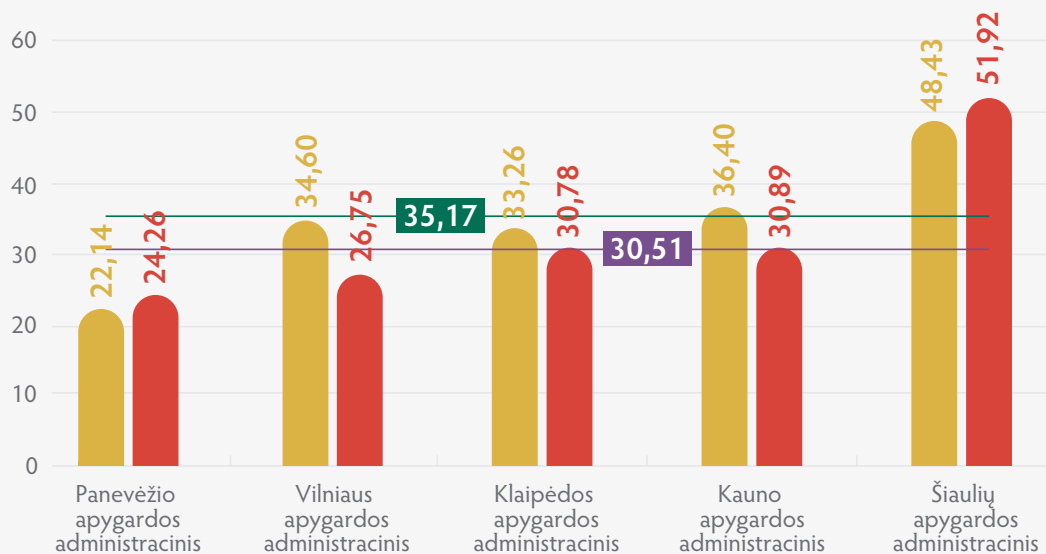
Darbo krūvio skirtumai apylinkių teismuose 2017 m. I pusm.

Darbo krūvio skirtumai apylinkių teismuose 2018 m. I pasm.

Darbo krūvio skirtumai apygardų administraciniuose teismuose 2017 m. I pusm. – 2018 m. I pusm.

- Darbo krūvis 2017 m. I pusm.
- Darbo krūvis 2018 m. I pusm.
- Darbo krūvio vidurkis 2017 m. I pusm.
- Darbo krūvio vidurkis 2018 m. I pusm.